

////////////////////////////////////

INDICATOREN EVALUATIE ARCHEOLOGIE

Bijlage 1 / 15.05.2018

////////////////////////////////////

INHOUD

pagina 4 van 120 Bijlage 1: indicatoren evaluatie archeologie 15.05.2018

MONITOR 16D: BESCHERMDE ARCHEOLOGISCHE SITES

Indicator	Aantal definitief beschermde archeologische sites per jaar
Indicatornummer	monitor 16d
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal definitieve beschermingen
Meetmethode	Query op de beschermingsdatabank

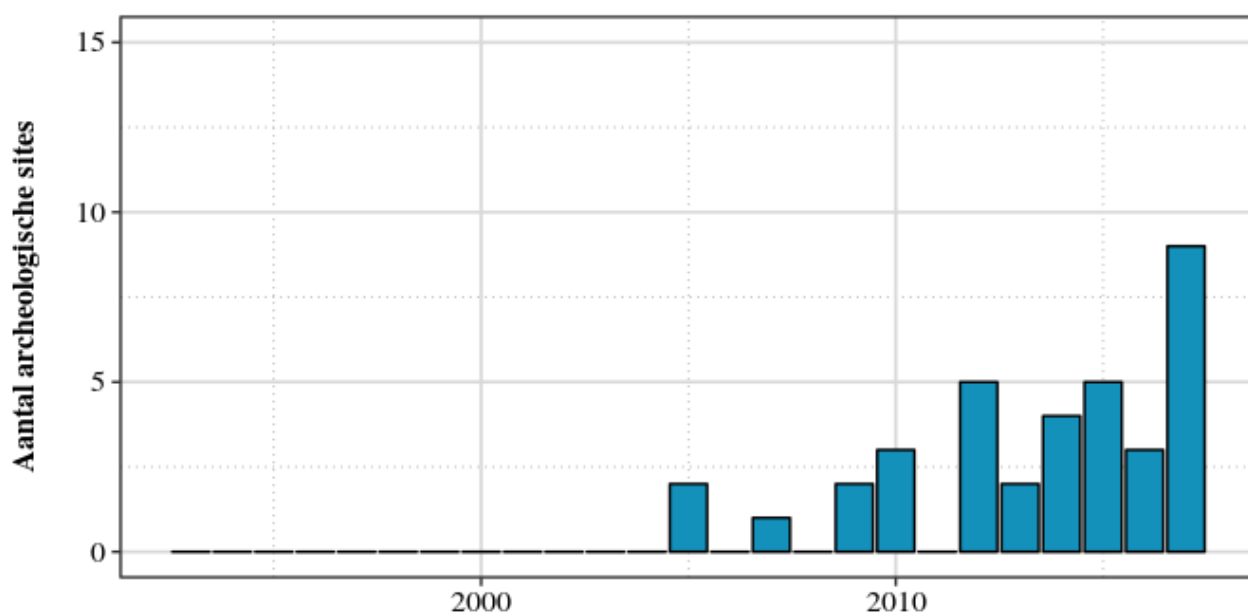
OMSCHRIJVING

De beschermde archeologische site is de opvolger van wat voor 2015 werd beschermd als archeologische zone of archeologisch monument. De rechtsgevolgen van de beschermde archeologische sites zijn decretaal ook van toepassing op de vroeger beschermde archeologische zones. In het Onroerenderfgoeddecreet is er sprake van een wijziging in definitie in vergelijking met het Archeologiedecreet. Bij de beschermde archeologische zone in het Archeologiedecreet moest er de mogelijke aanwezigheid zijn van archeologische resten. Om een archeologische site te beschermen volgens het Onroerenderfgoeddecreet moet er evenwel zekerheid zijn over die aanwezigheid, bijvoorbeeld door onderzoek dat er is uitgevoerd. De archeologische zone in de vroegere betekenis is in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet geworden tot de vastgestelde inventaris van archeologische zones, met andere rechtsgevolgen. Terreinen beschermd als archeologische zone in toepassing van het Archeologiedecreet kregen bij de invoering van het Onroerenderfgoeddecreet automatisch het statuut beschermde archeologische site.

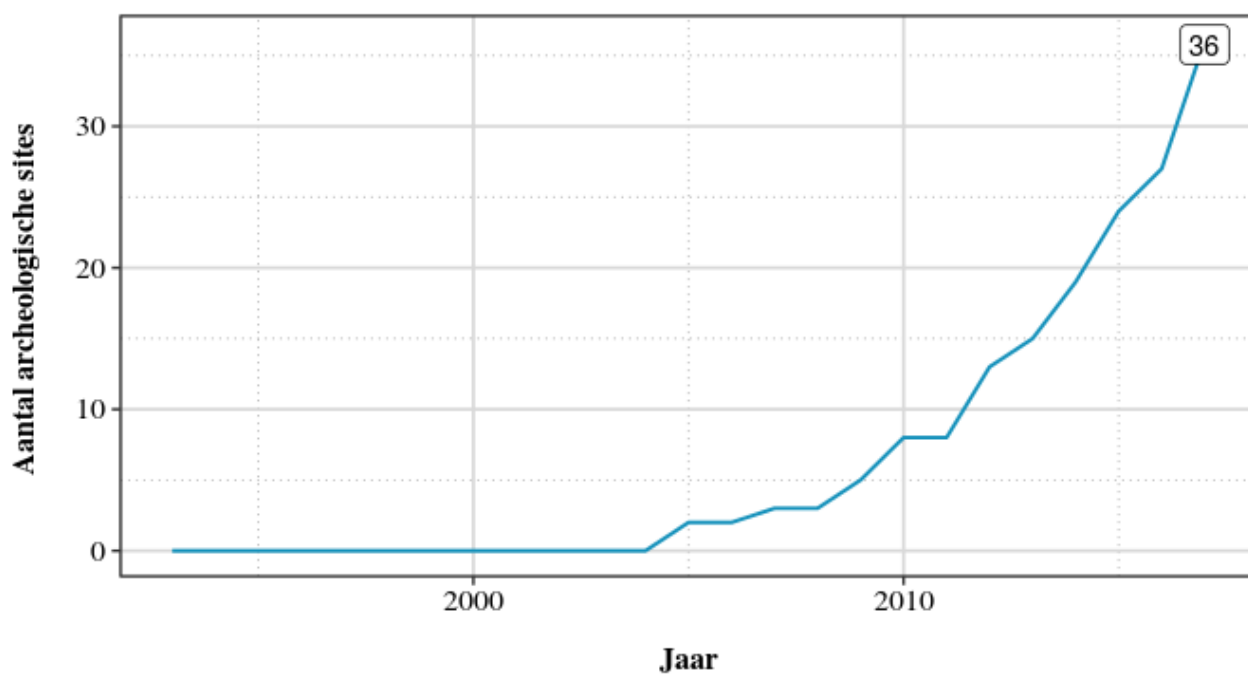
Op het einde van elk jaar wordt het aantal definitief beschermde archeologische sites geteld. Tegelijk tonen we de evolutie van beschermde archeologische sites doorheen de tijd.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Jaarlijkse aangroei van definitief beschermde archeologische sites

Evolutie van definitief beschermde archeologische sites

TOELICHTING

Het is wettelijk mogelijk om archeologische sites te beschermen sinds 1993. De eerste beschermde archeologische sites dateren van 2005 (initieel beschermd als archeologische zone onder het Archeologiedecreet, maar door het Onroerenderfgoeddecreet gelijkgesteld met een beschermde archeologische site). Het gaat om de archeologische sporen van de Chartreuse in Brugge en het kasteel en de dorpskern van Middelburg. Sindsdien is het aantal beschermde archeologische sites geleidelijk aan toegenomen. In 2017 beschermde de minister in totaal 9 archeologische sites definitief, wat het totale aantal definitieve beschermingen op 36 brengt.

REFERENTIES

Besluitendatabank

Inventaris

MONITOR 24: PROSPECTIES MET INGREEP IN DE BODEM (ARCHEOLOGIEDECREET)

Indicator	Aantal toegekende vergunningen voor prospecties met ingreep in de bodem in jaar x
Indicatornummer	monitor 24
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal vergunningen
Meetmethode	Telling van vergunningen

OMSCHRIJVING

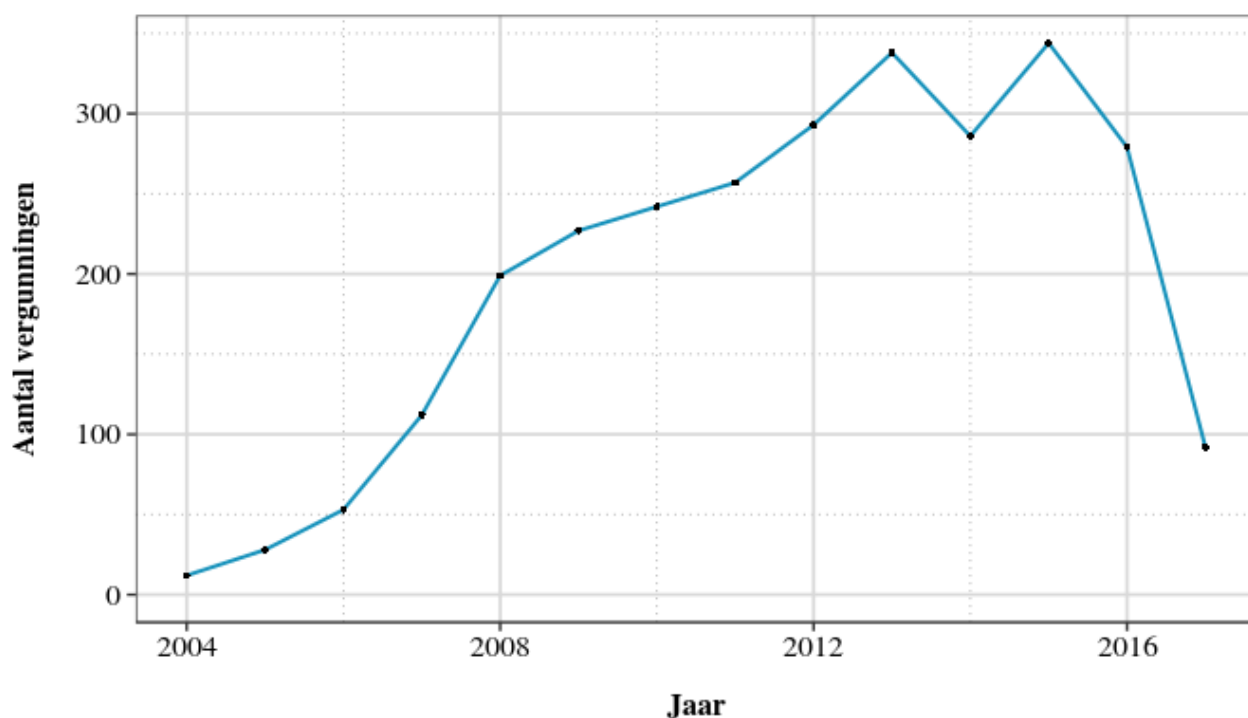
Sinds 2016 bepaalt het Onroerenderfgoeddecreet bij welke stedenbouwkundige handelingen een archeologisch onderzoek verplicht is en regelt het de toelatingen daarvoor. Voor stedenbouwkundige handelingen waarvoor de vergunningsaanvraag gebeurde voor de invoering van het Onroerenderfgoeddecreet kan echter nog steeds het *Archeologiedecreet* van 1993 gelden. Dat bepaalt dat alle archeologische opgravingen, archeologische prospecties met ingreep in de bodem en alle graafwerken met de bedoeling archeologische monumenten op te sporen en vrij te leggen vergunningsplichtig zijn. Hierdoor verleent het agentschap Onroerend Erfgoed nog steeds vergunningen voor wat in het Archeologiedecreet een *prospectie* met ingreep in de bodem heet.

Deze indicator bevat het aantal vergunningen voor archeologische prospecties met ingreep in de bodem die het agentschap Onroerend Erfgoed verleende vanaf 1 januari tot en met 31 december van een gegeven kalenderjaar.

Noot: Vergunningen voor prospecties met ingreep in de bodem zullen stelselmatig uitdoven wanneer de toepassing van het Archeologiedecreet tot een einde komt. Een prospectie uit het Archeologiedecreet is vergelijkbaar met een archeologisch vooronderzoek zoals dit is opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet en de Code van Goede Praktijk.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Aantal vergunde prospecties met ingreep in de bodem

TOELICHTING

In 2017 reikte het agentschap 92 vergunningen uit voor archeologische prospecties met ingreep in de bodem. Dit is een daling van 187 tegenover 2016 toen het agentschap hier nog 279 vergunningen voor verleende.

Als gevolg van het Onroerenderfgoeddecreet, waarvan het hoofdstuk archeologie sinds 1 juni 2016 volledig in werking is getreden, dooft dit instrument geleidelijk uit.

REFERENTIES

MONITOR 25: VERGUNDE ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN (ARCHEOLOGIEDECREET)

Indicator	Aantal vergunde archeologische opgravingen conform het Archeologiedecreet
Indicatornummer	monitor 25
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal vergunningen voor opgravingen
Meetmethode	Telling van vergunningen

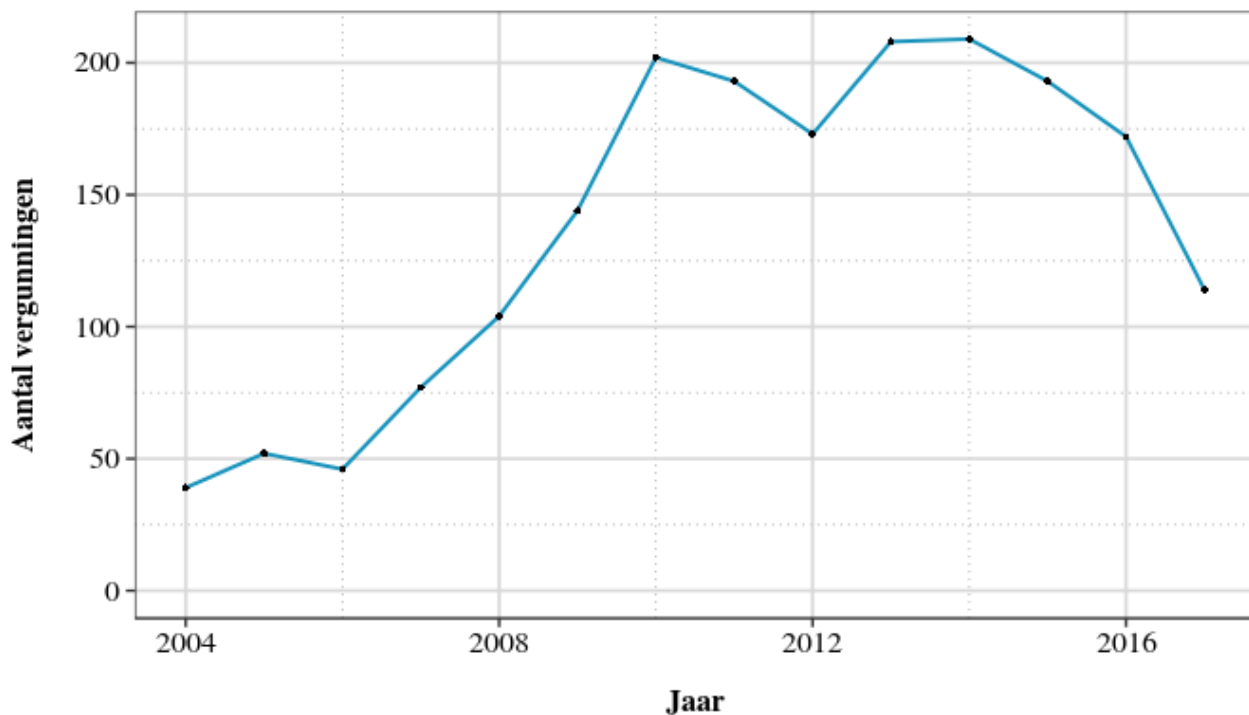
OMSCHRIJVING

Sinds 2016 bepaalt het Onroerenderfgoeddecreet bij welke stedenbouwkundige handelingen een archeologisch onderzoek verplicht is en regelt het de toelatingen daarvoor. Voor stedenbouwkundige handelingen waarvoor de vergunningsaanvraag gebeurde voor de invoering van het Onroerenderfgoeddecreet kan echter nog steeds het Archeologiedecreet van 1993 gelden. Dat bepaalt dat alle archeologische opgravingen, archeologische prospecties met ingreep in de bodem en alle graafwerken met de bedoeling archeologische monumenten op te sporen en vrij te leggen vergunningsplichtig zijn. Hierdoor verleent het agentschap Onroerend Erfgoed nog steeds vergunningen voor wat in het Archeologiedecreet een *opgraving* wordt genoemd.

Noot: Vergunningen voor archeologische opgravingen zullen stelselmatig uitdoven wanneer de toepassing van het Archeologiedecreet tot een einde komt. Nieuwe archeologische opgravingen worden sinds het Onroerenderfgoeddecreet toegelaten via een archeologienota, nota of toelating voor opgravingen met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen.

Deze indicator telt het aantal vergunningen voor archeologische opgravingen dat het agentschap Onroerend Erfgoed verleende conform het Archeologiedecreet vanaf 1 januari tot en met 31 december van een gegeven kalenderjaar.

Aantal vergunde archeologische opgravingen

TOELICHTING

In 2017 kende het agentschap 114 vergunningen toe voor archeologische opgravingen conform het Archeologiedecreet van 1993. Dit is een daling van 58 tegenover 2016 toen het agentschap hier 172 vergunningen voor uitreikte.

Als gevolg van het Onroerenderfgoeddecreet, waarvan het hoofdstuk archeologie sinds 1 juni 2016 volledig in werking is getreden, dooft dit instrument geleidelijk uit.

REFERENCES

MONITOR 40: AANTAL TOEVALSVONDSTEN

Indicator	Aantal meldingen van toevalsvondsten binnen en buiten archeologische zones
Indicatornummer	monitor 40
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal toevalsvondsten
Meetmethode	Telling van het aantal toevalsvondsten gemeld via het meldingsformulier toevalsvondsten

OMSCHRIJVING

Soms valt het voor dat men een archeologische site of archeologische artefacten aantreft tijdens bouwwerken waarbij voorafgaand geen archeologisch onderzoek was uitgevoerd. Dat kan gebeuren wanneer een project vrijgesteld is van de opmaak van een archeologienota, of de archeologienota geen verdere maatregelen bepaalde. De vinder is dan verplicht om de vondst binnen 3 dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en ze tijdelijk ongemoeid te laten. Dit is de zogenaamde toevalsvondst. Hierbij is geen sprake van intentioneel zoeken naar archeologische artefacten (zoals bijvoorbeeld bij metaaldetectie of veldkartering het geval is).

De indicator meet het aantal toevalsvondsten waarbij aan de volgende voorwaarden is voldaan:

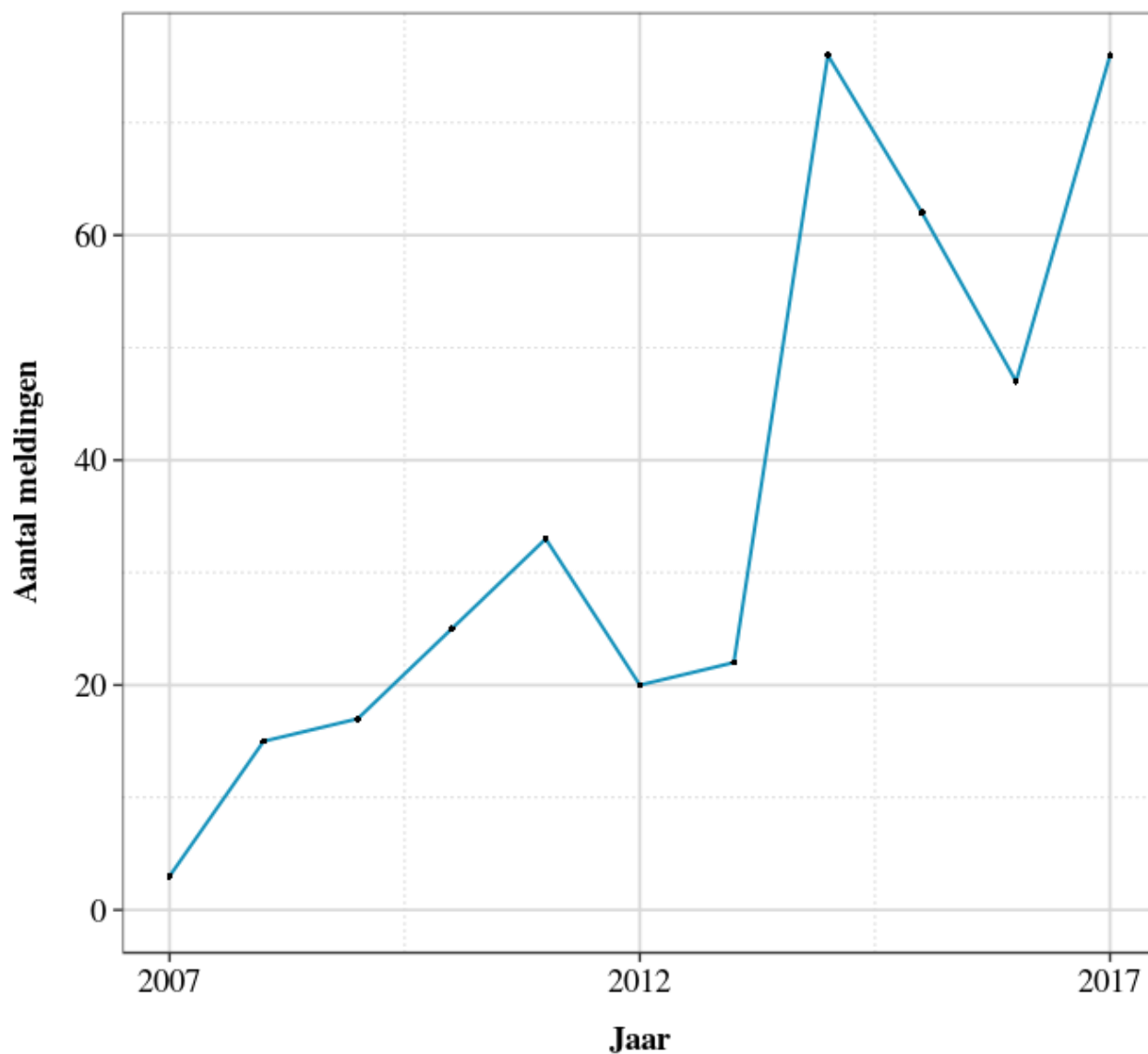
- de vindplaats bevindt zich binnen de grenzen van het Vlaamse Gewest;
- de vondst gebeurt niet tijdens vergund *archeologisch onderzoek*;
- de vondst gebeurt niet bij het voorbedacht zoeken naar archeologische artefacten of sites (metaaldetectie, veldkartering, ...).

De indicator houdt ook de locatie van de toevalsvondst bij om te onderzoeken of de vondst zich situeert binnen een *archeologische zone* of een beschermde *archeologische site* of niet.

Noot: de registratie of de toevalsvondst zich binnen een archeologische zone situeert of niet gebeurt pas sinds 1 januari 2017.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Aantal meldingen van toevalsvondsten per jaar

TOELICHTING

In 2017 ontving het agentschap Onroerend Erfgoed 76 meldingen van toevalsvondsten. In 2016 was dit nog maar 47. Ondanks het toegenomen aantal meldingen bleef het aantal terreinonderzoeken stabiel. In 2017 had de vondst dus bij een groter aandeel te weinig archeologische waarde, of volstond de informatie die al beschikbaar was.

REFERENTIES

Loket onroerend erfgoed

MONITOR 66: ERKENDE ONROERENDERFGOEDGEMEENTEN

Indicator	Aantal en evolutie van erkende onroerendergoedgemeenten
Indicatornummer	monitor 66
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal erkende onroerendergoedgemeenten
Meetmethode	Telling van erkenningen per jaar

OMSCHRIJVING

Gemeenten kunnen vrijwillig een erkenning bekomen als onroerendergoedgemeente. Erkende onroerendergoedgemeenten kunnen aanvullend op de Vlaamse beleidsprioriteiten een eigen onroerendergoedbeleid ontplooiën en een eigen lokale erfgoedreflex creëren. Gemeenten dienen wel te voldoen aan een aantal erkenningsvoorwaarden zoals het beschikken over een onderbouwde beleidsvisie en het innemen van een voorbeeldfunctie met betrekking tot het duurzaam behoud en beheer van het onroerend erfgoed in hun eigendom.

Als een gemeente wordt erkend als onroerenderfgoedgemeente, dan neemt ze een aantal beleidsuitvoerende taken over van het agentschap Onroerend Erfgoed. Zo geven ze bepaalde toelatingen voor handelingen aan of in beschermde goederen, en behandelen ze meldingen voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, archeologienota's en nota's.

De indicator meet het aantal nieuw erkende onroerenderfgoedgemeenten in een bepaald jaar en de evolutie van de erkenningen doorheen de tijd.

MONITOR 67: ERKENDE INTERGEMEENTELIJKE ONROERENDERFGOEDDIENSTEN

Indicator	Aantal erkende intergemeentelijke onroerendergoeddiensten en het aantal gemeenten aangesloten bij een erkende intergemeentelijke onroerendergoeddienst
Indicatornummer	monitor 67
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal erkende IOED's
Meetmethode	Telling van erkenningen

OMSCHRIJVING

Lokale besturen kunnen gezamenlijk een intergemeentelijk samenwerkingsverband oprichten en dit laten erkennen als een intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst (IOED). Hierbij ondersteunt een IOED aangesloten gemeentebesturen zowel bij hun gemeentelijk beleid als bij het uitvoeren van andere taken die uit het Onroerenderfgoeddecreet voortvloeien. Een IOED kan zelf geen bestuurlijke beslissingen nemen. Dit blijft de taak van de aangesloten gemeenten (op voorwaarde dat deze gemeenten individueel erkend zijn als onroerenderfgoedgemeente) of het agentschap Onroerend Erfgoed.

Een IOED bestaat uit minstens drie Vlaamse gemeenten. De aangesloten gemeenten kunnen, maar moeten niet noodzakelijk, erkend zijn als onroerenderfgoedgemeente. Intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten dienen een geïntegreerd onroerenderfgoedbeleidsplan in met daarin een gemeenschappelijke visie en een plan van aanpak. Verder stimuleren ze een lokaal draagvlak voor erfgoed, ontwikkelen ze expertise over het lokaal erfgoed. ...

De indicator meet het aantal nieuw erkende IOED's in een bepaald jaar en de evolutie doorheen de tijd, aangevuld met het aantal gemeenten en onroerenderfgoedgemeenten die aangesloten zijn bij een erkende IOED.

TABEL

IOED	Datum erkenning
Erfgoed Noorderkempen	2015-04-01
Leiedal	2015-04-01
Zolad+	2015-04-01
RADAR	2015-04-01
PORTIVA	2015-04-28
WinAr	2015-04-28
Brugge & ommeland	2016-03-16
CO7	2016-03-16
Erfgoed Voorkempen	2016-03-16
Erfpunt	2016-03-16

IOED	Datum erkenning
Haspengouw West	2016-03-16
IGEMO	2016-03-16
Merode	2016-03-16
Pajottenland & Zennevallei	2016-03-16
Polderrand	2016-03-16
RLKM	2016-03-16
Oost-Haspengouw-Voeren	2017-03-20
Berg en Nete	2017-03-23
k.ERF	2017-03-23
Lage Kempen	2017-03-23
Land van Nete en Aa	2017-03-23
Meetjesland	2017-03-23
Schelde-Durme	2017-03-23
Viersprong	2017-03-23
Zuid-Hageland	2017-03-23
Zuidrand	2017-03-23

TOELICHTING

In 2017 erkende de minister bevoegd voor onroerend erfgoed 9 nieuwe intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten. 61 gemeenten in Vlaanderen maakten de intrede in een IOED in 2017. In totaal telt Vlaanderen op 31 december 2017 25 erkende intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten. Hiervan maken in totaal 174 steden en gemeenten in Vlaanderen deel van uit (op 308). In 2017 herbevestigde de minister ook de erkenning van 3 intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten als gevolg van een uitbreiding van hun werkingsgebied. De erkende IOED ZOLAD+ veranderde in de IOED Oost Haspengouw en Voeren. De minister erkende deze (nieuwe) IOED op 20 maart 2017.

REFERENTIES

MONITOR 68: ERKENDE ONROERENDERFGOEDDEPOTS

Indicator	Aantal en evolutie van erkende onroerendergoeddepots
Indicatornummer	monitor 68
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal erkenningen
Meetmethode	Telling van het aantal erkenningen per jaar

OMSCHRIJVING

Het Onroerendergoeddecreet introduceerde de erkenning van onroerendergoeddepots. Die moeten de optimale bewaring van archeologische ensembles helpen garanderen. .

Om erkend te worden als onroerendergoeddepot dient een organisatie met rechtspersoonlijkheid een aanvraag in en moet ze aan meerdere voorwaarden voldoen. Voorbeelden daarvan zijn dat het onroerendergoeddepot publiek toegankelijk moet zijn op geregelde en welbepaalde tijdstippen en dat het oplossingen aanbiedt voor erfgoed dat door omstandigheden tijdelijk of permanent niet meer op zijn oorspronkelijke plaats kan blijven. Het depot voorziet hiervoor voldoende middelen, personeel en een degelijke infrastructuur. De infrastructuur moet in het Vlaamse Gewest liggen.

In de beleidsmonitoring wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- Privaatrechtelijke onroerendergoeddepots opgericht door een vzw of bedrijf;
- Publiekrechtelijke onroerendergoeddepots opgericht door een openbaar bestuur.

Jaarlijks wordt een telling uitgevoerd van het aantal erkende onrorenderfgoeddepots.

TABEL

Datum erkenning	Onroerenderfgoeddepot	Erkenning
2015-01-01	Archeologisch depot Onroerend Erfgoed	Publiekrechtelijke erkenning
2015-07-01	Provinciaal Archeologisch depot Antwerpen	Publiekrechtelijke erkenning
2015-07-01	Tram 41	Publiekrechtelijke erkenning
2015-07-01	Archeodepot pam Velzeke	Publiekrechtelijke erkenning
2015-07-01	De Zwarte Doos	Publiekrechtelijke erkenning
2015-07-01	Onroerenderfgoeddepot Provinciaal Erfgoedcentrum Ename	Publiekrechtelijke erkenning
2015-07-01	SOLVA Archeologisch depot	Publiekrechtelijke erkenning
2015-07-01	Onroerenderfgoeddepot Waasland	Publiekrechtelijke erkenning
2015-07-01	Onroerenderfgoeddepot Vlaams-Brabant	Publiekrechtelijke erkenning
2015-07-01	De Pakhuizen	Publiekrechtelijke erkenning
2016-07-01	Onroerenderfgoeddepot Mechelen	Publiekrechtelijke erkenning
2016-07-01	Onroerenderfgoeddepot stad Antwerpen	Publiekrechtelijke erkenning
2016-07-01	Onroerenderfgoeddepot Agilas	Privaatrechtelijke erkenning

TOELICHTING

In 2017 verkregen geen nieuwe onroerenderfgoeddepots een erkenning en blijft het totaal aantal erkende onroerenderfgoeddepots 13.

Het depot van het agentschap Onroerend erfgoed is van rechtswege erkend overeenkomstig artikel 3.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet. Daarnaast zijn er 11 andere onroerenderfgoeddepots erkend met een publiekrechtelijk statuut. Er is 1 onroerenderfgoeddepot dat erkend is met een privaatrechtelijk statuut.

REFERENTIES

Depotwijzer

EVARCH 01 - 02: ERKENDE ARCHEOLOGEN

Indicator	Het aantal erkende archeologen en de evolutie van het aantal erkende archeologen verdeeld volgens natuurlijk persoon, rechtspersoon en van rechtswege erkend
Indicatornummer	evarch 01 - evarch02 (monitor 69)
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Telling van het aantal erkende archeologen
Meetmethode	Query op databank erkenningen

OMSCHRIJVING

Archeologische onderzoeken in uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet staan onder leiding van een erkende archeoloog. De Vlaamse Regering kan een natuurlijk persoon of rechtspersoon aanduiden als erkende archeoloog wanneer hij voldoet aan enkele voorwaarden (bijvoorbeeld in het bezit zijn van een diploma archeologie, opgravingservaring hebben, beschikken over voldoende gekwalificeerd personeel). Na erkenning ontvangt de archeoloog een erkenningsnummer en wordt zijn erkenning gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

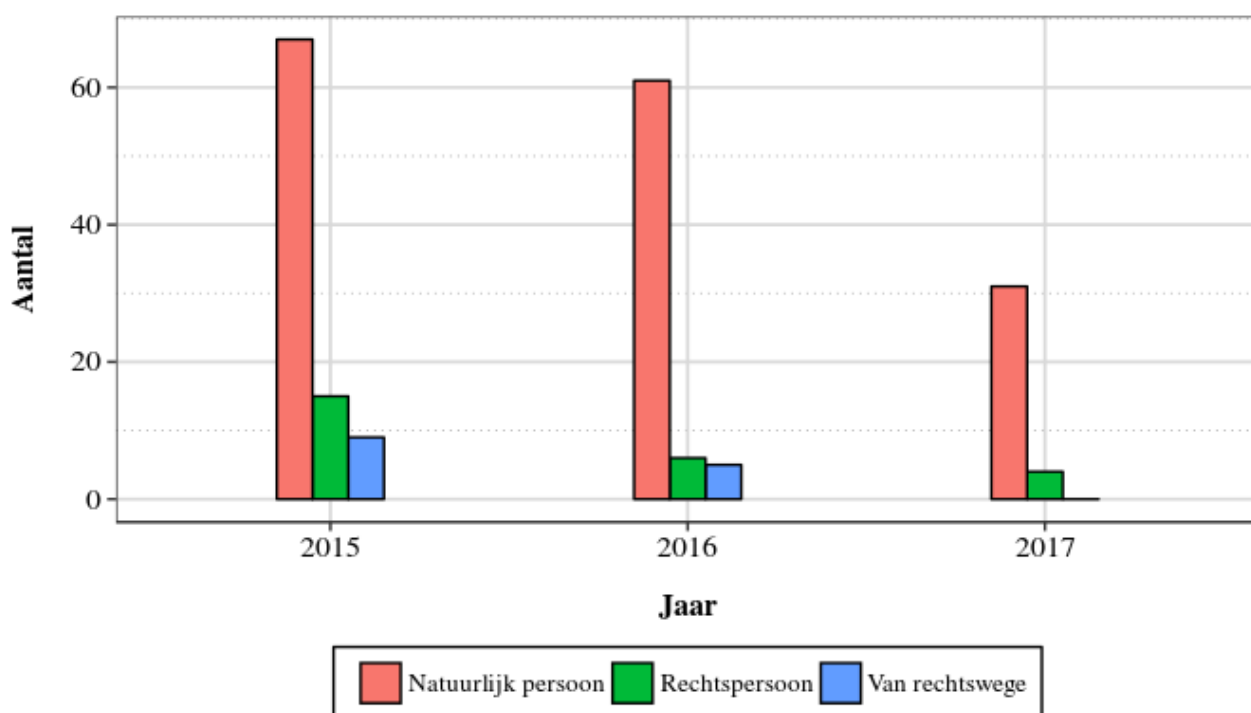
Er bestaan 3 vormen van erkenning als archeoloog:

- Archeoloog natuurlijk persoon;
- Archeoloog rechtspersoon;
- Archeoloog van rechtswege.

Deze indicator telt jaarlijks op 31 december het totaal aantal erkende archeologen en het aantal nieuwe erkenningen geteld.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Aantal erkende archeologen verdeeld volgens juridisch statuut

TABEL

Jaar	Evolutie van erkende archeologen
2015	91
2016	161
2017	196

TOELICHTING

In 2017 kwamen er 35 nieuwe erkende archeologen bij, waarvan 31 archeologen natuurlijk persoon en 4 archeologen rechtspersoon. Eind 2017 waren er 196 erkende archeologen, waarvan er 2 geschorst waren op het moment van meting. Van deze 196 zijn er 170 natuurlijke personen, waarvan 13 van rechtswege (archeologen in dienst van een gemeente). De andere 26 erkende archeologen zijn rechtspersonen, waarvan 1 van rechtswege aangeduid is (agentschap Onroerend Erfgoed).

REFERENTIES

Databank erkenningen

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

Belgisch Staatsblad

EVARCH 03 - 04: ERKENDE METAALDETECTORISTEN

Indicator	Het aantal erkende metaaldetectoristen per jaar en de evolutie van het aantal erkende metaaldetectoristen
Indicatornummer	evarch 03 - evarch04 (monitor 70)
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Telling van het aantal erkende metaaldetectoristen
Meetmethode	Query op databank erkenningen

OMSCHRIJVING

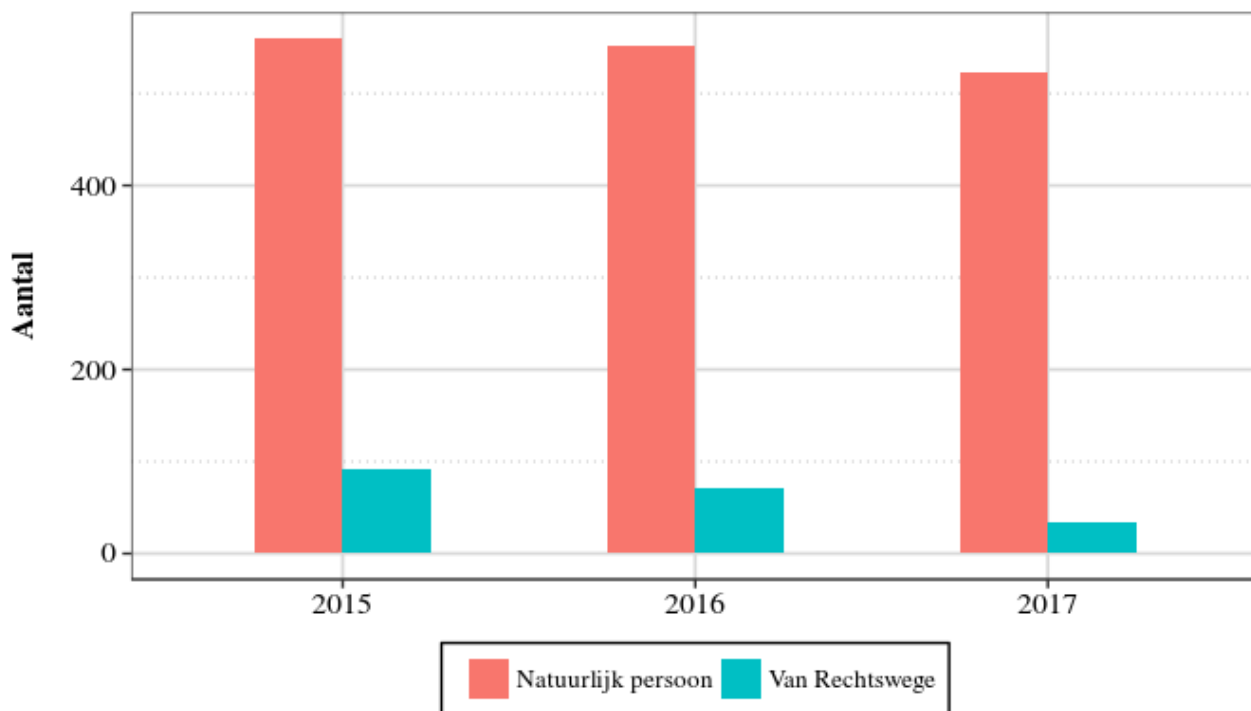
Metaaldetectoristen kunnen een erkenning verkrijgen vanwege het agentschap Onroerend Erfgoed wanneer zij in een aanvraag aantonen dat ze voldoen aan de erkenningsvoorwaarden: meerderjarig zijn, 5 jaar niet schuldig bevonden zijn aan een inbreuk of misdrijf in verband met onroerend erfgoed en zich engageren om te werken volgens de voorschriften van het Onroerenderfgoeddecreet en de Code van Goede Praktijk.

Elke erkende archeoloog is van rechtswege erkend als metaaldetectorist. Erkende archeologen moeten geen bijkomende of afzonderlijke procedure doorlopen om ook met een metaaldetector te mogen werken.

Deze meting telt de erkenningen die het agentschap Onroerend Erfgoed uitreikt aan metaaldetectoristen. De erkende archeologen die van rechtswege ook erkend zijn als metaaldetectorist worden apart geteld. Om de cijfers van deze indicator te verkrijgen wordt op 31 december van een bepaald jaar het totaal aantal erkende metaaldetectoristen en het aantal nieuwe erkenningen geteld.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Aantal erkende metaaldetectoristen per jaar

TABEL

Jaar	Statuut	Evolutie
2015	Natuurlijk persoon	560
2015	Metaaldetectorist van rechtswege	91
2016	Natuurlijk persoon	1.114
2016	Metaaldetectorist van rechtswege	161
2017	Natuurlijk persoon	1.636
2017	Metaaldetectorist van rechtswege	196

TOELICHTING

In 2017 besliste het agentschap Onroerend Erfgoed om 522 natuurlijke personen aan te duiden als erkende metaaldetectorist. Daarnaast werden 35 erkende archeologen van rechtswege aangeduid als erkende metaaldetectorist. Dat brengt het totaal aantal erkende metaaldetectoristen natuurlijk persoon op 31 december 2017 op 1.636, waarvan er 1 geschorst was op het moment van telling.

archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 05: MELDINGEN DOOR METAALDETECTORISTEN

Indicator	Het aantal meldingen door erkende metaaldetectoristen
Indicatornummer	evarch 05
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal meldingen
Meetmethode	Telling van meldingen van metaaldetectoristen

OMSCHRIJVING

Het Onroerenderfgoeddecreet creëert een wettelijk kader voor vrijetijdsmetaaldetectie. Een erkende metaaldetectorist kan met een metaaldetector archeologische artefacten of archeologische sites opsporen en inzamelen. Wanneer hij een vondst opspoort moet hij dit melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

De indicator telt het aantal meldingen die erkende metaaldetectoristen doen bij het agentschap Onroerend Erfgoed met behulp van een specifiek meldingsformulier. Erkende archeologen rapporteren op een andere manier over hun detectievondsten (ze doen dit via de rapportering over hun onderzoek, zoals een archeologienota of eindverslag), en maken geen deel uit van de telling van deze indicator, net als de meldingen van een toevalsvondst. De startdatum van de meting is 1 april 2016.

TABEL

Jaar	Aantal meldingen
2016	511
2017	1.387

TOELICHTING

2017 is het eerste volledige jaar waarin het aantal meldingen wordt geregistreerd. De erkende metaaldetectoristen meldden meer dan dubbel zoveel keer als het jaar voordien.

REFERENCES

Erkenning metaaldetectorist;

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 08 – 09: EVALUATIE VAN ERKENNINGEN

Indicator	Het aantal ingezette evaluaties van erkenningen, verdeeld volgens type erkenning en verdeeld naargelang de evaluatie leidt tot een schorsing of niet
Indicatornummer	evarch 08 - evarch 09
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal evaluaties
Meetmethode	Telling

OMSCHRIJVING

Een erkende archeoloog of metaaldetectorist dient zich te houden aan bepaalde erkenningsvoorwaarden om zijn activiteiten te kunnen blijven uitoefenen. Het agentschap Onroerend Erfgoed kan op eigen initiatief, op verzoek van de minister of van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE), voor elke erkende metaaldetectorist of erkende archeoloog een evaluatie van de erkenning uitvoeren. Op basis van deze evaluatie kan het agentschap overgaan tot een schorsing van de aanduiding, en dit voor een periode van maximaal 120 dagen. Na de schorsing kan de beslissing volgen om de erkenning in te trekken.

Een metaaldetectorist of archeoloog kan worden geschorst als hij:

- het Onroerenderfgoeddecreet, Onroerenderfgoedbesluit of de code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren niet naleeft;
- niet meer voldoet aan de erkenningsvoorwaarden;
- de voorwaarden voor de opvolging van de aanduiding niet naleeft.

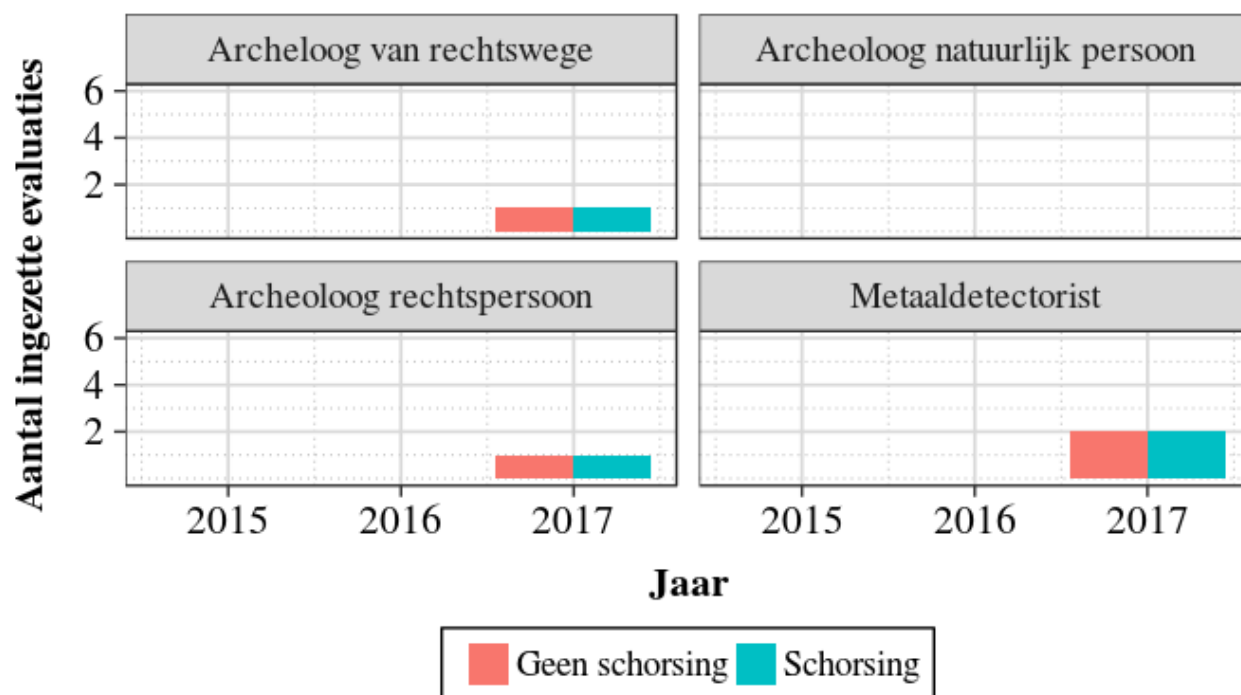
Voor een erkende archeoloog gelden nog twee bijkomende redenen om zijn aanduiding tot erkenning te schorsen. Als hij:

- onvoldoende toezicht houdt op het veldwerk of de correcte registratie;
- bij een vonnis of arrest veroordeeld is voor een misdrijf dat door de aard ervan zijn beroepsethiek als erkende archeoloog aantast.

De indicator meet het aantal ingezette evaluaties van erkenningen als archeoloog of metaaldetectorist en het aantal van deze evaluaties dat tot een schorsing van de erkenning heeft geleid.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Evaluatie van erkenningen, naar beslissing

TOELICHTING

In 2017 voerde het agentschap Onroerend Erfgoed in totaal 8 evaluaties uit. 4 evaluaties betroffen erkende archeologen. In 2 gevallen volgde na de evaluatie een schorsing van de erkenning, bij de andere 2 een aanmaning.

Daarnaast vonden 4 evaluaties plaats van erkende metaaldetectoristen. In 2 gevallen leidde de evaluatie tot een schorsing, bij de 2 andere gevallen tot een aanmaning.

REFERENTIES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 10 - 11: SCHORSINGEN VAN ERKENNINGEN

Indicator	Het aantal ingezette schorsingen van erkenningen, verdeeld volgens type erkenning en verdeeld naargelang de schorsing een intrekking van de erkenning als gevolg heeft
Indicatornummer	evarch 10 - evarch 11
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal schorsingen
Meetmethode	Telling van aantal schorsingen

OMSCHRIJVING

Onroerend Erfgoed kan de erkenning van een metaaldetectorist of archeoloog een evaluatie schorsen voor maximaal 120 dagen als hij:

- Het Onroerendergoeddecreet, Onroerendergoedbesluit of de *code van goede praktijk* niet naleeft;
- niet meer voldoet aan de erkenningsvoorwaarden;
- de voorwaarden voor de opvolging van de aanduiding niet naleeft.

Voor een erkende archeoloog gelden nog twee bijkomende redenen om zijn aanduiding tot erkenning te schorsen. Als hij:

- onvoldoende toezicht houdt op het veldwerk of de correcte registratie;
- bij een vonnis of arrest veroordeeld is voor een misdrijf dat door de aard ervan zijn beroepsethiek als erkende archeoloog aantast.

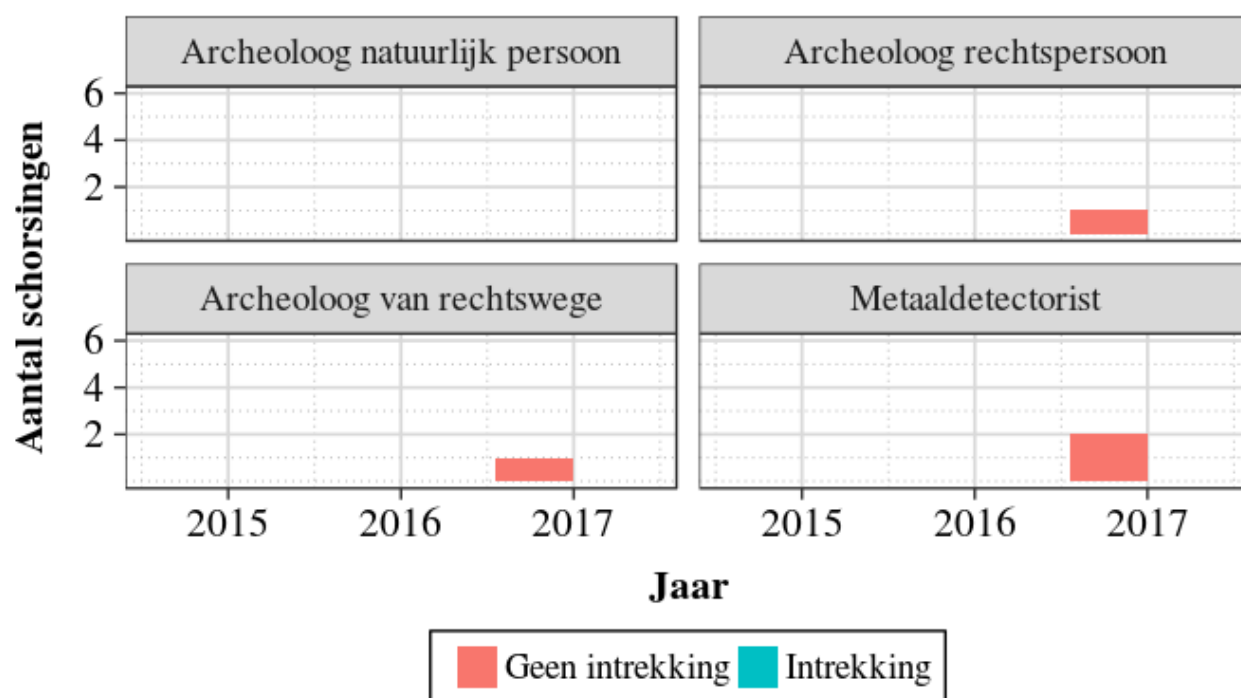
De erkende archeoloog of *metaaldetectorist* kan reageren tegen de schorsing en daarbij gebruikmaken van onder meer een hoorrecht. Tijdens de schorsingsperiode kan hij schriftelijk aangeven welke acties hij zal ondernemen of heeft ondernomen om terug tegemoet te komen aan de erkenningsvoorwaarden.

Hierna kan het agentschap beslissen om de schorsing op te heffen of om de erkenning definitief in te trekken. Een archeoloog of metaaldetectorist kan ook zelf beslissen om zijn aanduiding tot erkenning te laten intrekken, bijvoorbeeld wanneer hij zijn activiteiten stopzet.

De indicator meet het aantal ingezette schorsingen van erkenningen als archeoloog of metaaldetectorist en het aantal van deze schorsingen dat tot een intrekking van de erkenning heeft geleid.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Schorsingen van erkenningen, naar beslissing

TOELICHTING

Na een evaluatie schorste het agentschap de erkenning van 2 archeologen en 2 metaaldetectoristen. Geen van deze 4 schorsingen leidde tot een intrekking van de erkenning. Na verdediging werd de schorsing van allen opgeheven.

REFERENTIES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 12: TOEVALSVONDSTEN DIE LEIDEN TOT ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

Indicator	Het aantal toevalsvondsten dat leidt tot een archeologisch onderzoek door het agentschap Onroerend Erfgoed
Indicatornummer	evarch 12
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal toevalsvondsten waaruit een opgraving volgde
Meetmethode	Query op het archeologieportaal

OMSCHRIJVING

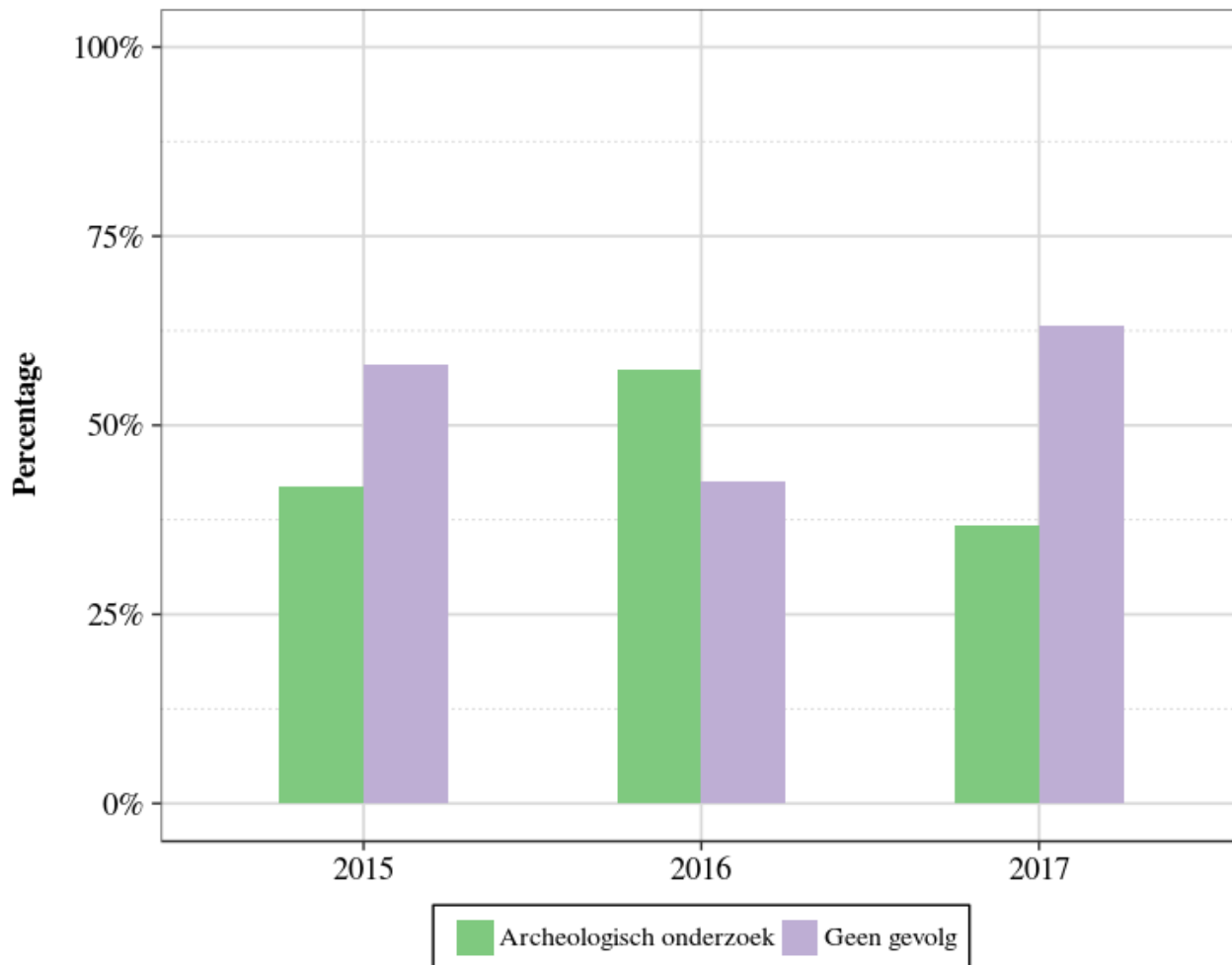
Het agentschap Onroerend Erfgoed voert na een melding van een toevalsvondst een evaluatie uit. Daarin gaat het agentschap na wat er met de toevalsvondst moet gebeuren. Na deze evaluatie kan de beslissing volgen om geen gevolg te geven aan de toevalsvondst, wanneer deze weinig of geen archeologische waarde bevat, of kan Onroerend Erfgoed overgaan tot een archeologische opgraving.

De vinder van een toevalsvondst moet die binnen 3 dagen melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Tot 10 dagen na de melding van de toevalsvondst is de eigenaar, zakelijkrechthouder of vinder van de toevalsvondst verplicht:

- ze in onveranderde toestand te bewaren;
- ze tegen beschadiging of vernieling te beschermen;
- ze toegankelijk te maken voor *archeologisch onderzoek* door het agentschap.

De indicator telt het aantal toevalsvondsten waarbij het agentschap na evaluatie besluit dat er een archeologische site aanwezig is en overgaat tot een archeologische opgraving.

Percentage toevalsvondsten die leiden tot archeologisch onderzoek

TOELICHTING

Van de 76 gemelde toevalsvondsten in 2017 leidden er 28 tot een opgraving. Dat is 36,8%. Naast deze 76 toevalsvondsten kwamen nog 14 andere meldingen onterecht in het meldingsformulier terecht (metaaldetectievondsten en vondsten uit veldprospectie die een ander kanaal moeten gebruiken). In 2016 ging het om 27 opgravingen na 47 meldingen (57,4%). Het aantal onterechte meldingen lag toen hoger met 55 stuks. In absolute aantallen schommelt het aantal terreininterventies al drie jaar tussen 26 en 28.

REFERENCES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

Loket onroerend erfgoed

EVARCH 13: TERMIJN TUSSEN DE MELDING VAN EEN TOEVALSVONDST EN HET ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

Indicator	De termijn tussen de melding van de toevalsvondsten en het beëindigen van het veldwerk
Indicatornummer	evarch 13
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal toevalsvondsten
Meetmethode	Telling per toevalsvondst van het aantal dagen tussen de melding en de terreinevaluatie

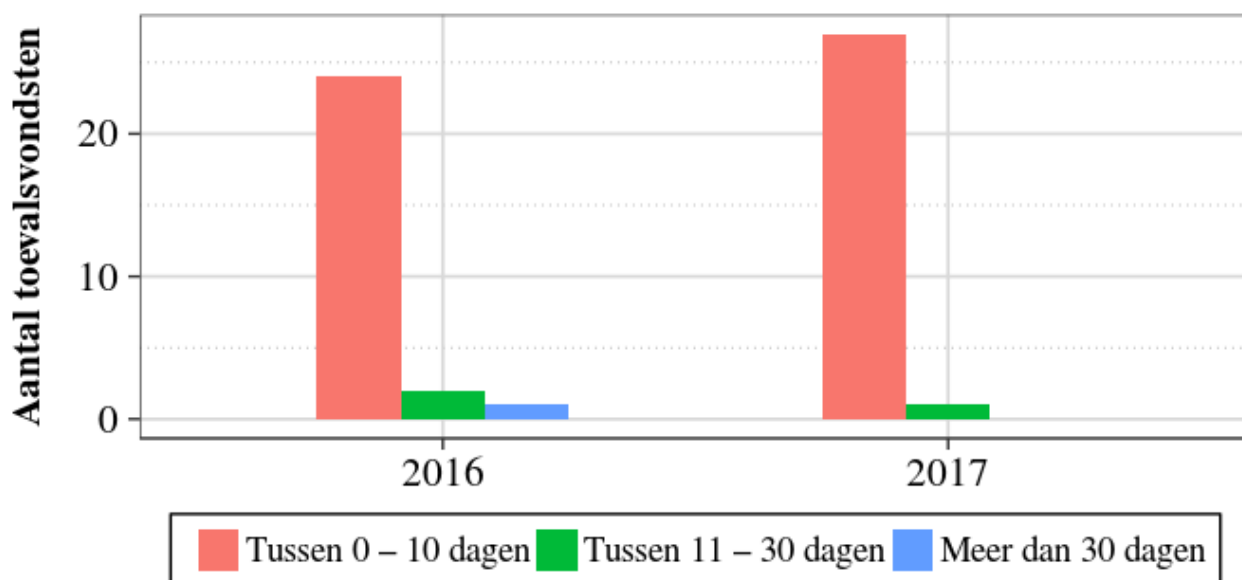
OMSCHRIJVING

Gedurende 10 dagen na de melding van een toevalsvondst kan het agentschap de nodige vaststellingen doen of laten doen om de archeologische waarde van de toevalsvondst te bepalen. Wanneer de toevalsvondst geen archeologische waarde blijkt te hebben, kan snel worden beslist om het onderzoek te beëindigen. Wanneer er wel archeologische waarde aanwezig is en er een archeologische opgraving moet volgen, kan de termijn langer zijn.

De indicator telt de termijn tussen de melding van de toevallsvondst (het moment dat het agentschap Onroerend Erfgoed officieel op de hoogte wordt gesteld) en het beëindigen van het onderzoek door het agentschap. De termijnen worden verdeeld in 3 categorieën: minder dan 10 dagen, tussen de 10 en de 30 dagen en meer dan 30 dagen. De grens van 30 dagen volgt uit het recht op schadevergoeding indien het onderzoek die termijn overschrijdt.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Aantal archeologische onderzoeken n.a.v. een toevalsvondst naargelang de termijn waarin ze werden uitgevoerd

TOELICHTING

In 2017 rondde het agentschap 96% van de terreininterventies waarbij het een archeologisch onderzoek uitvoerde af binnen de 10 dagen na de melding van de *toevalsvondst*.

Er was 1 onderzoek dat meer dan 10 dagen in beslag nam en geen enkel dat meer dan 30 dagen duurde.

REFERENTIES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 15: ARCHEOLOGISCHE ENSEMBLES IN EEN ONROERENDERFGOEDDEPOT

Indicator	Het aantal archeologische ensembles gedeponeerd in een erkend onroerendergoeddepot
Indicatornummer	evarch 15
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal archeologische ensembles
Meetmethode	Bevraging bij erkende onroerendergoeddepots

OMSCHRIJVING

Bij het archeologisch onderzoek van een terrein maakt de archeoloog onderzoeksdocumenten aan en verzamelt hij archeologische artefacten in (vondsten, stalen, ...). Samen vormen die het archeologisch ensemble van het onderzoek. Er bestaan verschillende wettelijke verplichtingen voor het bewaren van een archeologisch ensemble. Eigenaars of beheerders moeten het ensemble als geheel bewaren, het toegankelijk houden voor wetenschappelijk onderzoek en voldoen aan zowel het actiefbehoudsbeginsel als het passiefbehoudsbeginsel. Het deponeren in een erkend onroerendergoeddepot kan dienen als alternatief voor eigenaars die niet willen of niet in staat zijn om zelf het archeologisch ensemble optimaal te bewaren.

De indicator telt het aantal archeologische ensembles dat in een bepaald jaar bij één van de erkende onroerenderfgoeddepots werd gedeponeerd.

Noot: Een zakelijkcrechthouder kan zelf kiezen of en in welk depot hij zijn archeologische ensembles deponeert. Daarbij kan hij ook kiezen om het ensemble in een niet-erkend depot te bewaren of het zelf te bewaren. De indicator telt ensembles die worden bewaard in een erkend onroerenderfgoeddepot, andere bewaarplaatsen worden niet meegenomen.

GRAFISCHE VOORSTELLING

/

TOELICHTING

Deze rapportering volgt pas later in het jaar in het kader van de beheersovereenkomsten die erkende onroerenderfgoeddepots afsluiten met het agentschap.

REFERENCES

Depotwijzer

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 16: VOORNEMEN OM EEN ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE BUITEN VLAANDEREN TE VERPLAATSEN

Indicator	Het aantal meldingen van het voornemen om een archeologisch artefact of een archeologisch ensemble buiten het Vlaamse Gewest te brengen
Indicatornummer	evarch 16
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal archeologische ensembles
Meetmethode	Telling van het aantal meldingen bij het agentschap Onroerend Erfgoed

OMSCHRIJVING

De zakelijkrechthouder die het voornemen heeft om een archeologisch artefact of archeologisch ensemble buiten Vlaanderen te verplaatsen moet deze wijziging van de bewaarplaats binnen de 30 dagen melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

De indicator telt het aantal meldingen bij het agentschap Onroerend Erfgoed van eigenaars of zakelijkrechthouders die het voornemen hebben om een archeologisch artefact of archeologisch ensemble buiten de grenzen van het Vlaamse Gewest te verplaatsen.

Noot: De meldingsplicht voor het voornemen om een archeologisch artefact of een archeologisch ensemble buiten het Vlaamse Gewest te brengen geldt niet voor artefacten of ensembles ontstaan vóór 1 januari 2016. Deze ensembles zijn vrijgesteld van deze verplichting omdat het Archeologiedecreet van 1993 geen meldingsplicht voorzag.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Jaar	Aantal meldingen
2016	0
2017	0

TOELICHTING

Onroerend Erfgoed ontving geen meldingen van het voornemen om een archeologisch ensemble te verplaatsen.

REFERENTIES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

Depotwijzer

EVARCH 17: INGEDIENDE ARCHEOLOGIENOTA'S EN NOTA'S

Indicator	Het aantal ingediende archeologienota's en nota's, verdeeld volgens het aantal bekrachtigde, het aantal geweigerde, het aantal met voorwaarden en het aantal stilzwijgend bekrachtigd
Indicatornummer	evarch 17
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal archeologienota's en nota's
Meetmethode	Telling van het aantal ingediende archeologienota's en ingediende nota's

OMSCHRIJVING

De indicator telt het aantal ingediende archeologienota's en nota's per jaar.

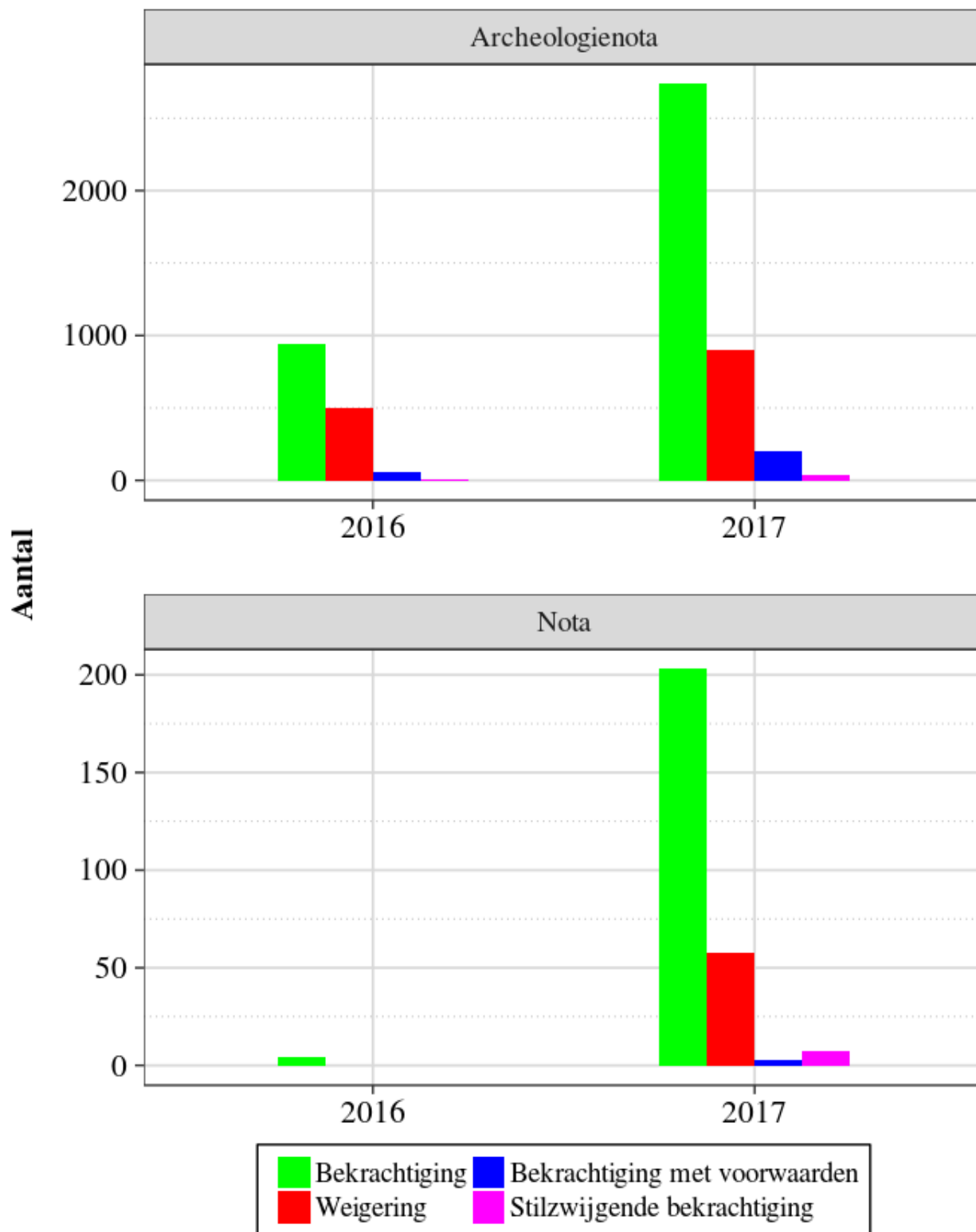
Hij maakt enerzijds een onderverdeling naar de instantie die de archeologienota of de nota behandelt:

- Het agentschap Onroerend Erfgoed
- Een erkende *Onroerenderfgoedgemeente*, wanneer de percelen waarop de archeologienota of nota betrekking heeft volledig liggen op het grondgebied van deze gemeente

Een tweede onderscheid wordt gemaakt naar beslissing:

- Bekrachtiging
- Weigering
- Koppelen van bijkomende voorwaarden
- Stilzwijgende bekrachtiging

Ingediende archeologienota's en nota's

TABEL

Jaar	Notatype	Totaal aantal bekrachtigde
2017	Archeologienota	3.124
2017	Nota	229

TOELICHTING

In 2017 dienden de erkende archeologen 4.039 archeologienota's in waarvan er 3.124 een bekrachtiging kregen, al dan niet met voorwaarden of stilzwijgend. Dat betekent in 77,3% van de ingediende archeologienota's een bekrachtiging volgde. Dat is een stijging van meer dan 10% ten opzichte van het aandeel bekrachtigde archeologienota's in 2016.

De 3.124 bekrachtigde archeologienota's komen niet overeen met 3.124 individuele/verschillende dossiers of vergunningen. Net zoals in 2016 dienden erkende archeologen verschillende archeologienota's ook na bekrachtiging opnieuw in, bijvoorbeeld omwille van een kleine vergetelheid of een aanpassing in functie van de geplande vergunningsaanvraag. In een beperkt aantal gevallen is er dus sprake van 2 bekrachtigde archeologienota's voor eenzelfde vergunningsaanvraag. Dergelijke dossiers kunnen niet uitgefilterd worden, maar het staat vast dat het om kleine aantallen gaat.

De bekrachtiging van een archeologienota of nota vormt het sluitstuk van een archeologisch vooronderzoek, al dan niet met ingreep in de bodem. In 2017 mondden in totaal 3.353 archeologische vooronderzoeken uit in een archeologienota of nota.

In 2017 kregen 229 nota's een bekrachtiging. Het rapport over de evaluatie van het Onroerenderfgoeddecreet over het werkingsjaar 2016 (Meting indicatoren 2015 en 2016, EVARCH 17) gaf aan dat het agentschap Onroerend Erfgoed verwachtte dat er in het voorjaar van 2017 een vierhonderdtal nota's zouden worden ingediend. Het aantal in 2017 bekrachtigde nota's voldoet niet aan die verwachting. Het is niet mogelijk om hier een eenduidige verklaring voor te bieden. Verschillende factoren spelen immers een rol.

Een archeologienota vormt slechts een indicatie voor het bestaan van een intentie om een vergunningsaanvraag in te dienen. Het uitblijven van een groot aantal nota's kan verschillende mogelijke redenen hebben:

- vergunningsaanvragen die wachten op indiening (de archeologienota heeft namelijk geen beperkte geldigheidstermijn);
- ingediende vergunningsaanvragen waarvan de behandeling nog loopt;
- geweigerde vergunningsaanvragen;
- verleende vergunningen waartegen nog een beroepsprocedure loopt, waardoor de vergunning niet uitvoerbaar is of de aanvrager wacht tot hij zekerheid heeft over de uitvoerbaarheid;
- verleende vergunningen waarvan de bouwheer kiest om ze niet uit te voeren;
- vergunningsaanvragen die men niet meer wenst in te dienen;
- speculatieve vergunningsaanvragen (waarbij de initiatiefnemer geen eigenaar is van het betreffende goed en niet noodzakelijk toestemming heeft van de eigenaar van het goed om de aangevraagde vergunning uit te voeren);

- verleende vergunningen waarbij de verlener heeft nagelaten om een voorwaarde op te nemen met betrekking tot het uitvoeren van de bekrachtigde archeologienota;
- verleende vergunningen waarbij de bouwheer de opgenomen voorwaarde met betrekking tot het uitvoeren van de bekrachtigde archeologienota niet naleeft.

Het is niet duidelijk welke van de bovenstaande oorzaken doorslaggevend is voor het uitblijven van het veel hogere verwachte aantal nota's. Naar alle waarschijnlijkheid is het net de combinatie van de bovenstaande scenario's die maakt dat veel uitgestelde archeologische vooronderzoeken (nog) niet doorstroonden naar uitvoering en rapportering.

REFERENTIES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 18: ARCHEOLOGIENOTA'S EN NOTA'S MET OF ZONDER BODEMINGREEP

Indicator	Het aantal bekrachtigde archeologienota's en nota's, verdeeld volgens het aantal op basis van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem en het aantal op basis van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem
Indicatornummer	evarch 18
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal bekrachtigde archeologienota's en nota's
Meetmethode	Telling met behulp van het archeologieportaal

OMSCHRIJVING

Een archeologisch vooronderzoek heeft als doel om bewust archeologische artefacten en archeologische sites op te sporen en te waarderen, zonder de erfgoedwaarden in situ wezenlijk aan te tasten. Het kent twee vormen: vooronderzoek zonder ingreep in de bodem en vooronderzoek met ingreep in de bodem. .

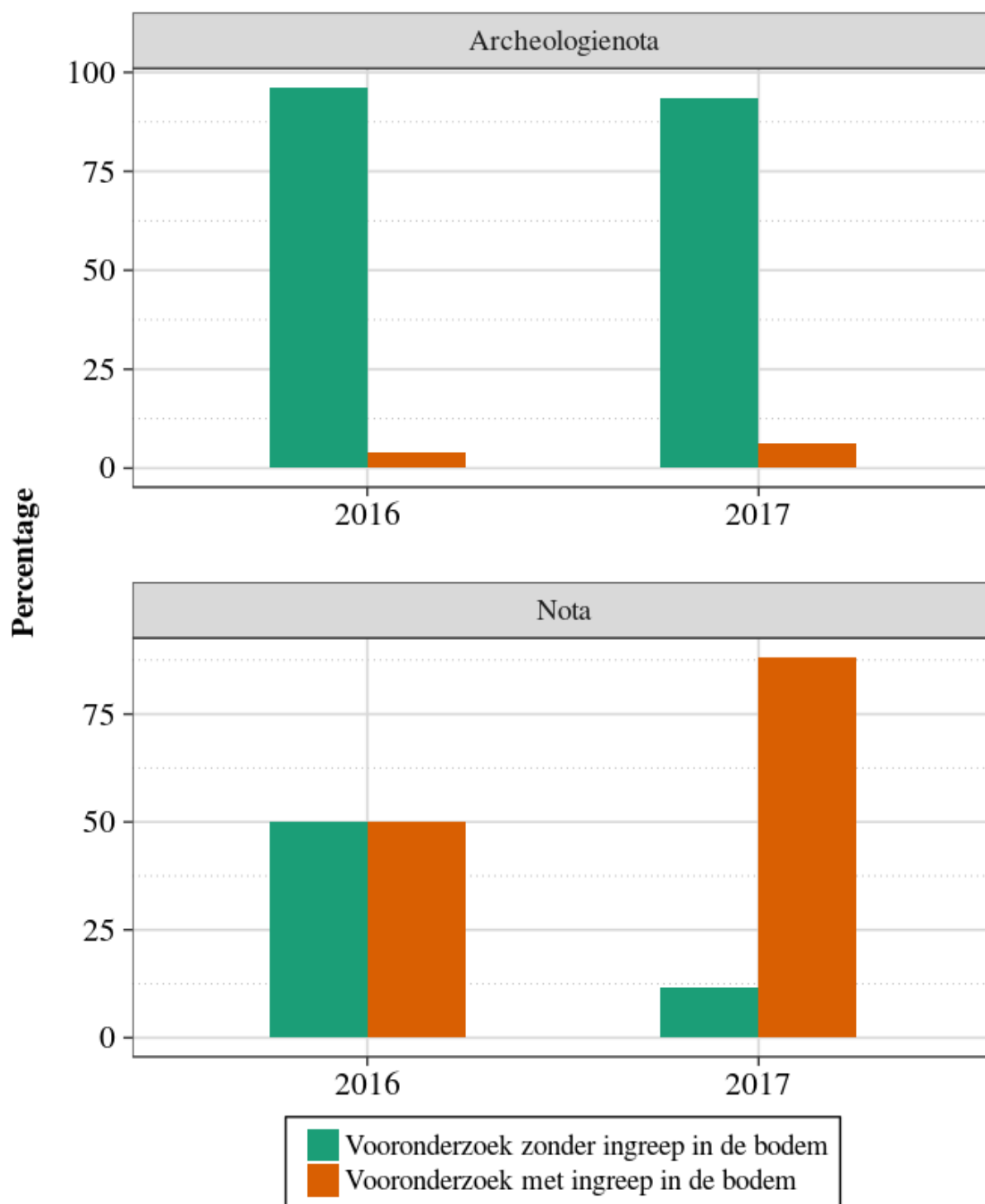
Een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem tast de mogelijk aanwezige archeologische resten niet wezenlijk aan. Het kan gaan om bureauonderzoek, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek of veldkartering. Het verslag van dit vooronderzoek is een *archeologienota*.

Het *archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem* heeft een mogelijk effect op de erfgoedwaarden in situ, doordat de gebruikte onderzoeksmethoden een representatieve steekproef van de aanwezige archeologische sporen en artefacten op destructieve wijze onderzoeken. Voorbeelden van onderzoeksmethoden zijn onder meer een verkennend archeologisch booronderzoek, een waarderend archeologisch booronderzoek of het aanleggen van proefsleuven en proefputten. Het verslag van deze onderzoeken is ofwel een archeologienota in het geval van een archeologisch vooronderzoek voorafgaand aan de vergunningsaanvraag ofwel een nota in het geval van een uitgesteld vooronderzoek.

De indicator telt het aantal bekrachtigde archeologienota's en het aantal bekrachtigde nota's per jaar. Daarbij wordt een onderverdeling gemaakt naar:

- Bekrachtigde archeologienota's gebaseerd op een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem;
- Bekrachtigde archeologienota's na een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem;
- Bekrachtigde nota's na een *uitgesteld vooronderzoek* zonder ingreep in de bodem;
- Bekrachtigde nota's gebaseerd op een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem.

Percentage archeologisch vooronderzoek met en zonder bodemingreep

TOELICHTING

In 2017 bekrachtigden Onroerend Erfgoed en de erkende onroerenderfgoedgemeenten 3.124 archeologienota's. 2.925 daarvan (of 93,6%) waren gebaseerd op een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. 199 bekrachtigde archeologienota's (of 6,4%) waren gebaseerd op een vooronderzoek met ingreep in de bodem, uitgevoerd in het reguliere traject en dus vóór de indiening van de aanvraag van een omgevingsvergunning.

In 2017 werden er ook 27 nota's (11,8%) bekrachtigd op basis van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem en 202 (88,2%) op basis van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem.

Het onderscheid tussen nota's, opgesteld op basis van archeologisch vooronderzoek met én vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, staat niet vermeld in de regelgeving. Het Onroerenderfgoeddecreet en de Code van Goede Praktijk spreken enkel expliciet van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem. In sommige gevallen kan het echter voorkomen dat de redenen die een voorafgaand vooronderzoek met ingreep in de bodem verhinderen, ook gelden voor een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Een bureauonderzoek kan een erkende archeoloog altijd uitvoeren, maar in bepaalde situaties is het niet mogelijk om op het terrein ook een veldkartering, een geofysisch onderzoek of landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren.

Wanneer het uitvoeren van deze onderzoeken niet mogelijk blijkt, is er geen andere mogelijkheid dan het uitgesteld uitvoeren van een deel van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. De erkende archeoloog stelt dan een programma van maatregelen op voor uitgesteld vooronderzoek, dat alle mogelijk te ondernemen onderzoeksmethodes bevat in de vorm van één of meerdere scenario's. Deze scenario's geven aan op basis van welke resultaten en criteria het vooronderzoek wordt beëindigd of hoe het zal worden voortgezet. Het is dus mogelijk dat er uiteindelijk geen archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem plaatsvindt.

Zo kan het bijvoorbeeld voorvallen dat het onmogelijk is om landschappelijke boringen uit te voeren voorafgaand aan de vergunningsaanvraag, maar dat dit onderzoek wel noodzakelijk is om na te gaan of er lagen aanwezig zijn die prehistorische sites kunnen bevatten. De resultaten van dit landschappelijk bodemonderzoek zullen de basis vormen voor de keuze om al dan niet archeologische verkennende boringen uit te voeren. Indien er geen archeologische verkennende boringen nodig blijken (en ook geen andere archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem), dan stelt de erkende archeoloog een nota op die louter de rapportage bevat van een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem.

Totaal	In 2017 bekrachtigden het agentschap en de erkende onroerenderfgoedgemeenten 401 archeologienota's en nota's (11,9%) op basis van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem en 2.952 (88,1%) op basis van een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem.
---------------	---

REFERENTIES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 19: ARCHEOLOGIENOTA'S EN NOTA'S BINNEN ARCHEOLOGISCHE ZONE OF SITE

Indicator	Aantal bekrachtigde archeologienota's en nota's, verdeeld volgens het aantal binnen een archeologische zone, buiten een archeologische zone en in een beschermde archeologische site
Indicatornummer	evarch 19
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal bekrachtigde archeologienota's en nota's
Meetmethode	Telling met behulp van het archeologieportaal

OMSCHRIJVING

De indicator geeft het aantal bekrachtigde archeologienota's en nota's weer, met onderscheid naar de geografische ligging van de percelen waarover ze handelen. Voor percelen in vastgestelde archeologische zones of beschermde archeologische sites hanteert het Onroerenderfgoeddecreet strengere criteria dan voor percelen die buiten deze gebieden vallen. Bij archeologische zones bestaan er aanwijzingen dat er archeologisch erfgoed aanwezig is en dat dit voldoende goed bewaard is om archeologische waarde te hebben. Bij een bescherming als archeologische site is dit met zekerheid zo.

De meting baseert zich op de intekeningen van de projectgebieden van de bekrachtigde (archeologie)nota's zoals de erkende archeoloog die invoert in het Archeologieportaal. In een GIS-omgeving wordt onderzocht welke van deze gebieden overlappen met afbakeningen van beschermde archeologische sites en vastgestelde archeologische zones. Op basis van de (gedeeltelijke of gehele) overlap – of het ontbreken daarvan – tussen de projectgebieden van de bekrachtigde (archeologie)nota's met de beschermde archeologische sites of vastgestelde archeologische zones, worden aantallen gegenereerd. Elke bekrachtigde (archeologie)nota komt slechts éénmaal voor in de telling en krijgt steeds een toewijzing aan de categorie met de laagste oppervlaktecriteria uit de artikels 5.4.1 en 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet. Die bepalen of het bekomen van een bekrachtigde archeologienota verplicht is of niet.

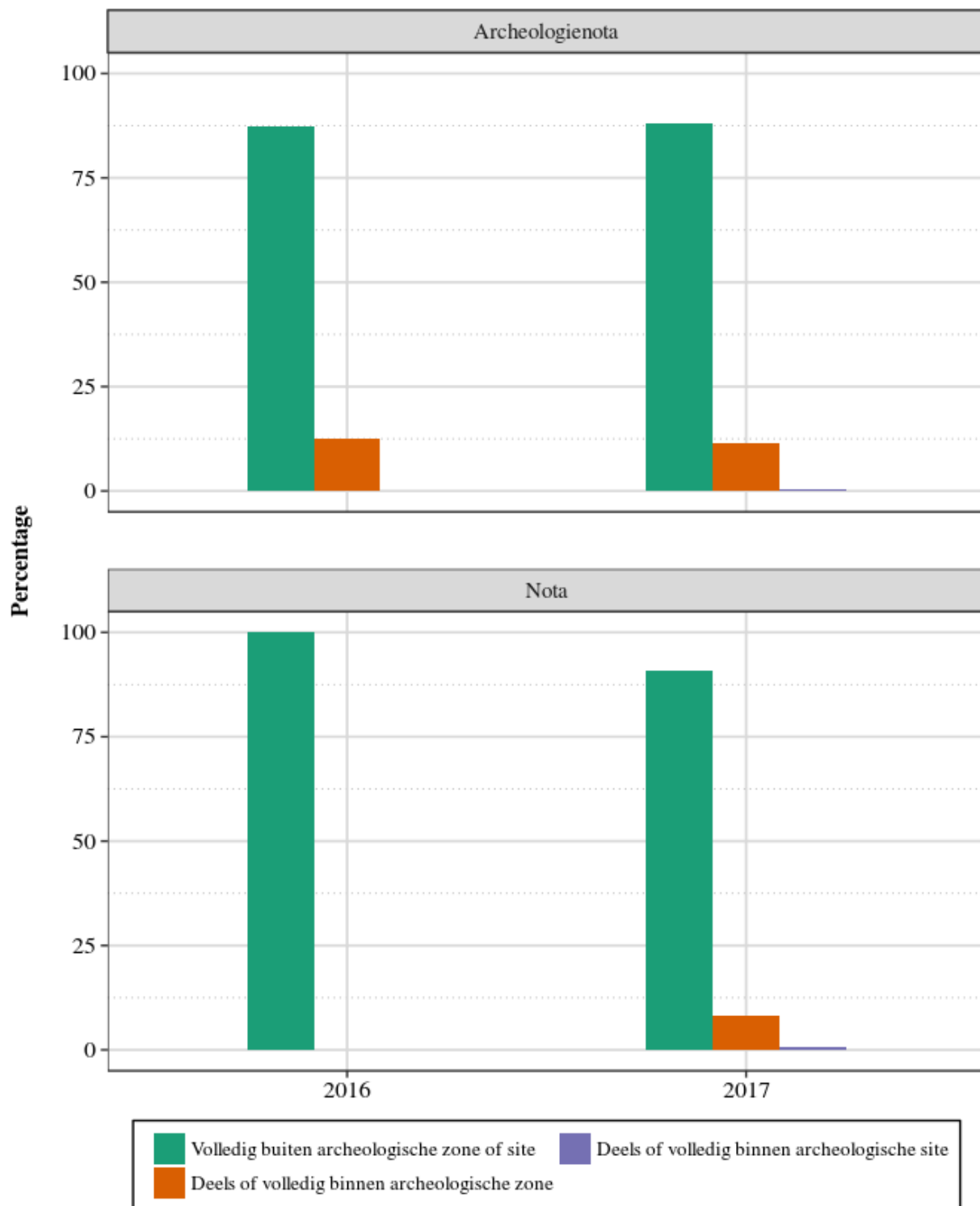
De indicator telt:

- Het totaal aantal bekrachtigde archeologienota's en nota's waarvan de percelen geheel of gedeeltelijk liggen binnen een *archeologische zone* opgenomen in de vastgestelde inventaris voor archeologische zones;
- Het totaal aantal bekrachtigde archeologienota's en nota's waarvan de percelen geheel of gedeeltelijk liggen in een beschermde *archeologische site*;
- Het totaal aantal bekrachtigde archeologienota's en nota's waarvan de percelen volledig liggen buiten een vastgestelde archeologische zone en buiten een beschermde archeologische site.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Percentage bekrachtigde archeologienota's en nota's

Verdeling volgens geografische ligging

TOELICHTING

In 2017 maakten de erkende archeologen 357 archeologienota's (11,4% van alle bekrachtigde archeologienota's) en 19 nota's (8,3% van alle bekrachtigde nota's) op voor een projectgebied dat is opgenomen in de inventaris van vastgestelde archeologische zones.

Daarnaast stelden ze 17 archeologienota's (0,5% van alle bekrachtigde archeologienota's) en 2 nota's (0,87% van alle bekrachtigde nota's) op voor een projectgebied dat beschermd is als archeologische site.

Ongeveer de helft van de 19 projectgebieden die deels of volledig in een beschermde archeologische site liggen, zijn ook opgenomen in de inventaris van vastgestelde archeologische zones. 8 archeologienota's en 1 nota werden dus opgemaakt voor een projectgebied met een dubbel statuut.

Bij het overgrote aandeel van de bekrachtigde archeologienota's en nota's ligt het projectgebied buiten beschermde archeologische sites of vastgestelde archeologische zones: respectievelijk 2.750 (88% van alle bekrachtigde archeologienota's) en 208 (90,8% van alle bekrachtigde nota's) stuks.

REFERENCES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 21: OPPERVLAKTE ARCHEOLOGIENOTA'S EN NOTA'S BINNEN ARCHEOLOGISCHE ZONE OF SITE

Indicator	De totale oppervlakte van de binnen archeologienota's en nota's onderzochte gebieden, verdeeld volgens binnen een archeologische zone, buiten een archeologische zone of een beschermde archeologische site
Indicatornummer	evarch 21
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Oppervlakte in hectare
Meetmethode	GIS berekening van onderzochte gebieden

OMSCHRIJVING

De indicator meet de oppervlakte van de bekrachtigde archeologienota's en nota's, met onderscheid naar de geografische ligging van de percelen waarover ze handelen. Voor percelen in vastgestelde archeologische zones of beschermde archeologische sites hanteert het Onroerenderfgoeddecreet strengere criteria dan voor percelen die buiten deze gebieden vallen. Bij archeologische zones bestaan er aanwijzingen dat er archeologisch erfgoed aanwezig is en dat dit voldoende goed bewaard is om archeologische waarde te hebben. Bij een bescherming als archeologische site is dit met zekerheid zo.

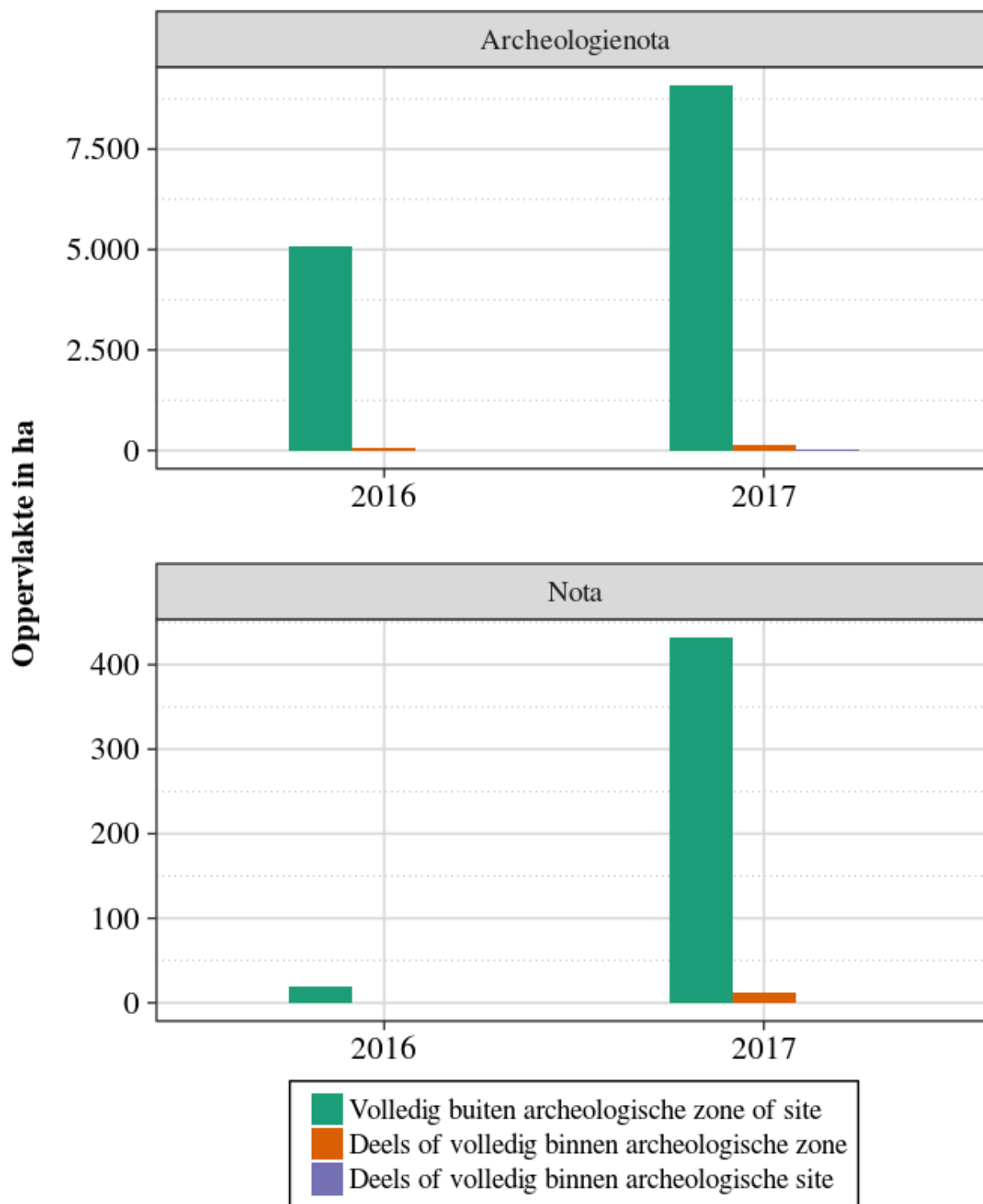
De meting gaat voort op de intekeningen van de projectgebieden van de bekrachtigde (archeologie)nota's zoals de erkende archeoloog die invoert in het Archeologieportaal. In een GIS-omgeving wordt onderzocht welke van deze gebieden overlappen met afbakeningen van beschermde archeologische sites en vastgestelde archeologische zones. Op basis van de (gedeeltelijke of gehele) overlap – of het ontbreken daarvan – tussen de projectgebieden van de bekrachtigde (archeologie)nota's met de beschermde archeologische sites of vastgestelde archeologische zones, worden aantallen gegenereerd. Elke bekrachtigde (archeologie)nota komt slechts éénmaal voor in de telling en krijgt steeds een toewijzing aan de categorie met de laagste oppervlaktecriteria uit de artikels 5.4.1 en 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Die bepalen of het bekomen van een bekrachtigde archeologienota verplicht is of niet.

De indicator berekent:

- De totale oppervlakte van archeologienota's en nota's waarvan de percelen geheel of gedeeltelijk liggen binnen een archeologische zone opgenomen in de vastgestelde inventaris voor archeologische zones;
- De totale oppervlakte van archeologienota's en nota's waarvan de percelen geheel of gedeeltelijk liggen in een beschermde archeologische site;
- De totale oppervlakte van archeologienota's en nota's waarvan de percelen geheel of gedeeltelijk liggen binnen een vastgestelde archeologische zone maar buiten een beschermde archeologische site;
- De totale oppervlakte van archeologienota's en nota's waarvan de percelen geheel of gedeeltelijk liggen binnen een beschermde archeologische site maar buiten een vastgestelde archeologische zone;
- De totale oppervlakte van archeologienota's en nota's waarvan de percelen volledig liggen buiten een vastgestelde archeologische zone en buiten een beschermde archeologische site.

Oppervlakte onderzochte gebieden

Verdeeld volgens ligging

TABEL

Jaar	Notatype	Totale oppervlakte onderzochte gebieden
2017	Archeologienota	9.244,96 ha
2017	Nota	443,82 ha

TOELICHTING

Van de in 2017 bekrachtigde archeologienota's lag ca. 8,9 hectare in een beschermde archeologische site. Ongeveer 144,4 hectare situeerde zich binnen een vastgestelde archeologische zone, maar buiten een beschermde archeologische site. De rest van het oppervlak dat onderwerp uitmaakte van een bekrachtigde archeologienota, goed voor ca. 9.091,7 hectare, bevond zich buiten een vastgestelde archeologische zone en buiten een beschermde archeologische site.

Vooral de oppervlakte van de in de bekrachtigde archeologienota's onderzochte gebieden is relevant. De oppervlakte van de in nota's onderzochte gebieden is immers een herneming van gebieden die reeds het onderwerp uitmaakten van een *archeologisch vooronderzoek* waarover de rapportering al gebeurde in de vorm van een archeologienota. Deze oppervlakte staat niet gelijk aan het aantal hectaren waarvoor het vooronderzoek volledig afgerond werd, gelet op de optie tot uitgesteld vooronderzoek. Het zegt wel iets over het aantal hectaren projectgebied waarvoor minstens een bureauonderzoek gebeurde in functie van de opmaak van een bekrachtigde archeologienota en het aantal hectaren grondgebied waarvoor een verplicht archeologisch traject opstartte.

Bij de nota's bedraagt de oppervlakte van de onderzochte gebieden binnen een beschermde archeologische site 0,33 hectare. Binnen vastgestelde archeologische zones is dat 11,33 hectare. De andere projectgebieden, die volledig buiten een archeologische zone en buiten een beschermde archeologische site liggen, zijn goed voor ca. 432,16 hectare.

REFERENCES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 23: OPPERVLAKTE GGA

Indicator	De totale oppervlakte van de gebieden waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt
Indicatornummer	evarch 23
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Oppervlakte in hectare
Meetmethode	Berekening met behulp van GIS

OMSCHRIJVING

Het Onroerenderfgoeddecreet voerde de kaart met gebieden waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt (GGA) in als nieuw instrument. Sinds 2017 stelt het agentschap die vast, en niet meer de minister zoals voorheen. Deze kaart bevat gebieden waar op basis van waarnemingen en onderzoek met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is. Het agentschap hanteert volgende criteria voor de opmaak ervan:

- Het gebied is eerder al archeologisch onderzocht en op basis daarvan blijkt er geen archeologisch erfgoed aanwezig of is het al opgegraven;
- Het gebied is al in die mate verstoord dat er, in combinatie met gegevens over de potentiële dikte van het bodemarchief, geen archeologisch erfgoed meer valt te verwachten.

De indicator berekent de totale oppervlakte van de gebieden die op 31 december van een bepaald jaar zijn opgenomen op de vastgestelde kaart met gebieden waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt . Het agentschap Onroerend Erfgoed stelt deze kaart meermaals per jaar vast.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Jaar	Totale oppervlakte
2016	24.055 ha
2017	27.669 ha

TOELICHTING

In 2017 stelde het agentschap meermaals een kaart vast met gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. De nieuwe gebieden kwamen tot stand op basis van verschillende archeologische gegevensbronnen en gegevens aangeleverd door lokale overheden en erfgoeddiensten. De laatste vaststelling van het meetjaar trad op 31 oktober 2017 in werking.

In totaal groeide de GGA-kaart in 2017 aan met 3.614 ha tot een totaaloppervlak van 27.669 ha. Dit is 2,05% van het oppervlak van Vlaanderen.

REFERENCES

De GGA kaart is te vinden op het Geoportaal.

EVARCH 25: STATUUT INITIATIEFNEMER ARCHEOLOGISCH TRAJECT

Indicator	Het statuut van de initiatiefnemer van een vergunningsplichtige ingreep in de bodem met archeologisch traject, verdeeld volgens private ondernemers en overheden
Indicatornummer	evarch 25
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal vergunningsplichtige ingrepen, verdeeld naar initiatiefnemer
Meetmethode	Query Archeologieportaal

OMSCHRIJVING

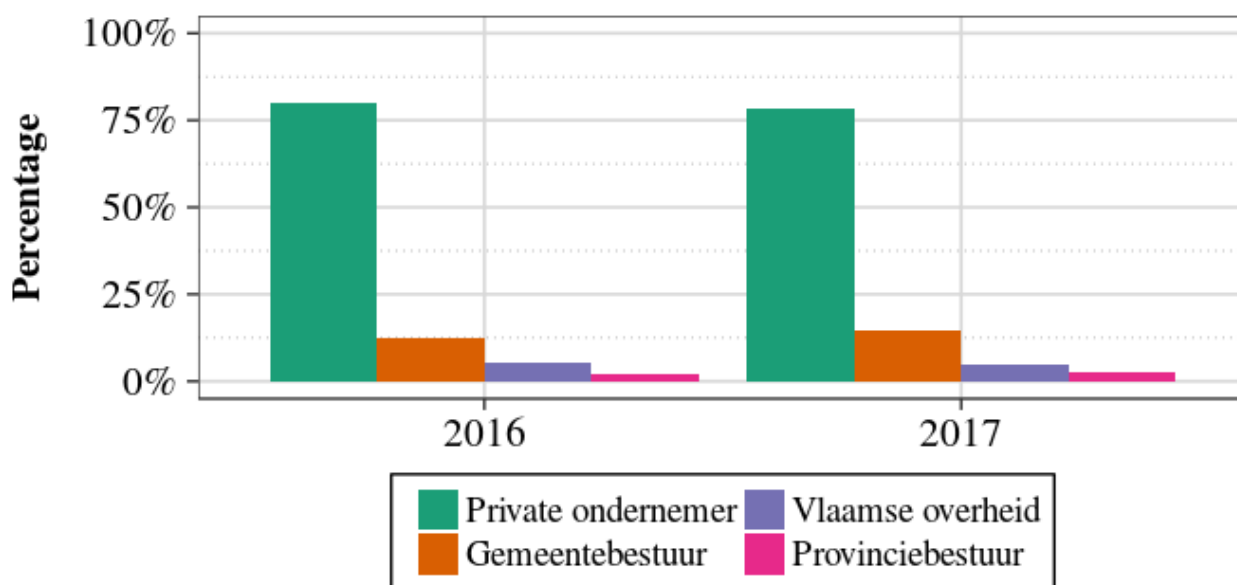
In een archeologienota of nota vermeldt de archeoloog de hoedanigheid van de initiatiefnemer van de vergunningsplichtige ingreep, in casu de hoedanigheid van de aanvrager van de omgevingsvergunning.

De indicator geeft de hoedanigheid van de initiatiefnemers weer van omgevingsvergunningen voor stedenbouwkundige handelingen met ingreep in de bodem waar een archeologisch traject aan verbonden is. De initiatiefnemers worden onderverdeeld in verschillende statuten: namelijk private initiatiefnemers en overheidsinstellingen (lokale besturen, provinciale overheden of de Vlaamse overheid).

GRAFISCHE VOORSTELLING

Percentage vergunningsplichtige ingrepen in de bodem met archeologisch traject

Verdeeld volgens initiatiefnemer

EVARCH 26: REDENEN VOOR UITGESTELD TRAJECT

Indicator	Het aantal, in het programma van maatregelen van bekrachtigde archeologienota's opgenomen, uitgestelde archeologische vooronderzoeken, onderverdeeld volgens de reden van uitstel
Indicatornummer	evarch 26
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal redenen voor uitgesteld vooronderzoek opgenomen in archeologienota's
Meetmethode	Query Archeologieportaal

OMSCHRIJVING

In bepaalde gevallen is het niet mogelijk het archeologisch vooronderzoek volledig uit te voeren voorafgaand aan de vergunningsaanvraag. De initiatiefnemer kan dan opteren om een deel van het traject in een latere fase te doen.

De archeoloog vermeldt in de archeologienota duidelijk waarom er wordt gekozen voor een uitgesteld vooronderzoek. Dit kan om vier redenen:

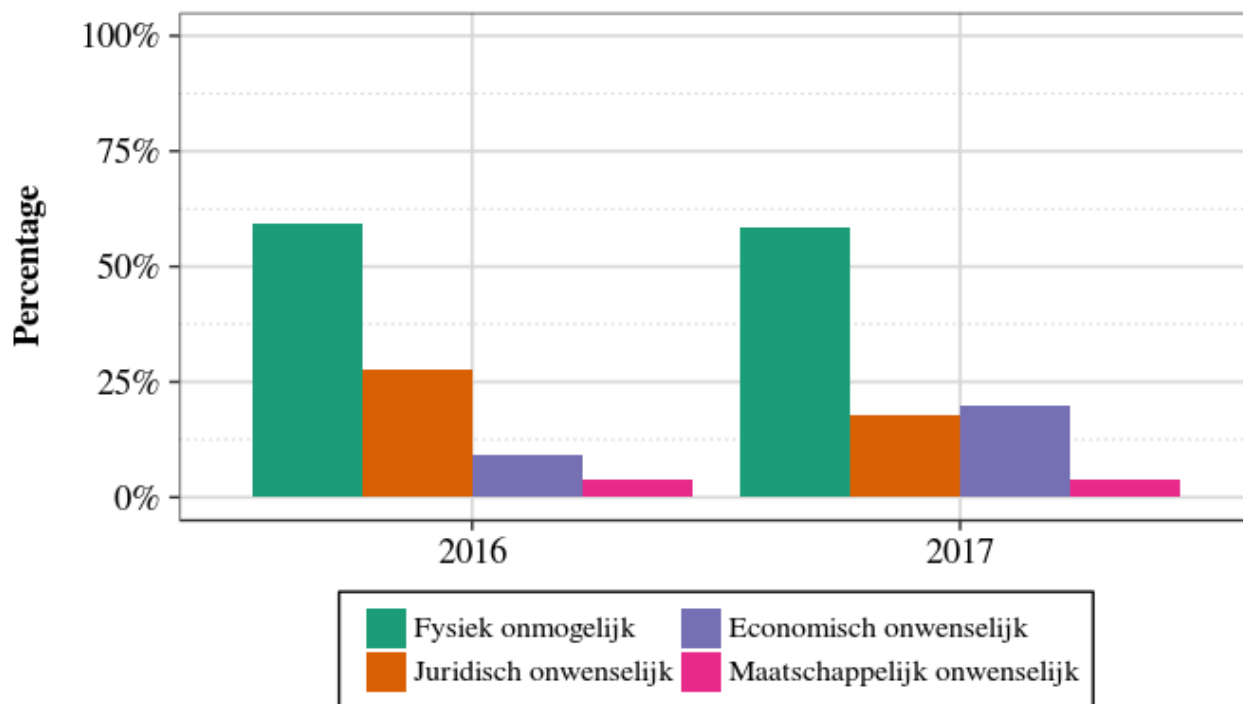
- Fysiek onmogelijk
- Juridisch onwenselijk
- Economisch onwenselijk
- Maatschappelijk onwenselijk

De indicator meet het aantal bekrachtigde archeologienota's dat in het programma van maatregelen een uitgesteld traject voorstelt, inclusief de reden om te kiezen voor dit traject.

Noot: Deze indicator telt niet de effectief uitgevoerde archeologische onderzoeken binnen het uitgestelde traject. De rapportering van de uitvoering van het archeologisch onderzoek binnen het uitgesteld traject is de nota. Deze vallen onder een andere indicator.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Verhouding van de redenen voor uitgesteld traject

TABEL

Jaar	Totaal
2016	398
2017	1.364

TOELICHTING

In het Archeologieportaal zijn er 1.364 bekrachtigde archeologienota's geregistreerd met in het programma van maatregelen een uitgesteld archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem.

De onmogelijkheid om het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren vóór het aanvragen of verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning komt in 58,3% van de gevallen voor als motivatie om te kiezen voor het uitgesteld traject. Voorbeelden hiervan zijn het nog niet verkregen hebben van een kapvergunning of sloopvergunning, de percelen nog niet in eigendom hebben en geen toestemming hebben van de huidige eigenaar om het vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren, het perceel is nog beplant met gewassen die geoogst moeten worden.

Economische onwenselijkheid figureert als tweede meest aangeduide reden voor een uitgesteld traject, met een aandeel van 19,8%. Initiatiefnemers wensen vaak eerst zekerheid te verkrijgen over hun

vergunning, vooraleer ze overgaan tot het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem. Niet alle initiatiefnemers zijn zich echter bewust van de mogelijke consequenties van de keuze voor het uitgestelde traject. Dit traject brengt immers vaak meer onzekerheid met zich mee voor wat betreft de timing voor uitvoering van de vergunde werken.

In vele gevallen is de praktische onmogelijkheid om een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren vóór het aanvragen of verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning, dus ook een juridische onmogelijkheid. Vandaar dat deze reden de derde meest aangeduide is met 18%. Maatschappelijke onwenselijkheid haalt men tot slot in 4% van de gevallen aan als reden voor het uitgestelde traject.

De cijfers voor 2016 komen niet overeen met de aantallen opgenomen in het Evaluatierapport Onroerenderfgoeddecreet, Bijlage 1: Meting indicatoren 2015 en 2016, Indicator EVARCH 26. Indien erkende archeologen aan het agentschap Onroerend Erfgoed signaleren dat bepaalde maatregelen fout aangeduid zijn in het Archeologieportaal, dan corrigeert het agentschap Onroerend Erfgoed dit.

REFERENCES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 27 – 28 – 29: MELDINGEN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET BODEMINGREEP

Indicator	Het aantal meldingen van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem
Indicatornummer	evarch 27 - evarch 28 - evarch 29
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal meldingen
Meetmethode	Query op het archeologieportaal

OMSCHRIJVING

De indicator meet per jaar het aantal meldingen van het voornemen om een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren.

De indicator splitst de meldingen enerzijds op naar ontvanger:

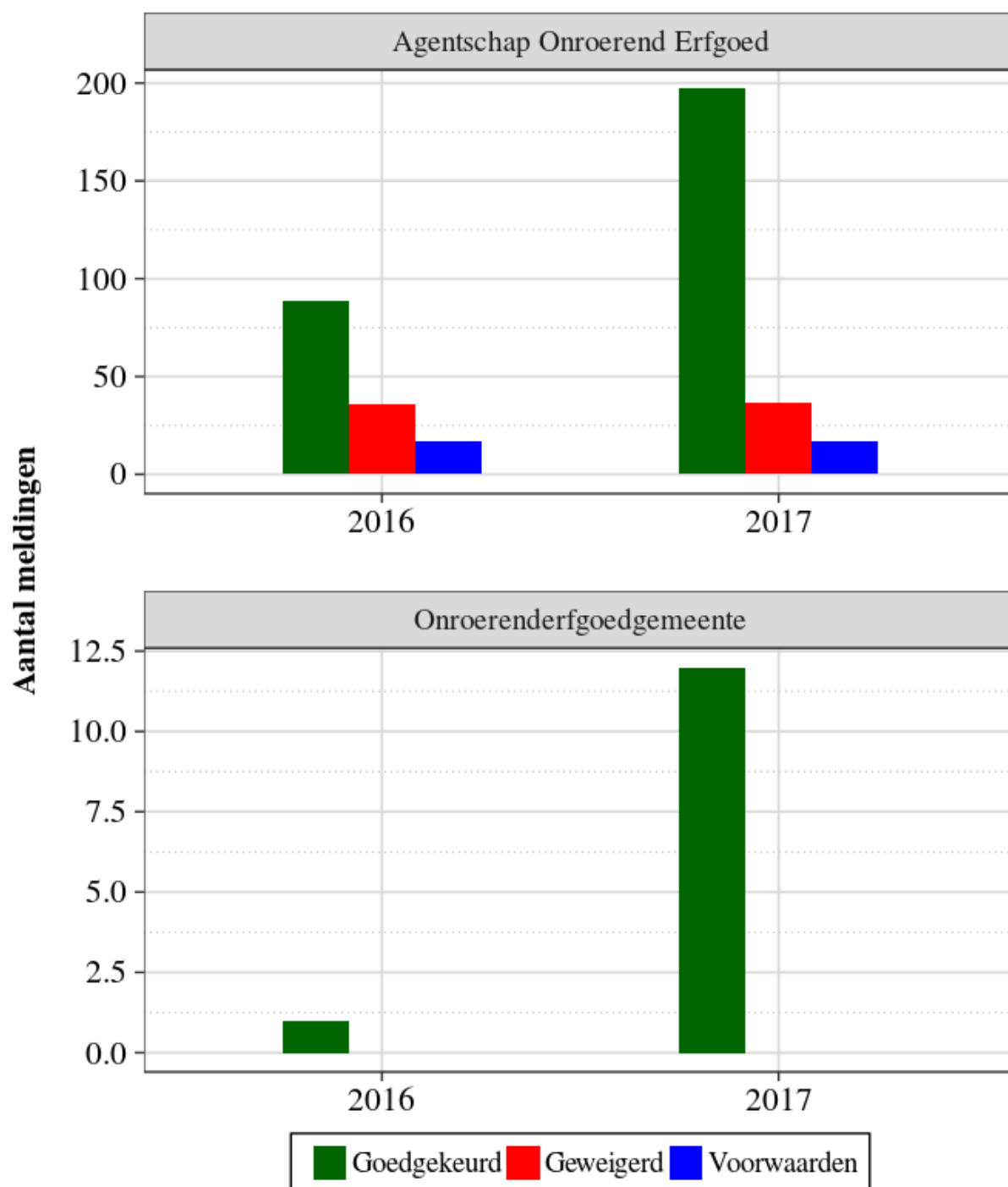
- Het agentschap Onroerend Erfgoed (als het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem betrekking heeft op percelen die buiten het grondgebied van een erkende onroerenderfgoedgemeente liggen, of als het project betrekking heeft op percelen die deels binnen en deels buiten een erkende onroerenderfgoedgemeente vallen)
- Een erkende onroerenderfgoedgemeente

Anderzijds gebeurt een opdeling naargelang de beslissing over de melding:

- Goedkeuring
- Weigering
- Koppelen van voorwaarden

Aantal meldingen van vooronderzoeken met ingreep in de bodem

Verdeeld volgens ontvanger en beslissing

TOELICHTING

Het agentschap Onroerend Erfgoed ontving in 2017 251 meldingen van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem. Het aanvaardde 214 van deze meldingen (waarvan 17 met voorwaarden). 37 meldingen kregen een weigering. Het percentage geweigerde vooronderzoeken met ingreep in de bodem is wat betreft Onroerend Erfgoed 14,7%, wat een daling betekent van meer dan 10% ten opzicht van 2016.

Daarnaast beoordeelden de erkende onroerenderfgoedgemeenten Koksijde (sinds 1 april 2016) en Baarle-Hertog, Beerse, Oud-Turnhout, Kasterlee, Rijkevorsel, Turnhout, Vosselaar, Riemst en Voeren (sinds 1 juli 2016) en Leuven, Beernem, Kontich, Holsbeek, Haacht, Bekkevoort, Rotselaar, Zonnebeke en Brecht (sinds 1 juli 2017) soeverein de meldingen van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem binnen hun gemeentegrenzen. De onroerenderfgoedgemeenten ontvingen 12 meldingen van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, die ze allemaal aanvaardden. . Daarmee ligt het weigeringspercentage over alle meldingen heen op 14,1%.

REFERENCES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 30 – 31 – 39: BEROEPEN

Indicator	Het aantal beroepen ingediend tegen een administratieve beslissing omtrent een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, een archeologienota of nota of een toelating voor archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen
Indicatornummer	evarch 30 - evarch 31 - evarch 39
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal beroepen
Meetmethode	Telling met behulp van het archeologieportaal

OMSCHRIJVING

De indicator meet per jaar het aantal ingestelde beroepen. Het Onroerendergoeddecreet heeft vier beroepsprocedures voorzien die men kan inzetten tegen verschillende administratieve beslissingen van het agentschap Onroerend Erfgoed of, indien van toepassing, een erkende onroerendergoedgemeente over uiteenlopende aspecten van een archeologisch traject. Men kan beroep indienen tegen:

- De weigering van het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem of het koppelen van voorwaarden daaraan;
- De weigering van de bekrachtiging van een *archeologienota* of het koppelen van voorwaarden daaraan;
- De weigering van de bekrachtiging van een *nota* of het koppelen van voorwaarden daaraan;
- De weigering van de toelating voor een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem of een archeologische opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen of het koppelen van voorwaarden daaraan.

TABEL

Beroep tegen	Aantal in 2016	Aantal in 2017
Geweigerde toelating opgraving wetenschappelijke vraagstellingen	0	0
Geweigerde toelating vooronderzoek wetenschappelijke vraagstellingen	0	0
Koppelen van voorwaarden aan archeologienota of nota	0	0
Koppelen van voorwaarden aan vooronderzoek met ingreep in de bodem door het agentschap Onroerend Erfgoed	0	0
Koppelen van voorwaarden aan vooronderzoek met ingreep in de bodem door een erkende onroerenderfgoedgemeente	0	0
Weigering van een archeologienota of nota	1	1
Weigering vooronderzoek met ingreep in de bodem door het agentschap Onroerend Erfgoed	0	0
Weigering vooronderzoek met ingreep in de bodem door een erkende onroerenderfgoedgemeente	0	0

EVARCH 32: ARCHEOLOGIERAPPORTEN

Indicator	Aantal ingediende archeologierapporten
Indicatornummer	evarch 32
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal archeologierapporten
Meetmethode	Telling van ingediende archeologierapporten

OMSCHRIJVING

Een erkende archeoloog maakt een archeologierapport op na het afronden van:

- Een archeologische opgraving na een vergunningsplichtige ingreep in de bodem
- Een archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen. Dit kan zowel een archeologisch vooronderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen zijn als een opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen
- Een archeologisch onderzoek na een toevalsvondst

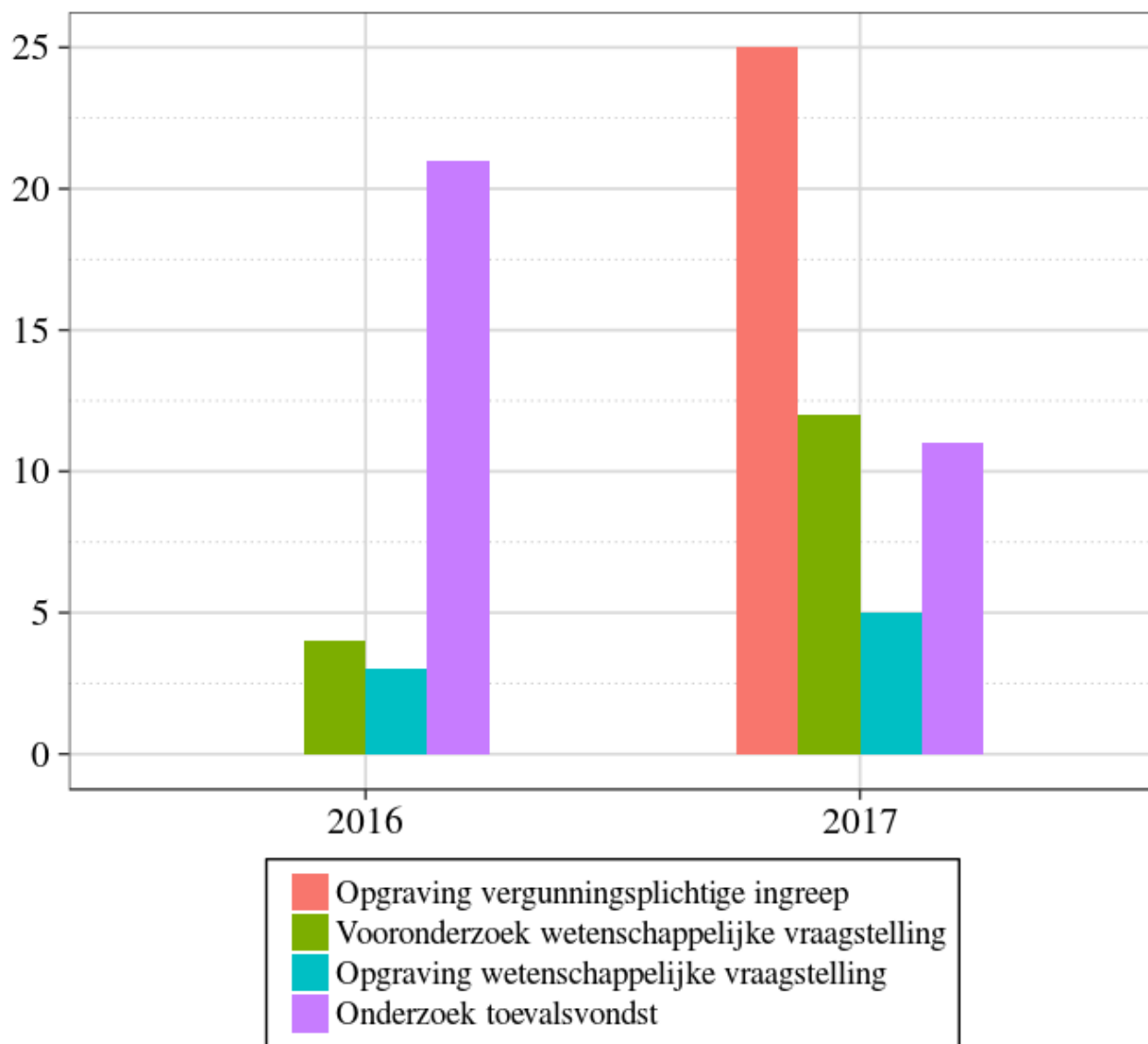
De erkende archeoloog bezorgt het archeologierapport binnen de twee maanden na het beëindigen van het onderzoek of de opgraving aan het agentschap. In dit rapport beschrijft de archeoloog bondig de uitgevoerde werken en de eerste resultaten ervan. Hij beschrijft ook de verdere aanpak van wat er nog moet gebeuren en een voorstel over het bewaren of deponeren van het archeologisch ensemble.

De indicator telt per jaar het aantal ingediende archeologierapporten. Erkende archeologen hebben twee maanden de tijd na het beëindigen van het veldwerk van de opgraving om een archeologierapport in te dienen. Daarom zal het aantal ingediende archeologierapporten per jaar niet overeenkomen met het aantal vooronderzoeken of opgravingen waarvoor veldwerk gebeurde of voltooid raakte in datzelfde jaar.

De indicator maakt een onderscheid binnen archeologierapporten naargelang de aanleiding van het archeologisch onderzoek.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Aantal ingediende archeologierapporten

TOELICHTING

In 2017 dienden erkende archeologen in totaal 53 archeologierapporten in. Dit is een stijging van 25 tegenover 2016 (28 archeologierapporten tussen 1 juni 2016 en 31 december 2016).

25 van de 53 archeologierapporten volgden uit *omgevingsvergunningen* voor stedenbouwkundige handelingen of een verkaveling waarbij een bekrachtigde archeologienota of nota een archeologische opgraving verplichtte.

17 archeologierapporten kaderden in een toelating voor archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen: 12 hiervan voor een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodemen 5 voor een archeologische opgraving.

Het archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen gaat niet enkel over academisch onderzoek. Het omvat ook enkele onderzoeken die kaderen in vergunningsplichtige handelingen die nog voortkomen uit de overgang van het Archeologiedecreet naar het Onroerenderfgoeddecreet. Na 1 april 2016 konden prospectie- en opgravingsvergunningen volgens het Archeologiedecreet alleen nog maar worden aangevraagd als er een verleende stedenbouwkundige vergunning voorhanden was met daarin een voorwaarde over archeologie opgenomen. Deze vergunning moest aangevraagd zijn voor 1 juni 2016. Wanneer een initiatiefnemer in die situaties toch proactief vooronderzoek wilde uitvoeren voorafgaand aan het verlenen van de vergunning (nog geen vergunning voorhanden en dus geen grond voor een prospectievergunning volgens de vroegere regelgeving), dan gebeurde dit via een toelating voor vooronderzoek uit wetenschappelijke vraagstellingen.

Bij beschermd onroerend erfgoed kunnen vanuit het beschermingsbesluit direct werkende normen gelden die archeologische flankerende maatregelen noodzakelijk maken. Wanneer handelingen gebeuren aan dit erfgoed die niet vergunningsplichtig zijn, of die dat wel zijn maar omwille van hun beperktere omvang niet in het reguliere archeologische traject terecht komen, gebeurt het nodige onderzoek via de procedure voor wetenschappelijke vraagstellingen.

Tot slot stelde het agentschap Onroerend Erfgoed 11 archeologierapporten op naar aanleiding van een toevalsvondst.

In totaal ontving het agentschap dus 41 archeologierapporten naar aanleiding van een archeologische opgraving en 12 stuks als gevolg van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem.

REFERENCES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 33 – 34: OPPERVLAKTE OPGEGRAVEN GEBIEDEN

Indicator	De totale oppervlakte van de in jaar x opgegraven gebieden
Indicatornummer	evarch 33 - evarch 34
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Oppervlakte in hectare
Meetmethode	Berekening met behulp van GIS

OMSCHRIJVING

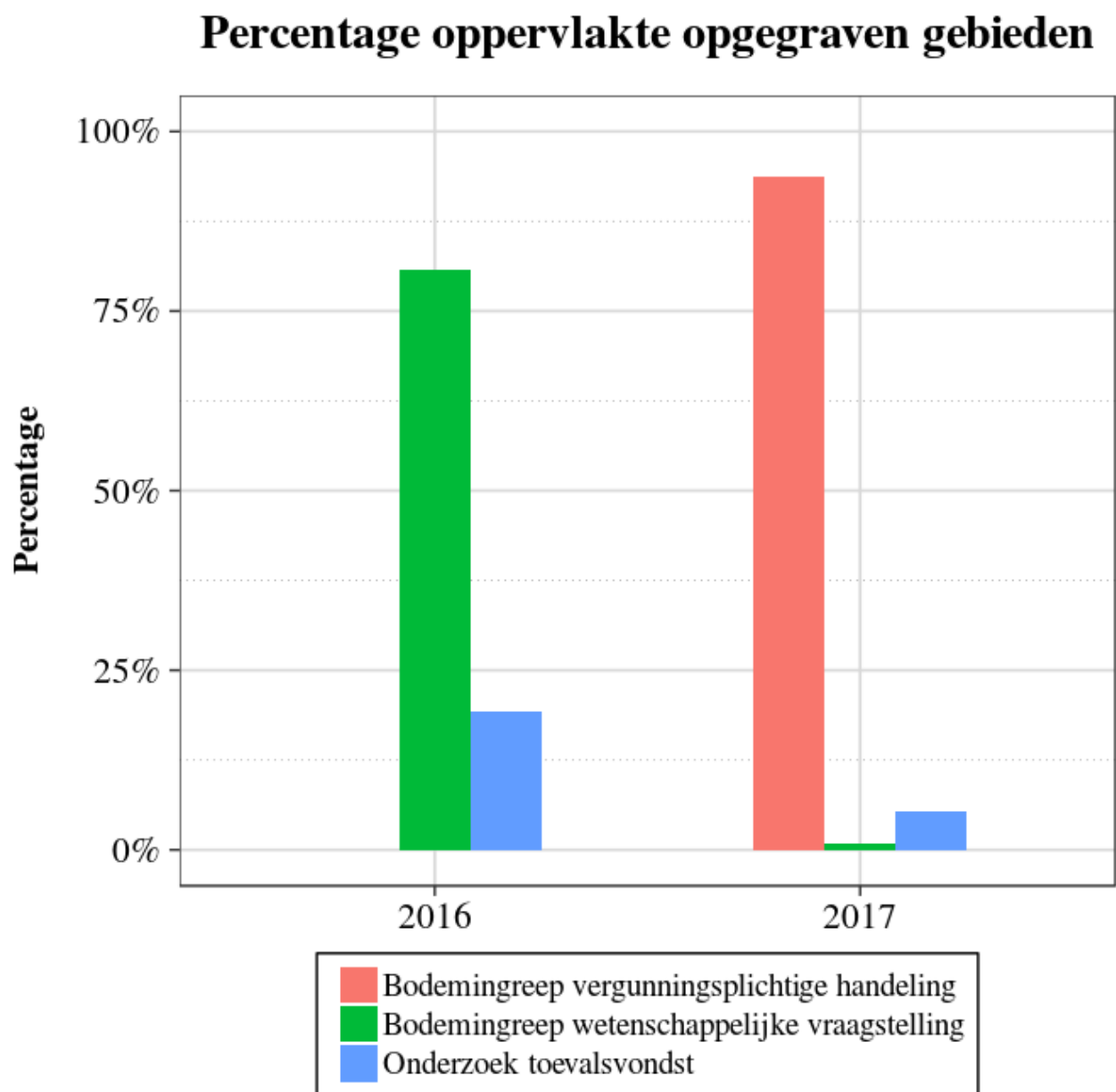
Een erkende archeoloog maakt een archeologierapport op na het afronden van:

- Een archeologische opgraving na een vergunningsplichtige bodemingreep
- Een archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen. Dit kan zowel een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem zijn als een opgraving
- Een archeologisch onderzoek na een toevalsvondst

De erkende archeoloog bezorgt het archeologierapport binnen de twee maanden na het beëindigen van het vooronderzoek met ingreep in de bodem of de opgraving. In het archeologierapport vermeldt de archeoloog de locatie en omvang van de gebieden waar er daadwerkelijk een *bodemingreep* heeft plaatsgevonden en die effectief werden opgegraven.

De indicator meet de totale oppervlakte van de gebieden vermeld in de archeologierapporten die in een bepaald jaar zijn ingediend waar een erkende archeoloog effectief een bodemingreep of opgraving uitvoerde. De indicator maakt daarbij een onderscheid naargelang de aanleiding van het archeologisch onderzoek.

GRAFISCHE VOORSTELLING

TABEL

Jaar	Totaaloppervlakte
2016	3,2163
2017	10,1741

TOELICHTING

In 2017 ontving het agentschap Onroerend Erfgoed archeologierapporten voor 10,17 hectare areaal dat erkende archeologen blootlegden bij opgravingen en bij vooronderzoek met ingreep in de bodem vanuit wetenschappelijke vraagstellingen.

Deze oppervlakte is gebaseerd op een telling van de oppervlakten zoals deze staan vermeld in de archeologierapporten zelf.

Dit cijfer wijkt af van de oppervlakte die de erkende archeologen hebben ingetekend in het Archeologieportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed. Deze niet gecorrigeerde oppervlakte bedraagt 21,34 ha. Dit verschil komt doordat men heel vaak het volledige projectgebied intekent terwijl het enkel het gebied moet zijn dat de archeoloog effectief heeft blootgelegd bij zijn onderzoek.

Van de in totaal 10,17 ha opgegraven oppervlakte komt ca. 0,55 ha (5%) voor rekening van het agentschap Onroerend Erfgoed naar aanleiding van een toevalsvondst. Ongeveer 0.1 ha (of ca. 0,27 ha volgens de niet-gecorrigeerde meting, 1% van het totaal) was onderwerp van een archeologische opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen.

Tot slot kaderde ca. 9,5 ha (of 20,5 ha zonder correctie) in een verplicht uit te voeren opgraving naar aanleiding van maatregelen in een bekrachtigde archeologienota of nota. Dit is 94% van het totaal.

REFERENCES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 35 – 36: EINDVERSLAGEN

Indicator	Aantal ingediende archeologische eindverslagen
Indicatornummer	evarch 35 - evarch 36
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal eindverslagen
Meetmethode	Telling van ingediende eindverslagen

OMSCHRIJVING

De laatste stap bij een archeologische opgraving en bij vooronderzoek met ingreep in de bodem vanuit wetenschappelijke vraagstellingen is het opleveren van een eindverslag. De erkende archeoloog dient dit document in bij het agentschap ten laatste twee jaar na het beëindigen van de archeologische opgraving.

Het eindverslag bouwt voort op het eerder ingediende archeologierapport. Alleen bevat het nu de definitieve en verder uitgewerkte resultaten van het onderzoek. Het is het definitieve eindpunt van een archeologische opgraving met verwerking van de vondsten en het neerschrijven van de wetenschappelijke kenniswinst die de opgraving heeft opgeleverd.

De erkende archeoloog publiceert het eindverslag en bezorgt het digitaal aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Het agentschap stelt de eindverslagen digitaal publiek beschikbaar.

De indicator telt per jaar het aantal eindverslagen ingediend bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Hij maakt een onderscheid tussen eindverslagen opgemaakt na :

- Een archeologische opgraving na een vergunningsplichtige bodemingreep
- Een archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen. Dit kan zowel een archeologisch vooronderzoek zijn als een opgraving
- Een archeologisch onderzoek na een toevalsvondst

Naast het type van archeologisch onderzoek meet de indicator ook de termijn waarin de eindverslagen werden ingediend. Daarbij wordt bij het jaarlijkse aantal ingediende eindverslagen onderzocht welke hiervan tijdig werden ingediend en welke de termijn van twee jaar na afronden van de archeologische opgraving overschreden.

EVARCH 37 – 38: TOELATINGEN ONDERZOEK MET HET OOG OP WETENSCHAPPELIJKE VRAAGSTELLINGEN

Indicator	Het aantal verleende en geweigerde toelatingen, verdeeld volgens toelatingen voor archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem en toelatingen voor archeologische opgravingen met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen
Indicatornummer	evarch 37 - evarch 38
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal toelatingen
Meetmethode	Query op het Archeologieportaal

OMSCHRIJVING

Erkende archeologen kunnen archeologisch vooronderzoek of archeologische opgravingen uitvoeren met het oog op weloverwogen en gedocumenteerde wetenschappelijke vraagstellingen. Bij een archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen is de zakelijkrechthouder van de betrokken gronden niet altijd degene die het initiatief neemt om een archeologisch onderzoek te voeren. De erkende archeoloog sluit met de zakelijkrechthouders van de betrokken onroerende goederen een overeenkomst die de vergoeding voor eventuele schade, de bestemming van het archeologisch ensemble en de verwachte duur van het onderzoek regelt behalve als het onderzoek in het kader van een toevalsvondst gebeurt.

Om een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem of een archeologische opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen uit te voeren, moet vooraf een toelating worden aangevraagd aan het agentschap Onroerend Erfgoed. In deze aanvraag wordt ook gemotiveerd waarom het wetenschappelijk onderzoek met bodemingreep dient te gebeuren en waarom de keuze wordt gemaakt voor een behoud ex situ. Het verdrag van Valletta streeft naar een behoud in situ.

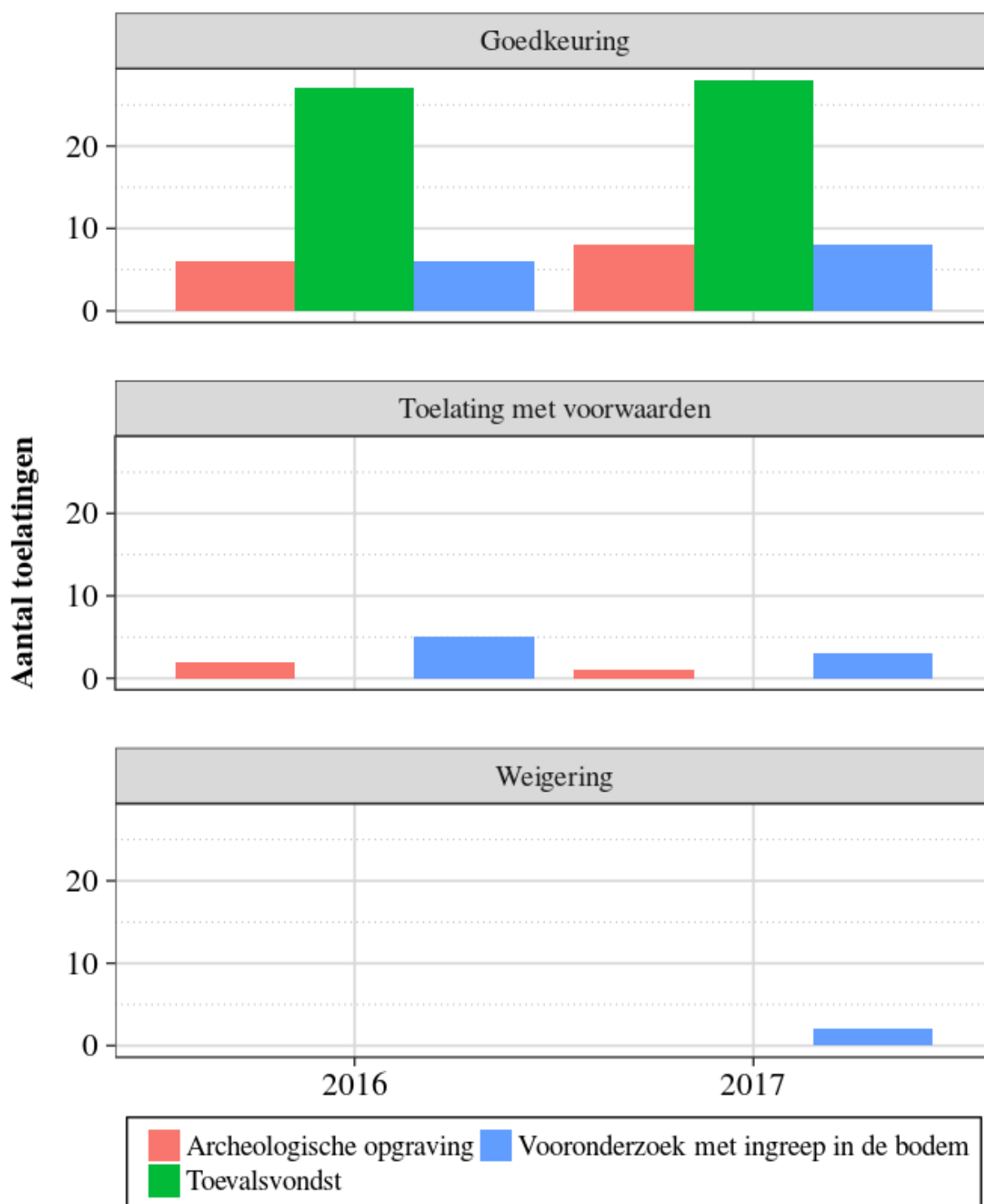
De indicator telt het aantal verleende en geweigerde toelatingen voor archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem en archeologische opgravingen met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen.

Het archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen gaat niet enkel over academisch onderzoek. Het omvat ook enkele onderzoeken die kaderen in vergunningsplichtige handelingen die nog voortkomen uit de overgang van het Archeologiedecreet naar het Onroerenderfgoeddecreet. Na 1 april 2016 konden prospectie- en opgravingsvergunningen volgens het Archeologiedecreet alleen nog maar worden aangevraagd als er een verleende stedenbouwkundige vergunning voorhanden was met daarin een voorwaarde over archeologie opgenomen. Deze vergunning moest aangevraagd zijn voor 1 juni 2016. Wanneer een initiatiefnemer in die situaties toch proactief vooronderzoek wilde uitvoeren voorafgaand aan het verlenen van de vergunning (nog geen vergunning voorhanden en dus geen grond voor een prospectievergunning volgens de vroegere regelgeving), dan gebeurde dit via een toelating voor vooronderzoek uit wetenschappelijke vraagstellingen.

Bij beschermd onroerend erfgoed kunnen vanuit het beschermingsbesluit direct werkende normen gelden die archeologische flankerende maatregelen noodzakelijk maken. Wanneer handelingen gebeuren aan dit erfgoed die niet vergunningsplichtig zijn, of die dat wel zijn maar door hun beperktere omvang niet in het reguliere archeologische traject terecht komen, gebeurt het nodige onderzoek via de procedure voor wetenschappelijke vraagstellingen.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Toelatingen archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstelling

TOELICHTING

In 2017 vroegen erkende archeologen in totaal 50 toelatingen aan voor archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen. 48 van deze aanvragen verkregen een toelating, 2 stuitten op een weigering.

Van de 48 toelatingen die het agentschap Onroerend Erfgoed verleende waren er 11 voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, waarvan 3 met voorwaarden. 9 andere, waarvan 1 met voorwaarden, golden voor archeologische opgravingen. De resterende 28 toelatingen hebben betrekking op onderzoek naar een toevalsvondst.

REFERENCES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 41 – 42: OPPERVLAKTE GEBIEDEN MET TOELATING ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK MET WETENSCHAPPELIJKE VRAAGSTELLINGEN

Indicator	De totale oppervlakte van de gebieden waarvoor een toelating voor archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen werd verleend, verdeeld volgens oppervlakte archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem en oppervlakte archeologische opgravingen
Indicatornummer	evarch 41 - evarch 42
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Oppervlakte in hectare
Meetmethode	Berekening met behulp van GIS

OMSCHRIJVING

Erkende archeologen kunnen archeologisch vooronderzoek of archeologische opgravingen uitvoeren met het oog op weloverwogen en gedocumenteerde wetenschappelijke vraagstellingen. Bij een archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen is de zakelijkrechthouder van de betrokken gronden niet altijd degene die het initiatief neemt om een archeologisch onderzoek te voeren. De erkende archeoloog sluit met de zakelijkrechthouders van de betrokken onroerende goederen een overeenkomst die de vergoeding voor eventuele schade, de bestemming van het archeologisch ensemble en de verwachte duur van het onderzoek regelt behalve als het onderzoek in het kader van een toevalsvondst gebeurt.

Om een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem of een archeologische opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen uit te voeren, moet de erkende archeoloog vooraf een toelating aanvragen aan het agentschap Onroerend Erfgoed. In deze aanvraag motiveert hij ook waarom het wetenschappelijk onderzoek met bodemingreep dient te gebeuren en waarom de keuze wordt gemaakt voor een behoud ex situ. Het verdrag van Valetta streeft naar een behoud in situ.

Het archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen gaat niet enkel over academisch onderzoek. Het omvat ook enkele onderzoeken die kaderen in vergunningsplichtige handelingen die nog voortkomen uit de overgang van het Archeologiedecreet naar het Onroerenderfgoeddecreet. Na 1 april 2016 konden prospectie- en opgravingsvergunningen volgens het Archeologiedecreet alleen nog maar worden aangevraagd als er een verleende stedenbouwkundige vergunning voorhanden was met daarin een voorwaarde over archeologie opgenomen. Deze vergunning moest aangevraagd zijn voor 1 juni 2016. Wanneer een initiatiefnemer in die situaties toch proactief vooronderzoek wilde uitvoeren voorafgaand aan het verlenen van de vergunning (nog geen vergunning voorhanden en dus geen grond voor een prospectievergunning volgens de vroegere regelgeving), dan gebeurde dit via een toelating voor vooronderzoek uit wetenschappelijke vraagstellingen.

Bij beschermd onroerend erfgoed kunnen vanuit het beschermingsbesluit direct werkende normen gelden die archeologische flankerende maatregelen noodzakelijk maken. Wanneer handelingen gebeuren aan dit erfgoed die niet vergunningsplichtig zijn, of die dat wel zijn maar door hun beperktere omvang niet in het reguliere archeologische traject terecht komen, gebeurt het nodige onderzoek via de procedure voor wetenschappelijke vraagstellingen.

De indicator meet de oppervlakte van de gebieden waarvoor het agentschap Onroerend Erfgoed een toelating verleende om een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem of een archeologische opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen uit te voeren.

TABEL

Toelating voor	Oppervlakte in 2016	Oppervlakte in 2017
Archeologische opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen	9,15 ha	6,8 ha
Vooronderzoek met ingreep in de bodem met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen	57,06 ha	49,93 ha

TOELICHTING

In 2017 verleende het agentschap Onroerend Erfgoed 11 toelatingen voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem voor een totaaloppervlakte van 49,93 ha.

Daarnaast verleende het agentschap 9 toelatingen voor archeologische opgravingen met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen. Deze projecten vertegenwoordigen een oppervlakte van 6,8 ha.

Verleende toelatingen voor archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen geven een *intentie* weer om dergelijk onderzoek uit te voeren. Deze projecten hebben een toelating gekregen maar dit wil niet zeggen dat het project ook in het jaar van de meting is kunnen van start gaan, of dat het met zekerheid in uitvoering zal gaan.

REFERENCES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 43: OPGESTARTE VOORONDERZOEKEN MET BODEMINGREEP

Indicator	Het aantal archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem, waarvan het veldwerk is opgestart
Indicatornummer	evarch 43
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal meldingen vooronderzoek
Meetmethode	Query Archeologieportaal

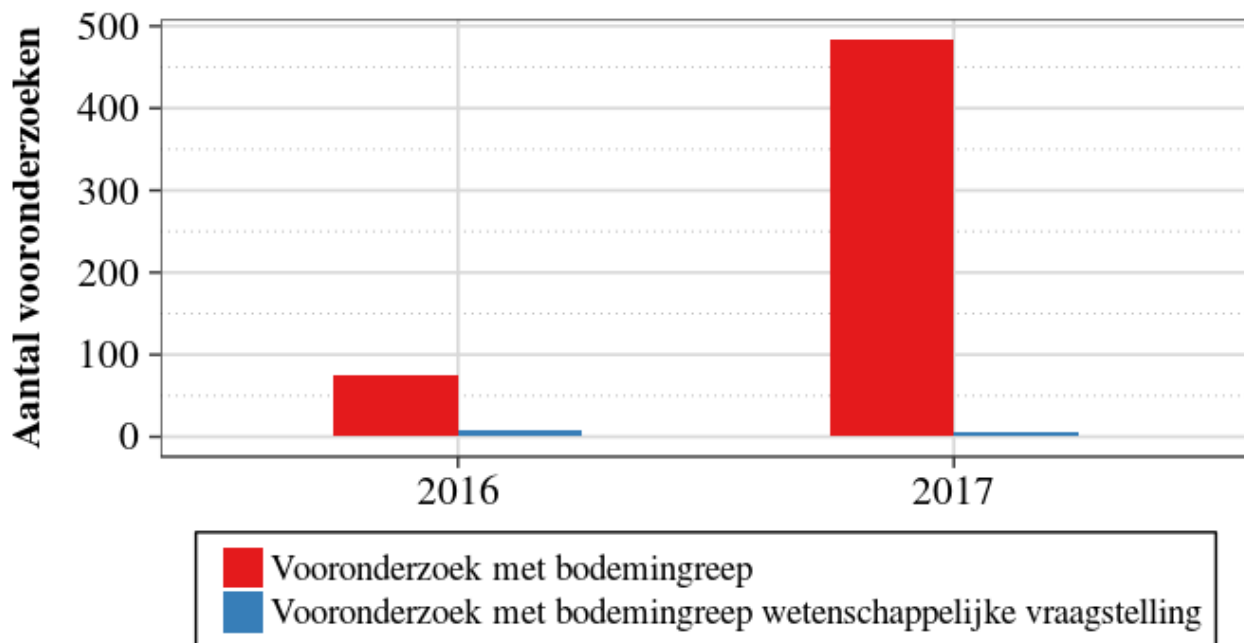
OMSCHRIJVING

De erkende archeoloog meldt aan het agentschap Onroerend Erfgoed wanneer hij het veldwerk van het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem zal starten.

De indicator telt jaarlijks het aantal meldingen van aanvang van archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem. De vooronderzoeken worden onderverdeeld in:

- Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bij vergunningsplichtige handelingen;
- Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen.

Aantal opgestarte vooronderzoeken met bodemingreep per jaar

TABEL

Jaar	Totaal aantal vooronderzoeken
2016	82
2017	489

TOELICHTING

In 2017 meldden erkende archeologen de aanvang van 489 archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem: 484 in het kader van de opmaak van een archeologienota of *nota* en 5 naar aanleiding van een wetenschappelijke vraagstellingen.

REFERENCES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 44: OPGESTARTE OPGRAVINGEN

Indicator	Het aantal opgravingen waarvan het veldwerk is opgestart
Indicatornummer	evarch 44
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal meldingen van opgravingen
Meetmethode	Query Archeologieportaal

OMSCHRIJVING

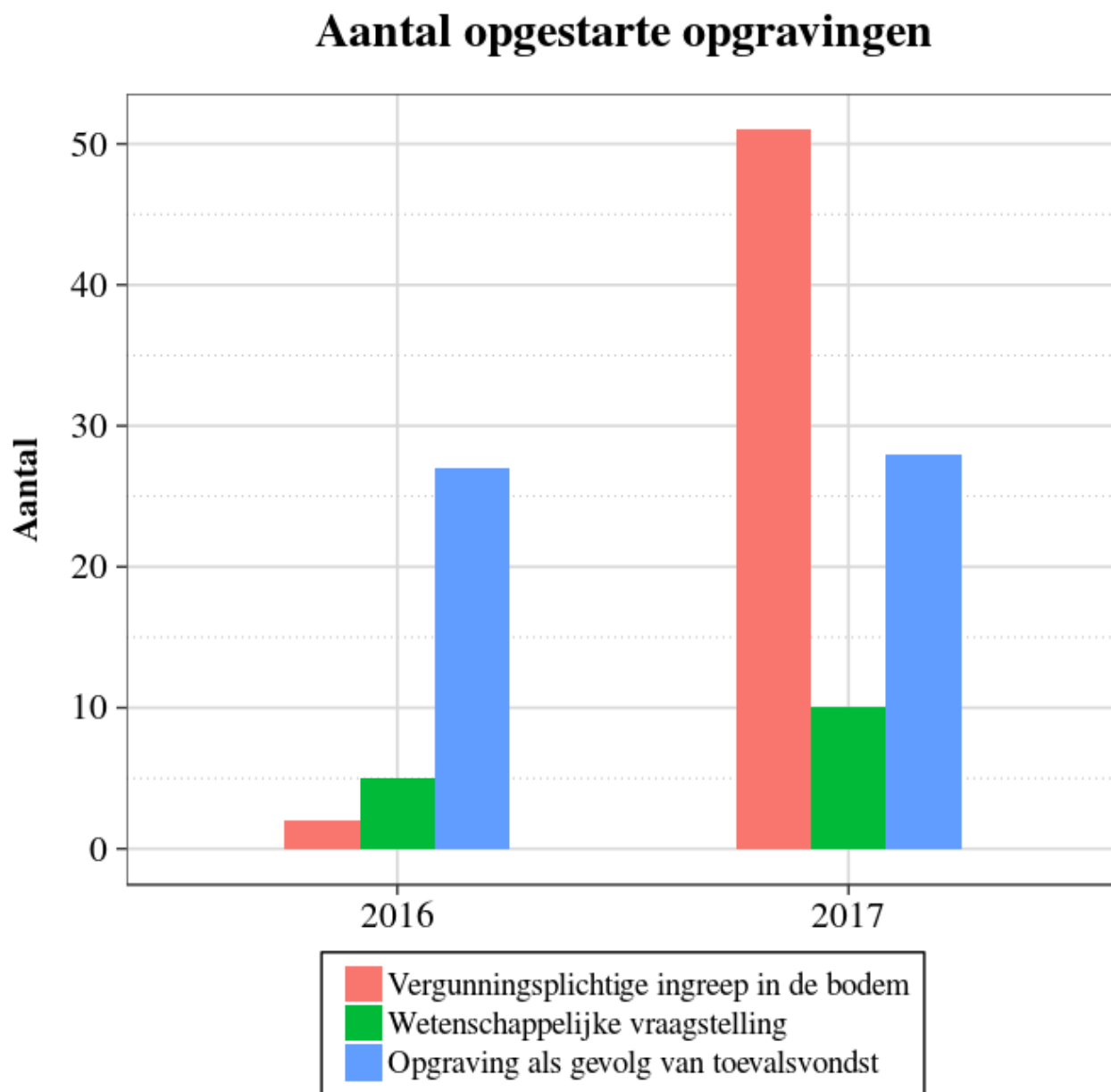
Na het archeologisch vooronderzoek kan een archeoloog in de archeologienota of, in het geval van een uitgesteld vooronderzoek een nota, opnemen dat een archeologische opgraving noodzakelijk is. Deze opgraving gebeurt dan door een erkende archeoloog na het verlenen van de omgevingsvergunning maar voor het uitvoeren van de bouw- of verkavelingswerken.

De indicator telt jaarlijks het aantal meldingen van aanvang van archeologische opgravingen. De erkende archeologen doen deze melding bij het agentschap Onroerend Erfgoed. De indicator maakt een onderscheid tussen:

- Archeologische opgravingen bij een vergunningsplichtige bodemingreep;
- Opgravingen bij een archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen;
- Archeologische opgraving als gevolg van een toevalsvondst.

Noot: Archeologisch erfgoed blijft het beste waar het is, namelijk onder de grond. Het verdrag van Malta schrijft daarom voor om zo veel mogelijk behoud in situ na te streven. Dit om onnodige verstoring van het bodemarchief zoveel mogelijk te vermijden. Daarom beperkt een archeologische opgraving zich tot de zones die door de ingreep in de bodem, de bouwwerken of aanlegwerken effectief worden verstoord.

GRAFISCHE VOORSTELLING

TABEL

Jaar	Totaal aantal opgestarte opgravingen
2016	34
2017	89

EVARCH 46: WERKDAGEN VOOR BEKOMEN ARCHEOLOGIENOTA

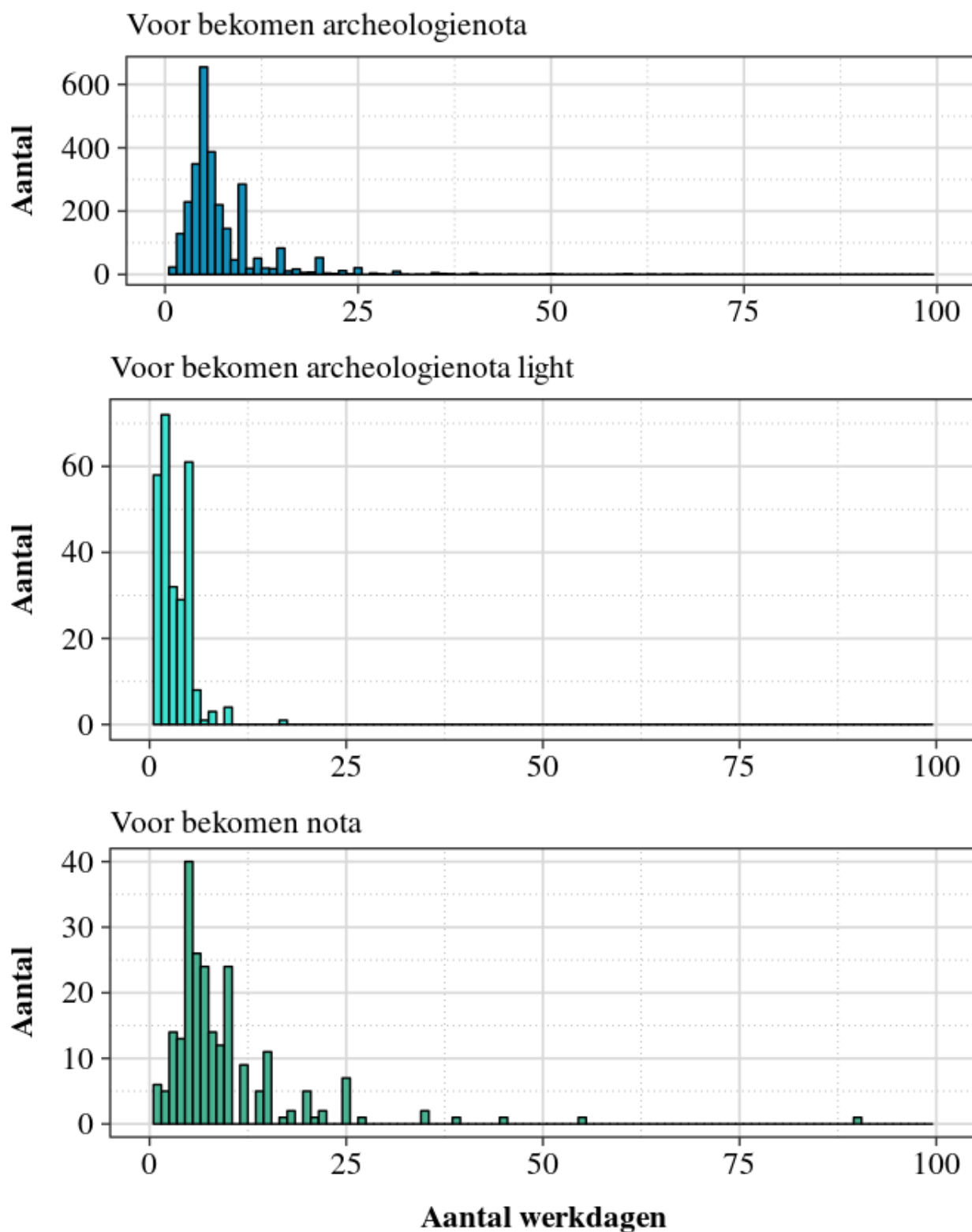
Indicator	Aantal werkdagen, gepresteerd om een archeologienota of nota op te stellen
Indicatornummer	evarch 46
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal werkdagen
Meetmethode	Query op het archeologieportaal

OMSCHRIJVING

De indicator meet het aantal werkdagen dat nodig is om een archeologienota of een nota op te stellen. De erkende archeoloog voert deze data in in het Archeologieportaal.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Verdeling van werkdagen

Notatype	Minimum aantal werkdagen	Mediaan	Maximum aantal werkdagen	Gemiddelde	Aantal archeologienota's of nota's
Archeologienota	1	6	100	7,47	2.843
Archeologienota beperkte samenstelling	1	3	17	3,18	269
Nota	1	7	100	9,85	229

Voor 1.772 van de 2.854 archeologienota's (zonder archeologienota's met beperkte samenstelling) geven de erkende archeologen 6 werkdagen of minder aan. De gemiddelde tijd uitgedrukt in werkdagen die een erkende archeoloog nodig heeft voor het opmaken van een archeologienota ligt op 7,47 werkdagen.

Daarnaast waren er 696 archeologienota's in 2017 die tussen de 7 en 10 werkdagen in beslag namen. Daarna nemen de aantallen steeds meer af. 53 archeologienota's namen 20 werkdagen in beslag. Archeologienota's van meer dan 20 werkdagen vormen een kleine minderheid.

Bij de weergave van de verdeling van de werkdagen van de bekrachtigde archeologienota's en bij het berekenen van het gemiddelde en de mediaan werden de meest extreme waarden uit de berekening gehouden. Het gaat om een beperkt aantal archeologienota's waarbij de ingevoerde data na controle foutief bleek te zijn.

De archeologienota beperkte samenstelling bestaat sinds 1 januari 2017. Deze archeologienota komt veel minder voor dan de gewone archeologienota (269 bekrachtigd in 2017). De mediaan en de gemiddelde duur in werkdagen nodig om een archeologienota met beperkte samenstelling op te stellen ligt lager dan voor het bekomen van een archeologienota met volledige samenstelling. De mediaan ligt op 3 werkdagen, het gemiddelde op 3,18. De maximumwaarde is 1 archeologienota met beperkte samenstelling die 17 werkdagen in beslag nam. De meerderheid, namelijk 162 van deze 269 archeologienota's nam 3 werkdagen of minder in beslag. Verder zijn er 90 die tussen de 4 en 5 werkdagen in beslag namen.

De nota's nemen gemiddeld het meest tijd in beslag (9,85 werkdagen). Dit komt vermoedelijk omdat bij een uitgesteld vooronderzoek vaker een tijdsintensiever archeologisch onderzoek met proefsleuven plaatsvindt. Daarom valt op dat er minder nota's zijn die tussen de 1 tot 4 werkdagen innemen. Dit is een minderheid van 38 nota's. 140 van de 229 nota's nam tussen de 5 en 10 werkdagen in beslag. Daarna nemen de aantallen terug fors af. 7 nota's namen 25 werkdagen in beslag. Meer dan 25 werkdagen zijn de uitzonderingen. De maximumwaarde is een nota die 100 werkdagen in beslag nam.

Noot: Het aantal werkdagen zegt niets over de personeelsinzet voor het bekomen van een archeologienota, archeologienota met beperkte samenstelling of nota. Werkdagen hoeven ook niet aaneensluitend gepresteerd te zijn, dus staan niet gelijk aan kalenderdagen.

EVARCH 47: KALENDERDAGEN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING

Indicator	Aantal kalenderdagen dat het veldwerk van een archeologische opgraving duurt
Indicatornummer	evarch 47
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal kalenderdagen
Meetmethode	Query op het archeologieportaal

OMSCHRIJVING

Nadat de archeologienota of nota is bekrachtigd door het agentschap Onroerend Erfgoed of de erkende onroerenderfgoedgemeente kan de archeologische opgraving starten, mits de omgevingsvergunning verleend is. De opgraving wordt uitgevoerd na het verlenen van die vergunning maar nog voor het uitvoeren van bouwwerken of verkavelingswerken. De toelating voor de opgraving zit vervat in de bekrachtigde archeologienota of nota. De erkende archeoloog meldt de aanvang van het onderzoek aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

Een omgevingsvergunning heeft een geldigheidstermijn van twee of drie jaar. Deze periode wordt geschorst voor maximaal een jaar waarin de archeologische opgraving kan plaatsvinden. Op die manier wordt vermeden dat de vervaltermijn van de vergunning in het gedrang zou komen door de opgraving. Nadat het veldwerk van de opgraving is afgerond kunnen de werkzaamheden voor bouw of verkaveling aanvangen.

De indicator meet de kalenderdagen dat het veldwerk van een archeologische opgraving in beslag neemt. De startdatum is de dag van de melding van de aanvang van het veldwerk door de archeoloog, de einddatum is de dag waarop het veldwerk eindigt. Die datum voert de erkende archeoloog in het Archeologieportaal in bij het indienen van het archeologierapport.

TABEL

Archeologierapport na	Aantal archeologierapporten over archeologische opgraving
Vergunningsplichtige ingreep in de bodem	25
Wetenschappelijke vraagstellingen	5

TOELICHTING

Van de 53 ingediende archeologierapporten behandelden er 30 een archeologische opgraving. 25 archeologierapporten gaan over een opgraving voor een vergunningsplichtige ingreep in de bodem, 5 een opgraving met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen.

De meting over het aantal kalenderdagen nodig voor het afronden van een archeologische opgraving is bijgevolg gebaseerd op een te beperkt aantal gegevens om verdere conclusies te kunnen trekken.

EVARCH 49: RESULTATEN VOORONDERZOEK

Indicator	De resultaten van het archeologisch vooronderzoek, verdeeld volgens verdere maatregelen noodzakelijk en geen maatregelen noodzakelijk
Indicatornummer	evarch 49
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal archeologienota's en nota's
Meetmethode	Query archeologieportaal

OMSCHRIJVING

In de archeologienota of nota geeft de archeoloog aan wat hij concludeert uit het archeologisch vooronderzoek en welke maatregelen er nodig zijn. In dit programma van maatregelen geeft de archeoloog een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij een bodemingreep, beschrijft de aard daarvan en de uitvoeringswijze van deze eventuele maatregelen. Indien maatregelen nodig zijn gaat de keuze tussen uitgesteld vooronderzoek, behoud in situ en opgraving. Een combinatie van maatregelen is mogelijk indien voor verschillende delen van het projectgebied verschillende maatregelen aangewezen zijn.

De indicator telt jaarlijks het aantal archeologienota's en nota's. Daarbij maakt hij een onderscheid tussen archeologienota's en nota's die een programma met verdere maatregelen voorstellen en archeologienota's en nota's waarbij de erkende archeoloog geen verdere maatregelen noodzakelijk acht.

Resultaten archeologisch vooronderzoek

TOELICHTING

Uit de registratie door erkende archeologen blijkt, net als in 2016, dat bij ongeveer de helft van de archeologienota's deze aangeeft dat er geen verdere maatregelen nodig zijn.

Na het uitvoeren van een uitgesteld vooronderzoek volgt in 78% van de nota's de beslissing dat er geen verdere maatregelen nodig zijn en in 22% van de nota's dat er wel verdere maatregelen nodig zijn voor de degelijke omgang met het archeologisch erfgoed.

REFERENCES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

Rapport resultaten archeologisch onderzoek

EVARCH 51: GOEDGEKEURDE MAATREGELEN

Indicator	Aantal goedgekeurde maatregelen, verdeeld volgens behoud in situ, behoud ex situ, uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem, geen maatregelen of een combinatie van maatregelen
Indicatornummer	evarch 51
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal voorgestelde maatregelen geregistreerd door erkende archeologen en goedgekeurd door het agentschap Onroerend Erfgoed
Meetmethode	Query op archeologieportaal

OMSCHRIJVING

In de archeologienota geeft de archeoloog aan wat hij concludeert uit het archeologisch vooronderzoek en welke maatregelen er nodig zijn. In dit programma van maatregelen geeft de archeoloog een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij een bodemingreep, beschrijft de aard daarvan en de uitvoeringswijze van deze eventuele maatregelen.

De archeoloog kan volgende maatregelen voorstellen:

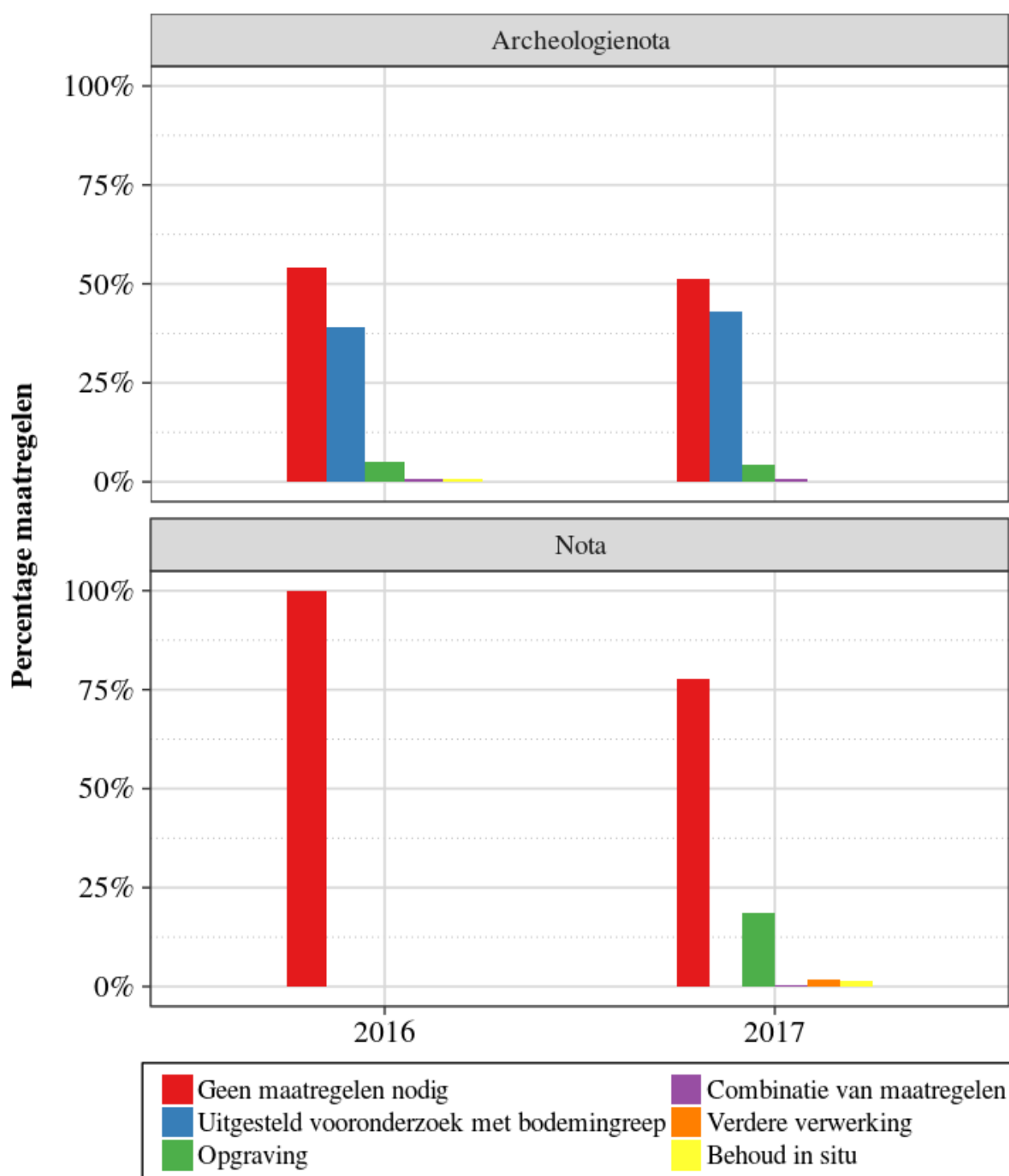
- Geen verdere maatregelen noodzakelijk. De archeoloog kan dit besluiten wanneer er geen archeologische site of artefacten aanwezig blijken op het onderzoeksterrein, dat de werken geen bedreiging vormen voor eventueel aanwezig archeologisch erfgoed, of dat de site onvoldoende kennispotentieel bevat;
- Een behoud in situ van de aanwezige archeologische site of artefacten, waarbij de initiatiefnemer de plannen of uitvoeringswijze actief aanpast aan de aanwezige archeologische resten;
- Een archeologische opgraving met daaraan verbonden een *behoud ex situ* van de archeologische artefacten en onderzoeksdocumenten;
- Een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem waarbij in de archeologienota is opgenomen hoe het vooronderzoek met ingreep in de bodem later uitvoering moet krijgen en de reden waarom het vooronderzoek moet worden uitgesteld tot na het verkrijgen van de omgevingsvergunning;
- Verdere verwerking: wanneer de uitgevoerde onderzoekshandelingen van het vooronderzoek (bijvoorbeeld proefsleuven) reeds een archeologisch ensemble opleveren dat volstaat om het kennispotentieel van de archeologische site te realiseren, zonder bijkomende inzameling van informatie door middel van een opgraving. Enkel het opgeleverde ensemble hoeft dan verder te worden onderzocht en verwerkt;
- Een combinatie van maatregelen, bijvoorbeeld deels behoud in situ en een gedeeltelijke opgraving.

De indicator telt jaarlijks het aantal maatregelen die erkende archeologen voorstellen in bekrachtigde archeologienota's en nota's. Bij de indiening van de archeologienota of nota geeft de erkende archeoloog aan of en welke verdere maatregelen noodzakelijk zijn.

Noot: Archeologisch erfgoed blijft het beste waar het is, namelijk onder de grond. Het verdrag van Malta schrijft daarom voor om zo veel mogelijk behoud in situ na te streven. Dit om onnodige versterking van het bodemarchief zoveel mogelijk te vermijden. Daarom beperkt een archeologische opgraving zich tot de zones die door de ingreep in de bodem, de bouwwerken of aanlegwerken effectief worden verstoord.

GRAFISCHE VOORSTELLING

Maatregelen in bekrachtigde archeologienota's

TOELICHTING

Bij de indiening van een archeologienota of nota via het Archeologieportaal, registreert de erkende archeoloog zelf of en welke verdere maatregelen noodzakelijk zijn.

In de meerderheid van de projecten stelt de archeoloog in de archeologienota of nota dat geen verdere maatregelen noodzakelijk zijn. In 2017 bevatten 1.783 (53%) bekrachtigde archeologienota's en nota's dit voorstel. Bij uitlichting van alleen de nota's ligt dit percentage op 78% (178 nota's).

Een tweede veelvoorkomende maatregel is het uitgesteld vooronderzoek. 1.364 (43,7%) van alle bekrachtigde documenten bevatten deze maatregel. Dit zijn allemaal archeologienota's. Dit aantal ligt bijzonder hoog in vergelijking met de 199 of 6,4% bekrachtigde archeologienota's die het reguliere traject doorliepen (voorafgaand aan de vergunningsaanvraag) op basis van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem (zie EVARCH 18). Dit ligt echter geheel in lijn met de cijfers van 2016 (respectievelijk 42,2% uitgesteld traject en 5,3% regulier traject).

In 8 (0,24%) bekrachtigde archeologienota's en nota's stelt de erkent archeoloog een behoud in situ voor.

In 182 (5,4%) van de bekrachtigde archeologienota's en nota's concludeert de archeoloog dat een archeologische opgraving noodzakelijk is. Hier is wel een verschil waarneembaar. In 139 van de archeologienota's (4,4%) concludeert de archeoloog dat een opgraving nodig is tegenover 43 na uitvoeren van een uitgesteld vooronderzoek waarvan de nota de rapportering uitmaakt (18,8%). Gelet op het bovenstaande, ligt het percentage van het aantal uitgevoerde vooronderzoeken met ingreep in de bodem uiteraard ook hoger in het uitgestelde traject (88,2%) dan in het reguliere traject (6,4%). Dit heeft vanzelfsprekend een invloed op de besluitvorming van de erkende archeologen met betrekking tot het definitieve programma van maatregelen en het kunnen afwegen of een opgraving noodzakelijk is of niet.

In 2017 bevatten 4 archeologienota's en 4 nota's als maatregel verdere verwerking. Dit is 0,24% van het totaal. Deze maatregel bestaat pas sinds 1 januari 2017.

23 (0,7%) bekrachtigde archeologienota's en nota's bevatten een combinatie van verschillende maatregelen:

- 7 bekrachtigde archeologienota's waarvoor een combinatie van behoud in situ en een opgraving noodzakelijk is;
- 15 bekrachtigde archeologienota's waarvoor een combinatie van uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem en een opgraving noodzakelijk is;
- 1 bekrachtigde nota waarvoor een combinatie van behoud in situ en verdere verwerking noodzakelijk is.

De cijfers voor 2016 komen niet overeen met de aantallen opgenomen in het Evaluatierapport Onroerenderfgoeddecreet, Bijlage 1: Meting indicatoren 2015 en 2016, Indicator EVARCH 51. Indien erkende archeologen aan het agentschap Onroerend Erfgoed signaleren dat bepaalde maatregelen fout aangeduid zijn in het Archeologieportaal, dan corrigeert het agentschap Onroerend Erfgoed dit.

REFERENCES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 52: FINANCIËLE IMPLICATIES ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

Indicator	De financiële implicaties van het archeologisch onderzoek en de werking van het archeologisch solidariteitsfonds
Indicatornummer	evarch 52
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Bedrag in euro
Meetmethode	Query op het archeologieportaal

OMSCHRIJVING

Het uitvoeren van een archeologisch onderzoek kost geld. Het uitgangspunt is dat de kosten van het archeologisch vooronderzoek en de archeologische opgraving worden gedragen door de aanvrager van de omgevingsvergunning, de initiatiefnemer. Omdat het Onroerenderfgoeddecreet ervan uitgaat dat het archeologisch vooronderzoek plaatsvindt voorafgaand aan de aanvraag van de omgevingsvergunning, kan de aanvrager van de vergunning zich al een beeld vormen van de kostprijs van het archeologisch onderzoek. Op die manier wil de regelgeving vermijden dat pas na vergunning duidelijk is of archeologisch (voor)onderzoek nodig is, wat dit gaat kosten en hoe lang het gaat duren. Zo kan de initiatiefnemer beter rekening houden met het archeologische aspect bij zijn planning en uitvoering, en vermijdt hij vertraging en onverwachte kosten.

Deze indicator maakt een onderverdeling tussen verschillende uitgavenposten:

- De totale kost voor de opmaak van bekrachtigde archeologienota's. De opmaak van een*archeologienota* gebeurt door een erkende*archeoloog*, de kosten zijn voor de aanvrager van de*omgevingsvergunning*, in navolging van het verstoordersprincipe uit het Verdrag van Malta.
- De totale kost voor de opmaak van bekrachtigde nota's. Een *nota* wordt opgemaakt door een erkende*archeoloog*, de kosten zijn voor de aanvrager van de*omgevingsvergunning*
- De totale kost van archeologisch onderzoek na een toevalsvondst. De kosten voor archeologisch onderzoek na een toevalsvondst worden gedragen door de Vlaamse overheid.
- Het totale bedrag voor schadevergoedingsplicht bij toevalsvondsten. De zakelijkrechthouder kan een schadevergoeding vorderen voor schade ten gevolge van verplichtingen die verbonden zijn aan het voor onderzoek bewaren van een toevalsvondst. De vergoeding wordt berekend op basis van de aangetoonde schade die is ontstaan vanaf de eenendertigste dag na de aangifte van de toevalsvondst bij het agentschap Onroerend Erfgoed.
- Het totale bedrag voor subsidiëring van archeologische solidariteitsfondsen. Een erkend archeologisch solidariteitsfonds ontvangt van de Vlaamse overheid een toelage voor zijn werking, naast de bijdragen van de leden van het fonds. In deze indicator wordt het totale bedrag van de subsidiëring in de vorm van toelagen aan deze fondsen in rekening gebracht.

De indicator berekent per jaar welke financiële gevolgen archeologisch onderzoek in Vlaanderen heeft. Daarbij wordt een onderverdeling gemaakt tussen een aantal uitgavenposten waarvan de kostprijs bekend is.

2016	
Archeologisch onderzoek	Bedrag (euro)
Archeologienota's	3.220.247
Nota's	35.800
Onderzoek na toevalsvondst	179.650
Premie schadevergoeding na toevalsvondst	0
Toelage archeologisch solidariteitsfonds	0
2017	
Archeologienota's	10.082.213
Nota's	1.529.634
Onderzoek na toevalsvondst	228.154
Premie schadevergoeding na toevalsvondst	0
Toelage archeologisch solidariteitsfonds	0

De prijs van archeologisch vooronderzoek (voor het opmaken van archeologienota's en nota's) bedraagt in het jaar 2017 in totaal 11.611.847 euro. De aanvrager van een omgevingsvergunning, zoals private ontwikkelaar, een overheidsinstelling,... betaalt deze kosten. Deze kosten liggen verhoudingsgewijs in lijn met de kosten van 2016. In 2017 bekrachtigden het agentschap Onroerend Erfgoed en de erkende onroerenderfgoedgemeenten ongeveer driemaal zoveel archeologienota's als in 2016. Het bedrag dat de erkende archeologen aanrekenden voor de opmaak van de archeologienota's ligt in 2017 ongeveer driemaal zo hoog als in 2016, wat in lijn ligt met de verhoging van het aantal dossiers.

In 2016 werden slechts 4 nota's bekrachtigd, tegenover 229 in 2017. Het is niet mogelijk om de 2 jaren met elkaar te vergelijken. Omwille van de toename van het aantal nota's is bijgevolg ook het gerapporteerde bedrag fors toegenomen tot 1.529.634 euro.

Het is onduidelijk op welke manier erkende archeologen rapporteren over de prijzen voor archeologisch vooronderzoek. Zo is het onbekend of bij de prijzen van de nota's ook de prijzen van de bekrachtigde archeologienota die eraan gekoppeld is worden meegerekend, of dat ze die alleen als prijs bij de bekrachtigde archeologienota invoerden. Het is dus onduidelijk of de prijs van de nota effectief alleen de extra meerkost is van het onderzoek dat uitgesteld wordt uitgevoerd zoals de bedoeling is. Uit andere analyses voor het jaar 2017 blijkt dit echter over het algemeen wel het geval te zijn.

Een tweede kostengroep omvat bedragen die de Vlaamse overheid voor haar rekening neemt.

In 2017 besteedde het agentschap Onroerend Erfgoed 228.154 euro voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek na een toevalsvondst. In totaal voerde het agentschap 28 archeologische onderzoeken uit in dit kader.

EVARCH 53: BUITENSPORIGE OPGRAVINGSKOSTEN

Indicator	Aantal toegekende premies voor buitensporige opgravingskosten
Indicatornummer	evarch 53
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal toegekende premies
Meetmethode	Registratie team premies

OMSCHRIJVING

Het Onroerenderfgoeddecreet introduceert een premie voor buitensporige opgravingskosten om de directe kosten van een archeologische opgraving zoals opgenomen in een bekrachtigde archeologienota of nota deels te compenseren.

Een premie voor buitensporige opgravingskosten wordt enkel toegekend aan:

- Natuurlijke personen;
- Kleinschalige ondernemingen of verenigingen: ondernemingen of verenigingen die minder dan 10 personen tewerkstellen en die een jaarlijkse omzet van minder dan 5 miljoen euro hebben.

De indicator meet op het einde van elk jaar het aantal toegekende premies voor buitensporige opgravingskosten.

TABEL

Jaar	Aantal premies
2016	0
2017	0

TOELICHTING

Het agentschap kende geen premies buitensporige opgravingskosten toe. Er zijn amper archeologische opgravingen geweest conform het Onroerenderfgoeddecreet.

REFERENCES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

REFERENCES

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 55: KOSTPRIJS VAN ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK NA TOEVALSVONDST

Indicator	De totale kostprijs van archeologisch onderzoek, uitgevoerd door het agentschap Onroerend Erfgoed, na een toevalsvondst
Indicatornummer	evarch 55
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Bedrag in euro
Meetmethode	Registratie personeels- en werkingskosten

OMSCHRIJVING

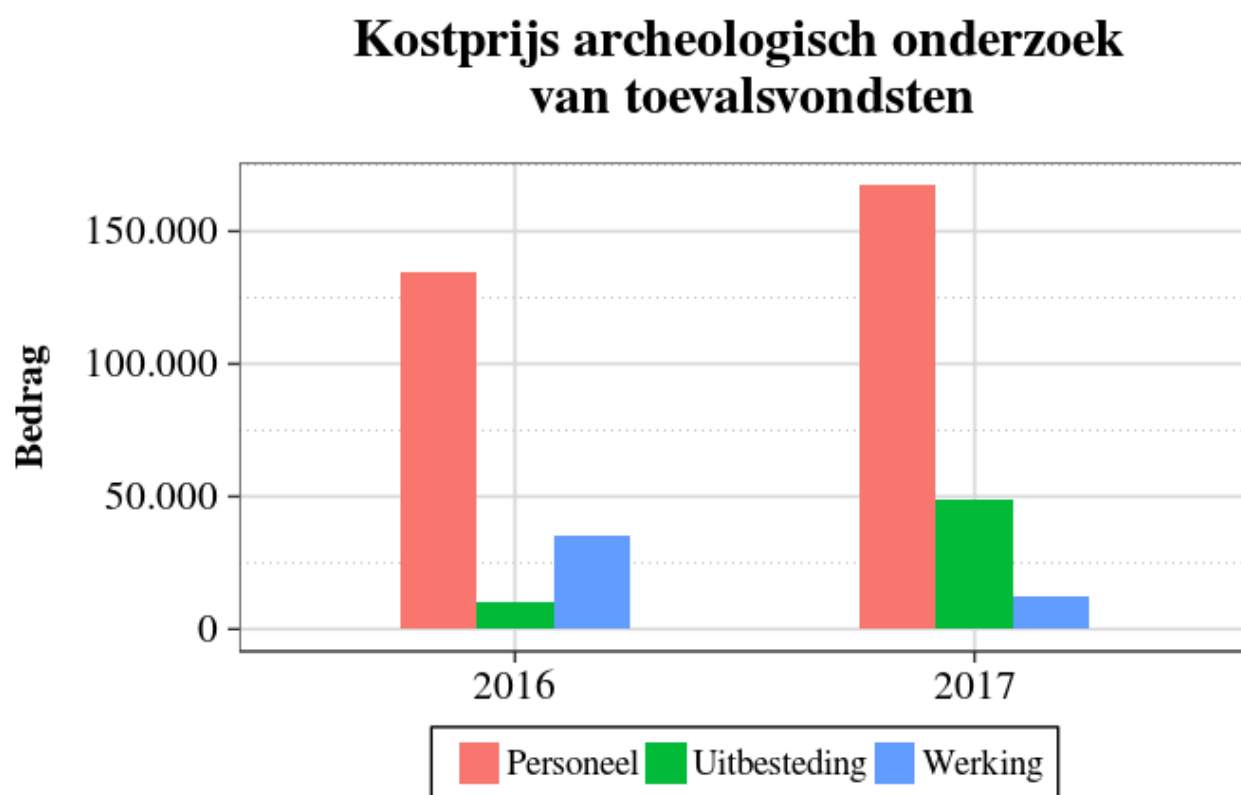
Het Vlaamse Gewest draagt alle kosten die verbonden zijn aan een onderzoek na een toevalsvondst. Het agentschap Onroerend Erfgoed is erkend als archeoloog van rechtswege specifiek om archeologische onderzoeken die het gevolg zijn van een toevalsvondst uit te voeren. Het agentschap kan ook beslissen om een opgraving na een toevalsvondst deels uit te besteden aan andere erkende archeologen of archeologische bedrijven. De eindverantwoordelijkheid blijft dan bij het agentschap liggen.

De kostprijs wordt bepaald aan de hand van drie groepen van uitgavenposten:

- De kostprijs van personeel omvat de prijs voor een senior archeoloog en ander personeel zoals een landmeter of technisch assistent.
- De werkingskosten omvatten uitgaven voor de aanschaf van technisch materiaal, software, verplaatsingskosten, ...
- De kosten voor uitbestedingen worden bepaald door de raamcontracten die het agentschap afsluit met erkende archeologen (archeologische bureaus) of bedrijven om ondersteuning te bieden bij het onderzoek van een toevalsvondst.

De indicator meet per jaar de totale kostprijs in euro van archeologisch onderzoek, uitgevoerd door het agentschap na een toevalsvondst. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen diverse uitgavenposten.

GRAFISCHE VOORSTELLING

TOELICHTING

De totale kost van archeologisch onderzoek, uitgevoerd na een toevalsvondst bedraagt in 2017 228.154 euro. Dit is een stijging van 48.504 euro tegenover 2016 (totaalkost van 179.650 euro). De stijging van de kostprijs is vooral te wijten aan een grotere personeelsinzet op het terrein (toename van 32.949 euro).

Ook de uitbestedingskosten lagen hoger dan het jaar voordien. Er werden raamcontracten afgesloten met 3 archeologische bedrijven voor de ondersteuning bij archeologisch onderzoek na een toevalsvondst. Deze raamcontracten kostten in totaal 48.504 euro, een stijging van 38.504 euro.

De werkingskosten daalden met 22.950 euro. Dit komt omdat in 2016 een aantal eenmalige aankopen gebeurden zoals veldcomputers.

REFERENTIES

EVARCH 56: BEDRAG SCHADEVERGOEDINGSPLICHT BIJ TOEVALSVONDSTEN

Indicator	Het totale bedrag vastgelegd voor schadevergoedingsplicht bij toevallsvondsten
Indicatornummer	evarch 56
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Bedrag in euro
Meetmethode	Query in Orafin

OMSCHRIJVING

De vinder van een toevalsvondst is verplicht dit te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en ze tijdelijk ongemoeid te laten. Gedurende een initiële periode van 10 dagen na de melding van de toevalsvondst doet het agentschap Onroerend Erfgoed de nodige vaststellingen en onderzoekt het de potentiële erfgoedwaarde van de vondst. Waar nodig gebeurt dit in de vorm van een opgraving. Het agentschap kan deze termijn inkorten, wanneer geen verder onderzoek nodig is of het onderzoek beëindigd is, of deze termijn verlengen, wanneer meer tijd nodig blijkt voor het onderzoek. De vinder, eigenaar, zakelijkrechthouder of gebruiker van de toevalsvondst moet voldoen aan een aantal verplichtingen inzake de archeologische artefacten en de vindplaats:

- Ze in onveranderde toestand bewaren;
- ze beschermen tegen beschadiging en vernietiging;
- ze toegankelijk maken voor onderzoek door het agentschap.

De kosten die voortvloeien uit deze verplichtingen zijn voor rekening van de eigenaar of zakelijkcrethouder van de toevalsvondst. Toch kan deze persoon een schadevergoeding vorderen wanneer de schade voortvloeit uit de verlenging van de termijn van tien dagen voor zover de totale termijn 30 dagen overschrijdt.

De eigenaar of zakelijkrechthouder legt een raming van de kosten voor aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Het agentschap beslist over de toekenning van de schadevergoeding.

De indicator meet het bedrag dat het agentschap Onroerend Erfgoed jaarlijks toekent voor het betalen van schadevergoedingen om te voldoen aan de schadevergoedingsplicht bij toevalsvondsten.

TABEL

Jaar	Bedrag in euro voor schadevergoedingen bij toevalsvondsten
2016	0
2017	0

TOELICHTING

In 2017 werden geen schadevergoedingen uitbetaald voor buitensporige opgravingskosten als gevolg van een toevalsvondst, aangezien bij geen enkel onderzoek de termijn meer dan 30 dagen bedroeg.

EVARCH 57: ARCHEOLOGISCHE SOLIDARITEITSFONDSEN

Indicator	Het aantal en de evolutie van erkende archeologische solidariteitsfondsen
Indicatornummer	evarch 57
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Telling van erkenningen
Meetmethode	Query Belgisch Staatsblad

OMSCHRIJVING

Het Onroerenderfgoeddecreet maakt het mogelijk om een archeologisch solidariteitsfonds op te richten en te erkennen. Archeologische solidariteitsfondsen vergoeden hun leden, mits betaling van een bijdrage, voor een deel van de kosten van alle archeologische opgravingen waartoe zij verplicht worden. Het is een soort van georganiseerde solidariteit tussen de leden van het fonds, bijvoorbeeld publieke of private bouwheren, die door hun bouwactiviteiten een grotere kans hebben om te worden geconfronteerd met archeologische verplichtingen en de daaraan verbonden kosten.

De indicator telt jaarlijks het aantal erkende archeologische solidariteitsfondsen. Een archeologisch solidariteitsfonds is pas erkend wanneer deze erkenning wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

TABEL

Jaar	Aantal archeologische solidariteitsfondsen
2015	0
2016	0
2017	0

TOELICHTING

Er zijn geen archeologische solidariteitsfondsen opgericht.

REFERENCES

Archeologische solidariteitsfondsen

Belgisch Staatsblad

EVARCH 58: BEDRAG VOOR SUBSIDIERING VAN ARCHEOLOGISCHE SOLIDARITEITSFONDSEN

Indicator	Het totale bedrag vastgelegd voor subsidiëring van archeologische solidariteitsfondsen
Indicatornummer	evarch 58
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Bedrag in euro
Meetmethode	Query in Orafin

OMSCHRIJVING

Het Onroerenderfgoeddecreet maakt het mogelijk om een archeologisch solidariteitsfonds op te richten en te erkennen. Archeologische solidariteitsfondsen vergoeden hun leden, mits betaling van een bijdrage, voor een deel van de kosten van alle archeologische opgravingen waartoe zij verplicht worden. Het is een soort van georganiseerde solidariteit tussen de leden van het fonds, bijvoorbeeld publieke of private bouwheren, die door hun bouwactiviteiten een grotere kans hebben om te worden geconfronteerd met archeologische verplichtingen en de daaraan verbonden kosten.

Een archeologisch solidariteitsfonds kan een toelage ontvangen voor de werking van het fonds. De jaarlijkse basistoelage bedraagt minstens 50.000 euro maar dit kan oplopen afhankelijk van het aantal leden aangesloten bij het solidariteitsfonds, het aantal uitgekeerde vergoedingen en het aantal activiteiten voor de begeleiding van de leden bij de uitvoering van het archeologiehoofdstuk van het Onroerenderfgoeddecreet.

De indicator meet het bedrag in euro dat geregistreerd staat in de boekhouding van het agentschap Onroerend Erfgoed voor het subsidiëren van archeologische solidariteitsfondsen.

TABEL

Jaar	Bedrag toelage archeologische solidariteitsfondsen
2016	0
2017	0

TOELICHTING

Er zijn geen archeologische solidariteitsfondsen opgericht.

REFERENCES

Belgisch staatsblad

EVARCH 59: ARCHEOLOGIENTA'S MET BEPERKTE SAMENSTELLING

Indicator	Aantal archeologienota's met beperkte samenstelling
Indicatornummer	evarch 59
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal archeologienota's
Meetmethode	Query databank archeologie

OMSCHRIJVING

Een archeoloog kan in bepaalde gevallen beslissen een archeologienota met beperkte samenstelling op te maken (soms ook wel eens archeologienota-light genoemd).

Dit is mogelijk wanneer op basis van de confrontatie tussen de geplande werken en een doorslaggevend aspect uit het landschappelijk, historisch of archeologisch luik van het bureauonderzoek evident is dat geen verdere maatregelen nodig zijn. Dit kan omdat er geen archeologisch erfgoed aanwezig is, de werken geen verstoring betekenen voor het aanwezige erfgoed, of er geen kenniswinst valt te boeken bij een opgraving van het terrein.

In dergelijke gevallen zijn er geen bijkomende maatregelen meer nodig waardoor de rapportering van het archeologisch onderzoek (steeds beperkt tot een bureauonderzoek) veel beperkter kan. Dit concept werd geïntroduceerd in de herziene uitgave van de code van goede praktijk van 2017.

De indicator meet per jaar het aantal ingediende archeologienota's met beperkte samenstelling. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naargelang de beslissing:

- Bekrachtiging
- Weigering
- Koppelen van bijkomende voorwaarden
- Stilzwijgende bekrachtiging

TABEL

Jaar	Beslissing	Aantal
2017	Bekrachtiging	268
2017	Bekrachtiging met voorwaarden	1
2017	Stilzwijgende bekrachtiging	0
2017	Weigering	90

TOELICHTING

Sinds 1 januari 2017 kan men een archeologienota met beperkte samenstelling indienen. In 2017 dienden de erkende archeologen 359 van dergelijke archeologienota's in, waarvan er 269 werden bekrachtigd. Dit wil zeggen dat 8,6% van alle bekrachtigde archeologienota's een beperkte samenstelling heeft.

90 of 25,1% van de ingediende archeologienota's met een beperkte samenstelling kregen te maken met een weigering. Het weigeringspercentage ligt lichtjes hoger dan het weigeringspercentage van het totale aantal ingediende archeologienota's (22,7%).

De grote meerderheid van de geweigerde archeologienota's met beperkte samenstelling (ca. 60%) werd echter geweigerd, net omdat het dossier niet in aanmerking kwam voor een beperkte samenstelling op basis van de criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk. Vooral in de beginperiode was dit te wijten aan het feit dat het instrument voor de erkende archeologen nieuw en dus nog niet vertrouwd was.

REFERENCES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 60: REDEN VOOR BEPERKTE SAMENSTELLING

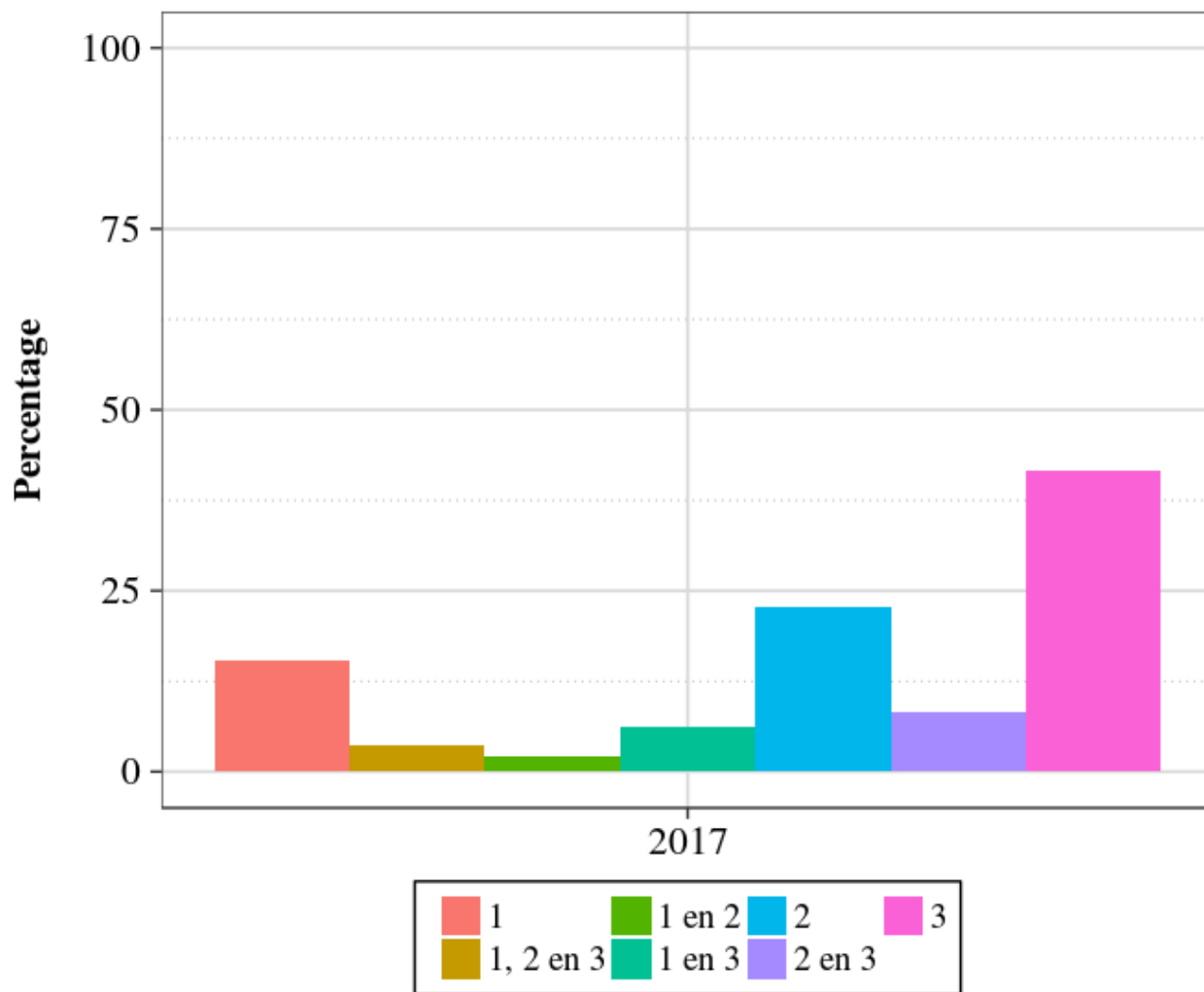
Indicator	Aantal redenen gegeven bij bekrachtigde archeologienota's met beperkte samenstelling
Indicatornummer	evarch 60
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal redenen
Meetmethode	Query Archeologieportaal

OMSCHRIJVING

Een archeologienota met beperkte samenstelling is van toepassing indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en minstens één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader aantoont dat:

1. Er met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein;
2. De toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed;
3. Verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

De indicator meet op het einde van elk jaar het aantal bekrachtigde archeologienota's met beperkte samenstelling, onderverdeeld naargelang de reden waarom voor de optie beperkte samenstelling wordt gekozen.

In 23% van de gevallen geeft de archeoloog als reden dat de aard van de werkzaamheden met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed. Deze reden komt in totaal in 37% van de gevallen voor.

In 16% van de gevallen kan de archeoloog reeds met zekerheid aantonen dat er geen archeologisch erfgoed op het onderzochte terrein aanwezig is. Deze reden komt in totaal in 27,5% van de gevallen voor.

In 55 dossiers (of 20,4%) werd de beperkte samenstelling gemotiveerd vanuit een combinatie van 2 of 3 van de mogelijke criteria uit de Code van Goede Praktijk. De combinaties van de criteria 2 en 3 (8,2%) en van 1 en 3 (6,3%) komen daarbij het vaakst voor.

REFERENTIES

Archeologieportaal

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren

EVARCH 61: VASTGESTELDE INVENTARIS ARCHEOLOGISCHE ZONES

Indicator	Aantal goederen opgenomen in de vastgestelde inventaris voor archeologische zones
Indicatornummer	evarch 61
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Aantal vastgestelde archeologische zones
Meetmethode	Query op beschermingsdatabank

OMSCHRIJVING

Op basis van de wetenschappelijke inventarissen kunnen onroerende goederen worden vastgesteld. Dit kan wanneer het goed één of meerdere erfgoedwaarden bezit en voldoende goed is bewaard. Voor het vaststellen van een *inventaris* ontwikkelde het agentschap een *inventarismethodologie*.

De minister kan vijf inventarissen geheel of gedeeltelijk vaststellen. In deze indicator gaat het enkel over de inventaris van archeologische zones. De inventaris van archeologische zones is bedoeld als instrument voor de zorg van het in situ bewaard gebleven archeologisch erfgoed (zie *archeologische zone*)

Voorafgaand aan de vaststelling van een inventaris wordt een openbaar onderzoek georganiseerd waar iedereen opmerkingen kan formuleren of bezwaren indienen. Na afloop hiervan kan de inventaris worden vastgesteld. Goederen opgenomen in een vastgestelde *inventaris* krijgen een juridisch statuut (zie *rechtsgevolgen vastgestelde inventaris*).

De indicator telt op het einde van elk jaar het aantal onroerende goederen die in dat jaar zijn opgenomen in de vastgestelde inventaris voor archeologische zones en het totaal aantal goederen die op het einde van dat jaar in deze vastgestelde inventaris staan.

TABEL

Inventaris	Status	2015	2016	2017
Archeologische zones	Geschrap	0	0	1
Archeologische zones	Nieuw	0	58	1

TOELICHTING

In 2017 werd een administratieve aanpassing doorgevoerd aan de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Herentals. Bijgevolg schrapte de minister de vaststelling van deze archeologische zone en stelde hij deze opnieuw vast.

Het totale aantal vastgestelde archeologische zones blijft bijgevolg op 58 zones.

In 2016 startte het agentschap procedures op voor de vaststelling van prehistorische archeologische site-complexen in alluviale gebieden en van een serie nederzittingslocaties van de zogenaamde 'Bandkeramiek'.

Hiervoor organiseerde het agentschap Onroerend Erfgoed een openbaar onderzoek. Deze procedure leidde in 2017 niet tot een vaststelling.

REFERENCES

Inventaris onroerend erfgoed

Geoportaal

EVARCH 62: OPPERVLAKTE VASTGESTELDE INVENTARIS ARCHEOLOGISCHE ZONES

Indicator	Oppervlakte goederen opgenomen in de vastgestelde inventaris voor archeologische zones
Indicatornummer	evarch 62
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Oppervlakte in hectare
Meetmethode	Berekening met behulp van GIS

OMSCHRIJVING

Op basis van de wetenschappelijke inventarissen kunnen onroerende goederen worden vastgesteld. Dit kan wanneer het goed één of meerdere erfgoedwaarden bezit en voldoende goed is bewaard. Voor het vaststellen van een inventaris ontwikkelde het agentschap een inventarismethodologie.

De minister kan vijf inventarissen geheel of gedeeltelijk vaststellen. In deze indicator gaat het enkel over de inventaris van archeologische zones. De inventaris van archeologische zones is bedoeld als instrument voor de zorg van het in situ bewaard gebleven archeologisch erfgoed

Voorafgaand aan de vaststelling van een inventaris wordt een openbaar onderzoek georganiseerd waar iedereen opmerkingen kan formuleren of bezwaren indienen. Na afloop hiervan kan de inventaris worden vastgesteld. Goederen opgenomen in een vastgestelde *inventaris* krijgen een rechtsstatuut.

De indicator berekent op het einde van elk jaar de oppervlakte van onroerende goederen die in dat jaar zijn opgenomen in de vastgestelde inventaris voor archeologische zones en de totale oppervlakte van alle goederen die op het einde van dat jaar in deze vastgestelde inventaris zijn opgenomen.

TABEL

Jaar	Oppervlakte vastgestelde inventaris
2015	0 ha
2016	6.207 ha
2017	6.209 ha

TOELICHTING

In 2017 werd een administratieve aanpassing doorgevoerd aan de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Herentals. Bijgevolg schrapte de minister de vaststelling van deze archeologische zone en stelde hij deze opnieuw vast.

De aanpassing aan de vastgestelde inventaris leidde tot een kleine toename van 2,21 ha van de oppervlakte van de vastgestelde inventaris archeologische zones.

In 2016 startte het agentschap procedures op voor de vaststelling van prehistorische archeologische site-complexen in alluviale gebieden en van een serie nederzettingslocaties van de zogenaamde 'Band-keramiek'.

Hiervoor organiseerde het agentschap Onroerend Erfgoed een openbaar onderzoek. Deze procedure leidde in 2017 niet tot een vaststelling.

REFERENTIES

Inventaris onroerend erfgoed

Geoportaal

EVARCH 63: OPPERVLAKTE BESCHERMDE ARCHEOLOGISCHE SITES

Indicator	Oppervlakte definitief beschermde archeologische sites
Indicatornummer	evarch 63
Frequentie	Jaarlijks
Meeteenheid	Oppervlakte in hectare
Meetmethode	Berekening met behulp van GIS

OMSCHRIJVING

De indicator meet de totale oppervlakte van alle definitief beschermde archeologische sites. Verder wordt ook de evolutie van de oppervlakte doorheen de tijd gemeten.

TABEL

Jaar	Oppervlakte
2015	699 ha
2016	731 ha
2017	1.096 ha

TOELICHTING

De beschermde archeologische sites nemen op 31 december 2017 een totaaloppervlakte van 1.096,01 ha in. Dit is een toename van 365,42 ha tegenover 2016.

REFERENCES

Besluitendatabank

Inventaris

Geoportaal

REFERENCES

Inventaris Onroerend Erfgoed: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed: <https://geo.onroerenderfgoed.be/>

Besluitendatabank Onroerend Erfgoed: <https://besluiten.onroenderfgoed.be/>

Archeologieportaal: <https://loket.onroerenderfgoed.be/>

Depotwijzer: <http://www.depotwijzer.be/>

GLOSSARIUM

Archeoloog

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon die archeologisch vooronderzoek of archeologische opgravingen uitvoert. De Vlaamse regering kan een natuurlijk persoon of een rechtspersoon erkennen als archeoloog wanneer deze voldoet aan de erkenningsvoorwaarden. Er bestaan 3 vormen van erkenning als archeoloog:

- Archeoloog natuurlijk persoon wanneer een burger zelf een erkenning als archeoloog aanvraagt;
- Archeoloog rechtspersoon kunnen instellingen, organisaties, vennootschappen, verenigingen zijn. Een dergelijke instelling moet beschikken over minstens één natuurlijk persoon die erkend is als archeoloog. Deze erkende archeoloog is de eindverantwoordelijke van het archeologisch onderzoek en doet bijvoorbeeld de meldingen van het archeologisch vooronderzoek, dient voor projecten een archeologienota in, ...
- Erkenning als Archeoloog van rechtswege

Archeoloog van rechtswege

Personen of instellingen die volgens het geldende recht de erkenningsprocedure niet moeten doorlopen maar via het Onroerenderfgoeddecreet of -besluit van rechtswege erkend zijn als archeoloog. Deze instellingen of personen moeten wel voldoen aan de voorwaarden die in het decreet en besluit zijn opgenomen om erkend te worden.

1. Het agentschap Onroerend Erfgoed dat erkend is als archeoloog omdat het decretaal verplicht is om meldingen van een toevalsvondst te onderzoeken.
2. Universiteiten zijn van rechtswege erkend als archeoloog voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen.
3. Archeologen in dienst van een lokaal bestuur, een onroerenderfgoedgemeente of een intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst. In dit geval bevestigt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar de archeoloog actief is formeel dat de archeoloog voldoet aan alle erkenningsvoorwaarden zoals deze worden bepaald door de Vlaamse Regering. Deze bevestiging wordt bezorgd aan het agentschap Onroerend Erfgoed, waarna de erkenning volgt.

Archeologiedecreet

Decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium. Decreet dat de bescherming, het behoud, de instandhouding, het herstel en het beheer van archeologisch patrimonium, alsmede de organisatie en de reglementering van de archeologische opgravingen regelde. Het werd vervangen door het Onroerenderfgoeddecreet.

Archeologienota

Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek, dat administratieve gegevens bevat, een verslag over de resultaten van het vooronderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen. Een archeologienota wordt ingediend door een erkende archeoloog.

Archeologieportaal

Digitaal loket van het agentschap Onroerend Erfgoed voor erkende archeologen voor het indienen van meldingen van vooronderzoek met ingreep in de bodem, archeologienota's, nota's en toelatingsaanvragen

hoogstens geregistreerd maar niet opgegraven: de materiële resten blijven aanwezig op de plaats waar ze in het verleden tot stand kwamen.

Bodemingreep

Elke wijziging van de eigenschappen van de ondergrond door verwijdering of toevoeging van materie, verhoging of verlaging van de grondwatertafel, of samendrukken van de materialen waaruit de ondergrond bestaat.

Code van goede praktijk

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren. Geschreven en publiek toegankelijke regels met betrekking tot de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en met betrekking tot het gebruik van metaaldetectoren, op basis van de bij de betrokken beroepscategorieën algemeen aanvaarde regels van goed vakmanschap.

Eindverslag

Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem of een archeologische opgraving, met administratieve gegevens en een definitief verslag van de resultaten.

GGA

Gebieden waar Geen Archeologie te verwachten valt. Gebieden waar op basis van waarnemingen en wetenschappelijke argumenten onderbouwd kan worden dat ze met hoge waarschijnlijkheid geen archeologische waarde bevatten. Wanneer het gebied waar iemand een stedenbouwkundige handeling wil stellen volledig is opgenomen op de GGA kaart hoeft er geen archeologisch vooronderzoek meer gebeuren en hoeven geen archeologische maatregelen worden genomen wanneer er een bodemingreep zou plaatsvinden.

Intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst

Een intergemeentelijke dienst die ter uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet met betrekking tot het onroerend erfgoed beleidsuitvoerende taken opneemt. Een intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst (IOED) ondersteunt de aangesloten gemeentebesturen zowel bij hun beleid als bij het uitvoeren van andere taken die uit het Onroerenderfgoeddecreet voortvloeien.

Inventaris

Een oplijsting van onroerende goederen en gehelen van onroerende goederen met erfgoedwaarde.

Inventarismethodologie

Deze methodologie beschrijft de erfgoedwaarde en bevat een afwegingskader dat kan worden gehanteerd om het onroerend erfgoed te waarderen. Minimale selectiecriteria zijn onder meer zeldzaamheid, herkenbaarheid, representativiteit, ensemblewaarde en contextwaarde.

Metaaldetector

Toestel voor het opsporen van voorwerpen met een metalen component of voor het onttrekken van voorwerpen met een metalen component uit hun vondstlocatie door middel van hun al dan niet permanente magnetische eigenschappen.

Metaaldetectorist

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon die met behulp van een metaaldetector archeologische artefacten of archeologische sites opspoot.

Nota

Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem dat is uitgevoerd na het bekomen van de omgevingsvergunning, met administratieve gegevens, een verslag met de resultaten van het onderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen. De nota wordt gemaakt op basis van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem en wordt ingediend door een erkende archeoloog.

Omgevingsvergunning

Wordt in het Decreet betreffende de omgevingsvergunning gedefinieerd als ‘de schriftelijke beslissing van de vergunningverlenende overheid houdende toelating voor een vergunningsplichtig project’. De omgevingsvergunning integreert de stedenbouwkundige vergunning, verkavelingsvergunning en milieuvergunning in één vergunning. De geïntegreerde vergunningsprocedure is van toepassing op:

- vergunningsplichtige stedenbouwkundige handelingen
- verkavelen van gronden
- vergunningsplichtige exploitatie van ingedeelde inrichtingen of activiteiten van eerste of tweede klasse zoals opgenomen in het Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid.

Onroerendergoeddecreet

Decreet betreffende het onroerend erfgoed van 12 juli 2013 dat het beschermde en niet- beschermde onroerend erfgoed in Vlaanderen wettelijk regelt.

Onroerende goeddepot

Een bewaarplaats met een onderzoeksruimte waar in gecontroleerde omstandigheden archeologische ensembles, archeologische artefacten of onderdelen van beschermd erfgoed, afkomstig uit het Vlaamse Gewest, worden bewaard en beheerd. Een onroerenderfgoeddepot kan dienen als tijdelijke of permanente bewaarplaats voor elk archeologisch artefact dat in het Vlaamse Gewest werd opgegraven. Verder kan een depot dienen als opslagplaats voor (delen van) een beschermd monument tijdens langdurige werkzaamheden. Onroerenderfgoeddepots moeten hiervoor beschikken over de noodzakelijke infrastructuur om het archeologisch erfgoed in optimale condities te kunnen bewaren, het publiek toegankelijk te maken en te ontsluiten.

Onroerendfgoedgemeente

Een gemeente die ter uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet met betrekking tot het onroerend erfgoed beleidsuitvoerende taken opneemt.

Opgraving

Het gebruik van wetenschappelijke methoden en technieken waarmee doelbewust de ondergrondse, aan de oppervlakte of onder water aanwezige archeologische artefacten en archeologische sites worden opgespoord, vrijgelegd en door opgraving worden onderzocht en waarbij de archeologische artefacten en onderzoeksdocumenten archeologische ensembles vormen.

Prospectie

Een archeologische prospectie is de toepassing van technieken waarmee doelbewust de aanwezigheid van archeologische artefacten en sites wordt opgespoord. De bedoeling is om na te gaan of zich op een terrein archeologische sporen of vondsten voordoen, wat de aard daarvan is, en wat de bewaringstoestand is. Dit kan gebeuren zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem. Bij een prospectie met ingreep in de bodem worden graafwerken uitgevoerd op een representatief deel van het terrein, en wordt

Rechtsgevolgen vastgestelde inventaris

Bij vergunningsplichtige werkzaamheden aan of in een onroerend goed opgenomen op een vastgestelde inventaris motiveert de administratieve overheid uitvoerig haar beslissing en geeft ze in haar beslissing aan hoe ze in haar bestuurlijke beslissing de erfgoedwaarden in rekening heeft genomen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij vergunningsaanvragen om een gebouw opgenomen in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed te slopen of bijvoorbeeld om een boom te kappen die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van houtige beplantingen met erfgoedwaarde.

Elk roerend of onroerend goed waarvan redelijkerwijs is geweten of wordt vermoed dat het archeologische erfgoedwaarde heeft en dat wordt gevonden op een andere moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of bij het gebruik van een metaaldetector.

Het uitgangspunt van het Onroerenderfgoeddecreet is dat het archeologisch vooronderzoek, zowel de fase zonder ingreep in de bodem als de eventuele fase met ingreep in de bodem, plaatsvindt voorafgaand aan de aanvraag van de omgevingsvergunning. Een uitgesteld vooronderzoek is een uitzonderingsprocedure op dit uitgangspunt waarbij het vooronderzoek met ingreep in de bodem pas plaatsvindt na het verkrijgen van de vergunning. Dit is mogelijk wanneer de ingreep in de bodem onmogelijk of juridisch, economisch of maatschappelijk onwenselijk was voorafgaand aan het aanvragen van de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen of voor het verkavelen van gronden.